

Nasmiješi se

dr. Aid el-Karni

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nasmiješi se

Naslov originala:
Ibtesim

Autor:
dr. Aid el-Karni

Prijevod:
Emir Demir, prof.

Redaktura prijevoda:
Abdurrahman Kuduzović, prof.

Recenzija prijevoda:
Elvedin Rašid Huseinbašić, mr.

Lektura i korektura:
Refija Babić Gagula, prof.
Nasveta Dervišbegović Turčević, prof.
Mirsada Firdaws Gudić Šiljković

Tehnička obrada:
Mensur Filipović

Dizajn korice:
Teufik Mešić

Urednik:
Adnan Muslija

Izdavač:
Udruženje za promociju i
afirmaciju mladih intelektualaca
"PAMI"
Kutubhana Innehuhaqq

Za izdavača:
Admir Muslija

Štamparija:
AMOS-GRAF d.o.o Sarajevo

Za štampariju:
Fahrudin Korjenić

Tiraž: 300

Prvo izdanje, Septembar 2009.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-265

821.411.21-845

el-KARNI, Aid

Nasmiješi se / Aid el-Karni ; [prijevod Emir
Demir]. - 1. izd. - Sarajevo : Udruženje za
promociju i afirmaciju mladih intelektualaca
PAMI, 2009. - 191 str. ; 24 cm

Prijevod djela: Ibtesim. - Bibliografija i
bilješke uz tekst

ISBN 978-9958-9166-3-2

COBISS.BH-ID 17598470

dr. Aid el-Karni

Nasmíješi se

Sarajevo, 2009.

POŠTOVANI ČITAOCI

Kutubhana Innehulhaqq se raduje da je uz Allahovu subhanehuweteala pomoć uspješno izdala knjigu "Nasmiješi se" obogativši kulturnu baštinu BiH sa još jednim vrijednim djelom. U najezdi na moralne vrijednosti kada čovjek izgubi osnovne karakteristike ljudskosti, Kutubhana Innehulhaqq kao glavni cilj ima da knjigama koje štampa vrati ono izgubljeno, a koje je krasilo i odlikovalo ovaj narod u ranijim periodima, i uz Allahovu pomoć odupre onome što bi nas odvelo na krivi put, a onima koji slijede uputu da učvrsti njihove korake.

Kako na ovim projektima rade mladi entuzijasti, posebno nam je drago što iza sebe imamo do sada objavljenih 6 knjiga :

- dr. Sulejman Omer El-Eškar: "Vjerovanje u Allaha u svjetlu Kur'ana i Sunneta", 2005.
- dr. Sulejman Omer El-Eškar: "Poslanici i objave u svjetlu Kur'ana i sunneta", 2005.
- šejha Vehida Abdusselam Bali: "Zaštita od džinna i šejtana u svjetlu Kur'ana i Sunneta", 2006.
- mr. Elvedin Rašid Huseinbašić: "Hamajlije, talismani i rukje u svjetlu Kur'ana i Sunneta" 2007.
- prof. Nedima Haračića: "Propisno učenje Kur'ana" 2008.
- prof.dr. Muharema Štulanovića: "Put ka džennetskim baščama u svjetlu Kur'ana i Sunneta" 2009.

Nadamo se da ste bili u prilici da pročitate ove knjige, i da se okoristite njihovim sadržajem kao i da prenesete drugima kako bi sewab bio još veći, a za one koji nisu bili u prilici pozivamo da to učine kako bi imali korist i na Dunjaluku i na Ahiretu. Zadovoljstvo nam je da imamo priliku da vjernim čitaocima možemo ponuditi ovu vrstu literature s njetom da ćemo se zalagati da nastavimo ovim putem tražeći Allahovo zadovoljstvo i milost.

Neka je Allahova milost na posljednjeg poslanika Muhammeda sallallahualejhi-weselem, njegovu porodicu i njegove ashabe

Zahvala pripada samo Allahu, neka su blagoslov i mir na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, njegovu porodicu, ashabe i sve one koji mu iskazuju prisnost. Poštovani čitaocē, naslov ove knjige je „Nasmiješi se“. Ove riječi itekako potiču na privlačnost i izazivaju divljenje i ushićenje. Kako da se musliman ne nasmiješi, a zadovoljan je Allahom kao Gospodarom, islamom kao vjerom i Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem, kao vjerovjesnikom? Kako da se ne nasmiješi kada su mu pripremljeni raskošni vrtovi i zelene bašče u kojima od svakog rastinja ima par prekrasni, gusto isprepletено drveće, sa prelijepim perivojima i padinama? Kako se ne bi nasmiješio kada mu je Allah načinio sjajne zvijezde, duboka mora, zemlju sa mnoštvom puteva, nebeska tijela i galaksije?

Kako se ne bi nasmiješio dok ptice cvrkuću, golubovi guću, Sunce zrakama probija horizonte, Mjesec blistavo sija, jutro dolazi u odori svjetlosti, a rosna kiša iz oblaka silazi?

Nježni povjetarac, lijepo lišće, pjesma slavuja, miomiris kamilice, njihanje bosiljka i žubor vode u potočićima, citiraju dokaze ljubavi i pripovijedaju prefinjene anegdote.

Možda si nas usrećio čitanjem knjige „Ne tuguј“, a zatim ti kažemo: „Nasmiješi se!“

U ovoj knjizi pronaći ćeš bezazlene dosjetke i smiješne zgode, te blagu šalu koja se ne kosi sa postavkama vjere i svetinjama Šerijata. Izbjegavao sam svaku vrstu besmislenosti i niskosti. Predajem ti ovu knjigu kako bi se nasmiješio dok hodiš putem tegobnog života, stalne patnje i boriš se sa teškom svakodnevicom. Neka te Allah usreći, dadne ti osmijeh na tvome licu, ukloni tvoje brige, potištenost i tugu!

Aid el-Karni

ZAŠTO OVA KNJIGA?

Kako samo često čovjeka obuzmu struje tuge, prekriju ga oblaci brige i snađu ga stanja depresije, pa zato na njemu ne možeš vidjeti tragove osmijeha, prefinjenosti i slasti razonode.

Ahmed Emin kaže: „Kada bi ljudi postupali pravedno, smijehom bi nadoknadili tri četvrtine lijekova. Jedan osmijeh je bolji hiljadu puta od pilula aspirina ili tableta kinina.“

Ne treba kritikovati neke pisce koji su osmijeh učinili pokazateljem civiliziranosti naroda, ogledalom njegovog prosperiteta i jasnim dokazom koji odslikava odgovarajući nivo njegovog razmišljanja i evidentira njegove moralne ćudi.

Zajedno ćemo hodati po vrtovima ove knjige osjećajući mirise osmijeha i kružeći po njegovim obzorjima dok nas nose njegovi vjetrovi.

To su momenti osmijeha koji zaslužuju da zastanemo i da ih proživimo sa ljudima sklonim zgodama i dosjetkama, otvorenih duša i neiskvarene inteligencije, slušajući njihove šale i anegdote, književna i odgojna značenja koja sa sobom nose.

Da u smijehu i osmijehu postoji samo buđenje osjećaja tako da tuga i bol prođu, makar i na trenutak, bilo bi dovoljno.

*Ovo je sreća našeg svijeta, pa zato budi muškarac,
Ako je želiš zauvijek imati, onda se nasmiješi,
Prihvati život onako kako ti je došao sa osmijehom,
Jer on u jednoj ruci nosi dobro a u drugoj beznade.*

Prije nego što počnem izlagati ono što sam mislio izložiti od tih prekrasnih isječaka i smiješnih dosjetki, želio bih pojasniti nekoliko pitanja:

Prvo: Veliki arapski spisatelji bilježili su i sabirali smiješne anegdote Arapa, njihove dosjetke i fascinantne odgovore. Poredali su ih u posebnim „ogrlicama sa vrijednim biserima“, a na što smo se mi u osnovi oslonili prilikom njihovog prenošenja u ovoj knjizi. Navest ćemo za primjer neke od ovih knjiga: „El-Bejanu vet-tebjin“ (Izražavanje i pojašnjavanje); „El-Buhala“ (Škrstice) - obje ove knjige je napisao El-Džahiz; „Zehretul-adab“ (Cvijet učtivosti) od El-Husarija; „El-Imtau vel-muanese“ (Uživanje i druženje) od Ebu Hajjana et-Tevhidija; „Ahbarul-hamka vel-mugaffelin“ (Priče o luđacima i naivnjacima); „Ahbarul-ezkija“ (Priče o inteligentnima) ; „Ahbaru zur-rafi vel-mutemadžinin“ (Priče o pametnima i suludima) od Ibnul-Dževzija; „El-Egani“ (Pjesme) od Ibn Feredža l-Asfahanija; „El-Ikdul-ferid“ (Dragocjeni lančić) od Ibn Abdurrahbiha. Ove i mnoge druge knjige ispunjene su mnogim takvim pričama. Svi oni koji su pisali o tematici dosjetki i šala na njih su se oslanjali, a i ja sam jedan od njih.

Drugo: Kada sam bio u toku onoga što sam namjeravao, kako spomenuh u prethodnoj tački, počeo sam čitati knjige ljudi iz zadnjih generacija sa istom tematikom i došao do zaključka da ih je većina prenosila iz tih temeljnih spisa oblikujući te dosjetke jednostavnim stilom i prefinjenim kalupima koje je mogla da shvati većina ljudi, bez obzira na njihove društvene kategorije i stepene. Davao sam prednost prenošenju tih anegdota kako su ih oni oblikovali, jer se time ostvaruje cilj i zadobija željeno i kako, također, moje izmjene ne bi bile uzete za zlo od istih ili drugih. Svi uzimaju sa jednoga izvora, osim ukoliko je postojala stvarna potreba za promjenom zbog zapreke u vidu neodgovarajućeg termina ili nedoličnog izraza. Za primjer ću spomenuti neke od ovih knjiga: „Edebuna ed-dahik“ (Naše smiješno ponašanje) od Abdulganijsa el-Atarija; „El-Hizanetu fi edebil-fukahe“ (Zbirka šala) od Muhammeda Eš-Šerifa; „El-Edžvibetul-Muskite (Fascinantni odgovori) od Ibrahima el-Hazimija; „El-Fukahetu fi edebi“ (Šala u književnosti) od Dr. Ahmeda el-Hufija; „Kasaid dahike“ (Smiješna poezija) Dr. Nasir ez-Zehrani; „Nevadirul-kutubi garibuha ve tarifuha“ (Dosjetke i zgode iz knjiga) Muhammed Jusuf, kao i mnoge druge. Sva zahvalnost i vrijednost, poslije Uzvišenom Allahu, pripadaju onima koji su u tome prednjačili.

Treće: Na samom početku formiranja ideje o pisanju knjige smatrao sam da je potrebno navoditi izvore i ukazati na osnovne knjige iz kojih su ove anegdote prenesene. Međutim, uvidio sam da će to današnjem čitaocu pričiniti tegobu, te biti povod za prekidanje toka misli, a to je stil koji sam ja uobičavao prakticirati prilikom pisanja djela, a koji je postao prihvatljiv. Ukoliko bi potreba nalagala kakvo pojašnjenje ili komentar, spomenuo bih ga u okvirima samoga teksta.

Četvrto: U ovoj knjizi sam sabrao dosjetke i šale na koje sam naišao, nakon što sam izvršio odabir bez posebnog osvrta ili pažnje na njihovu vremensku uvezanost i historijski poredak, jer prema mome mišljenju, to nije važno kada se radi o ovoj tematici.

Peto: Izbjegavao sam dati naslove dosjetkama ili ih uokviriti u tematske cjeline, te dati im imena po vrstama ili porijeklu jer za to nema potrebe, a također, kako bih ostavio slobodu razmišljanja čitaocu iz poštivanja prema njegovom shvatanju i umu.

Šesto: Sve što sam naveo, naveo sam bez lanaca prenosilaca povodeći se za običajem naših prethodnika kada se radi o ovoj tematici. Sâm sam uvidio da sam od tih predaja odabrao one koje se u najtežem slučaju ne mogu ni potvrditi, a ni opovrgnuti, kao što je slučaj sa predajama od Benu Israila. U tome imam potporu u prijašnjim učenjacima.

Sedmo: Pošto je stara i nova arapska i nearapska tradicija ispunjena dosjetkama i šalama, pa je nemoguće sve to staviti u jednu knjigu kao što bi to otežalo čitatelju, a i njegovom „džepu i novčaniku“, uvidio sam da se trebam zadovoljiti, osim u iznimnim situacijama, afirmacijom tih dosjetki iz starije tradicije i staviti ih u zasebnu knjigu, a njeno izdavanje je u toku, pod istim naslovom uz Allahovu pomoć.

Molim Allaha za pomoć, uputu i ispravnost.

JEZIČKI IZRAZI ZA SMIJEH I OSMIJEH, HUMOR

Naš arapski jezik ima mnoštvo riječi koje ukazuju na radost, prijaznost, humor i smijeh sa svim njegovim vrstama i okolnostima.

Od riječi koje ukazuju na šalu, radost i smijeh su sljedeće:

„Ibtisam“ – (osmijeh), ovo je najmanji i najljepši oblik smijanja. El-Lejs kaže: „Osmijeh označava otvoriti usta tako da se samo ugledaju zubi. „Bessam“ je čovjek koji se mnogo osmjehuje.

„El-Bišr“ – označava vedrinu lica, a za čovjeka se kaže da je bešir i mubeššir, što označava radost i znakove dobra.

„El-Bešš“ - označava vedrinu lica i susretljivost prema bratu uz osmijeh, izražaj radosti prijatelja prema prijatelju, a osoba se naziva bašš.

„El-Behdžetu vel-ibtihadž“ - označavaju radost.

„Dagdaga“ – u većini slučajeva se upotrebljava kao ismijavanje.

„Es-Surur“ – označava radost i veselje.

„Ed-Dahku“ – označava smijeh, a za čovjeka koji se smije se kaže da je *dahik i dahhak i dahuk*.

„Et-Turb“ – slabost koja obuzme čovjeka u radosti.

„Ez-Zarf“ - pronicljivost ili dosjetljivost.

„El-Fereh“ – također označava radost. Za radosnog se kaže *ferhan*.

„El-Fukahe“ – označava šaljivu dosjetljivost uz prigodan govor i igru.

„El-Mereh“ – označava veliku radost i veselje.

„El-Mumazehe“ – međusobno zbijanje šala, slično vrijeđanju.

Nasmiješi se

„El-Mezh“ – označava šaljivo poigravanje, a za čovjeka se kaže da je *mazih* ili *mezzah*.

„El-Mulhatu“ – označava prijazan i dosjetljiv govor.

„El-Hezl“ – označava šalu suprotnu ozbiljnosti. Za čovjeka se kaže da je *hazil*.

„El-Hešš“ – označava odmor i opuštanje. Za čovjeka se, također, kaže da je *hešš*. *Hešiš* je čovjek koji se obraduje kada bude upitan.

RIJEČI KOJE OBUHVATAJU ZNAČENJE SMIJEHANJE I NJEVOVE MOGUĆNOSTI

„El-Ibtisam“ – prvi stepen smijanja.

„El-Ihlas“ – skrivanje smijeha ili troma smijanje.

„El-Hunuf“ – smijanje koje je veće od osmijeha, ili smijanje uz porugu. Neki ovo smatraju specifičnim samo za žene.

„El-Iftirar“ – lijepo smijanje.

„El-Ketkete“ – pojačano smijanje, jače od prethodnog.

„El-Karkare“ – jače od Ketkete, jer označava kontinuitet.

„Et-Tahtaha“ – smijanje grohotom.

„El-Hezku“ – često smijanje.

„El-Hezre“ – jedan od najgorih oblika smijanja tako da onaj koji se smije ne zna šta radi.

Ako želiš još više saznati o ovome pogledaj u knjigu „Esasul-belaga“ (Temelji stilistike) od Ez-Zemahšerija, „Muhtaru sihah“ (Odabrane vjerodostojne predaje) od El-Dževherija; „El-Kamus“ (Rječnik) od Fejruz-Abadija; „El-Muhassas“*? od Ibn Sejjida; „Fikhul-luga“ (Poimanje jezika) od Es-Sealibija i dr.

Nasmíješ se

Mnogi mislioci smatraju da su smijeh i osmijeh jedan od najjačih povoda koji motivišu čovjeka da bude više aktivan i produktivan.

Njihove preporuke mogu se sročiti u sljedećem: Da svi, svako prema svome položaju i shodno načinu života, kada žele živjeti u smiraju i sreći, budu radosni i nasmiješeni. Ovakve okolnosti formiraju atmosferu čistote, blistavosti, odagnavaju mrzovoljnost, dosadu i zabrinutost iz ovoga života.

Kinezi u jednoj mudrosti koju često ponavljaju kažu: „Čovjek koji ne zna kako se treba nasmiješiti ne treba otvarati trgovinsku radnju.“

Određeni broj učenjaka je opisao smijeh kao mentalni „pores“ koji troši višak psihičke nestabilnosti.

Ne treba se čuditi da smijeh, mislim na umjereni smijeh, predstavlja mehljem i lijek za dušu, te odmor za umorene misli nakon naprezanja i aktivnosti. Smijeh i osmijeh predstavljaju umjetnost ovoga života, a mnogi ih ne žele naučiti iako su veoma lahki i jednostavni.

Ebu Ed-Derda, radijallahu anhu, kaže: „Ja nekada svoje srce osvježim sa nešto dozvoljene zabave kako bih bio aktivniji za sprovođenje istine.“

Ebu El-Feredž b. El-Dževzi kaže: „Vrijedne učenjake uvijek je zanimala šala u kojoj su nalazili odmora, jer ona osvježava dušu i oslobađa srce od tegoba razmišljanja.“

Mudrost kaže: „Nasmiješi se svome zajmodavcu, pa će ti oprostiti, a i svome prijatelju pa će se za tebe žrtvovati.“

Znaj da kada bih izložio koristi smijeha i osvježivanja ljudske duše da za to ne bi bilo dovoljno mjesta, ali dovoljan je jedan primjer da bi se ukazalo na čitavo pravilo.

U knjizi „El-Ikdul-ferid“ navodi se da su Ivan i Šimon bili apostoli, pa Ivan se ne bi našao na nekome skupu, a da se ne bi smi-

jao i nasmijao druge koji su bili oko njega. Dok se Šimon ne bi našao, također, na nekom skupu a da se ne bi rasplakao kao i one oko sebe. Šimon je rekao Ivanu: „Kako se samo mnogo smiješ, kao da si završio sa svojim djelima!“

Ivan mu odgovori: „Kako ti samo mnogo plačeš kao da si izgubio nadu u svoga Gospodara!“

Tada je Bog objavio Mesiji: „Draže mi je Ivanovo ponašanje.“

Neko je rekao: „Istraživanja i studije potvrđuju da većina simptoma depresije, beznada i tjeskobe proizilaze iz obimne i kontinuirane predanosti poslu tako da čovjek postane bezvoljan, uzrujan i nervozan.“

Recept kojeg svi propisuju za ovakva stanja je prelazak na smijeh, jer smijeh omogućava čovjeku kontinuitet njegovog posla u visokom moralnom duhu, životnosti i aktivnosti.

Osmjehnuta osoba je bliža uspjehu od drugih, jer sa lahkotom može osvojiti njihova srca.

El-Asmei kaže: „Stalno djelovanje nam daje kontinuitet, a dobrovoljnost nas vodi do cilja.“

Stoga, ukoliko je čovjek na visokom stepenu duhovnosti u većoj je mogućnosti da razmišlja i izvršava zadatke.

Pozivam te ovdje da primijeniš najbolju tjelesnu vježbu na najčasnijem mjestu svoga tijela, a ono je: osmijeh, jer kada se osmijehneš na svom licu pokreneš trinaest različitih mišića.

Izučavanjem i praćenjem je potvrđeno da oni koji su skloni češćem osmjehivanju imaju manju potencijalnu mogućnost da im lice dobije bore, a njihov razlog je starenje.

Arapci su hvalili zube koji se pojavljuju prilikom osmijeha smatrajući to velikom odlikom čovjeka, njegovom plemenitom osobinom, darežljivom prirodom i bistrinom njegovih misli.

*Onaj kome se zubi ukažu prilikom smijeha,
Ushićen je poklonima,
A i raduje se kada za nešto bude upitan.*

Zuhejr u „Heremu“ kaže:

*Kada dođeš, vidiš ga radosnog,
Kao da mu ti daješ ono za što ga moliš.*

Zatim, pozivam te na umjerenost a odvrćam od pretjerivanja.

Ne trebaš biti namrgođen i zastrašujuće namršten, ali ne trebaš se uvijek ni grohotom smijati, već budi ponosan, dostojanstven i odmjeren.

*Šalim se kada šala priliči mladiću,
A kada su ljudi ozbiljni i ja sam ozbiljan.*

El-Hasan el-Basri, Allah mu se smilovao, kaže: „Ova srca žive i umiru, pa kada ožive podstaknite ih na dobrovoljno djelo, a kada zamru postaknite ih na obavezna djela.“

Ata b. Es-Saib kaže: „Seid b. Džubejr bi nam pričao sve dok nas ne bi rasplakao, a ne bi od nas otišao sve dok nas ne bi nasmijao.“

Namrgođeno lice, namrštenost, zgrčenost, mrzovoljnost i svi drugi sinonimi za ove riječi su termini na koje te upozoravam da ih se čuvaš. Savjetujem ti da ih izbrišeš iz rječnika svoga života, a sada poslušaj ovu priču.

Radnici u jednoj velikoj trgovačkoj firmi u Parizu tražili su povećanje plaća. Poslodavac je to odbio, pa se njegovi radnici dogovoriše da se neće nasmiješiti mušterijama, u znak replike poslodavcu. Rezultat je bio da su se prihodi u prvoj sedmici smanjili za oko 60% u odnosu na prosječne prihode u prethodnim sedmicama.

Ahmed Emin u knjizi „Fejdul-hatir“ kaže: „Oni koji se smiješe u životu ne donose samo sebi sreću, već su sposobniji za posao, više mogu podnijeti odgovornosti, spremniji su za sučeljavanje sa nedaćama, borbu protiv poteškoća i izvršavanje velikih zadataka koji donose njima, a i ljudima koristi.“

Kada bi mi na izbor bilo dato mnogo imetka, i ugledna pozicija u odnosu na zadovoljnu i osmjehnutu dušu, ja bih izabrao drugo. Kako imetak može koristiti uz namrgođenost? Kako pozicija može koristiti uz mrzovoljnost? Kako može koristiti išta u ovome životu kada je osoba tjeskobna, neugodna, kao da se vraća sa džeznaze svoga najmilijeg? Kakva je korist ljepote žene kada se namrgodi i kada kuću pretvori u pakao? Od takve je hiljadu puta bolja žena koja nema ljepotu kao ova, ali je kuću učinila džennetskim perivojem.

Osmjehnuta duša vidi teškoće i osjeća slast u njihovom savladavanju, gleda ih i smiješi se. Bori se protiv njih i opet se smiješi. Savladava ih, opet uz osmijeh. Namrgođena duša ne vidi poteškoće, pa ih ostavlja iza sebe, a kada ih ugleda učine joj se velikima i ima malo motiva da im se suprotstavi, pa od njih pobjegne. Začahuri se u svoju kuću, pa počne psovati vrijeme i mjesto i opravdava se riječima: „Da sam... kada bih... ukoliko bih...“ Vrijeme koje psuje pokazuje samo njegov karakter i odgoj. On želi uspjeh u životu, ali ne želi da plati cijenu toga. Na svakom putu vidi lava koji čeka u zamci. On čeka da sa neba počne padati zlato, ili da zemlja izbacila svoja blaga.

Dušu i lice ništa ne može učiniti namrgođenijim od gubljenja nade, a ako želiš da se nasmiješ bori se protiv gubitka nade. Prilika je data tebi, a i drugim ljudima. Prostor je otvoren za tebe i za druge. Zato svoj razum navikni na osmijeh, pa ćeš otvoriti nove nade i iščekivat ćeš dobro u budućnosti!“ (Citat iz knjige Fejdul-Matir završava se ovdje)

Sada te ostavljam da uživaš sa ovim prelijepim stihovima. Kaže Ilija Ebu Madi:

*Rekao je: Nebo je tegobno i okrutno,
Rekoh: Nasmiješi se, dosta je okrutnosti na nebu.
Reče: Mladost je otišla, a ja mu rekoh:
Nasmiješi se, jer žaljenje neće vratiti nestalu mladost.
Reče: Ona koja je za mene bila nebo u visinama,
A ljubav prema njoj mi posta pakao,
Iznevjerila je moja obećanja nakon što sam joj predao svoje srce.*

Pa kako mogu da se nasmiješim?

Rekoh: Nasmiješi se i uživaj, jer kada bi bio sa njom,

Čitav život bi u boli proveo.

Reče: Trgovina je veliko poprište,

Poput putnika kojeg žed samo što ne ubije,

Ili tuberkulozne djevojke kojoj krv treba,

I koja kada god dahne krv izbaci.

Rekoh: Nasmiješi se, nisi joj ti donio bolest i lijek.

Kada se nasmiješ, pa možda...

Jer, neko drugi mimo tebe je zločinac,

A ti zanočiš u strahu, kao da si zločinac?

Reče: Glasovi neprijatelja oko mene se čuju,

Zar da budem radostan, a neprijatelji me okružuju?

Rekoh: Nasmiješi se, ne traže od tebe da ih kudiš,

Jer ti si od njih bolji i veći.

Reče: Praznici su pokazali svoje znakove,

I izložili mi odjeću i lutke.

Dužan sam prijateljima izvršiti jednu obavezu,

Ali u ruci nemam ni dirhema.

Rekoh: Nasmiješi se, jer ti si još uvijek živ

I od svojih prijatelja nisi otišao.

Reče: Noći su moji nesavladivi zalogaji.

Rekoh: Nasmiješi se, pa makar i progutao takav zalogaj.

Jer kada te drugi vide kako pjevušiš

Odbace potištenost pa počnu i oni pjevati.

Zar misliš da ćeš nešto dobiti kada se sustežeš od druženja,

Ili da ćeš izgubiti kada si ozarenog lica?

O ti koji vičeš, tvoje usne se neće okrnjiti, a lice polomiti,

Nasmij se, jer se i zvijezde smiju u dubokoj tmini, pa ih zato volimo.

Reče: Osmijeh neće usrećiti potištenog,

Koji dođe na ovaj svijet i ode ponižen.

Rekoh: Nasmiješi se sve dok između tebe i smrti ima jedan pedalj,

Jer se poslije nećeš nasmijati."

Koliko smo samo u potrebi za osmijehom i vedrinom lica, širokogrudnošću i dobroćudnošću, prijaznošću i blagošću: „Allah mi je objavio da budete skromni, kako jedni drugima ne biste nepravdu nanosili i kako se jedni nad drugima ne bi ponosili.“(Hadis)

NASMIJEŠENI POSLANIK, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je znao od svih ostalih najviše uputiti osmijeh svojim ashabima, pa čak je osmijeh smatrao vjerskim činom približavanja Allahu, jer je rekao: „I da se nasmiješiš u lice svoga brata je sadaka.“ Onaj koji izučava Poslanikov sallallahu alejhi ve sellem, život naći će da je on bio prožet igrom i šalom, a nije se ni čuditi, jer je on, sallallahu alejhi ve sellem, darovana milost, a preči mi je i od oca i od majke. O njemu njegov Gospodar i Stvoritelj Uzvišeni kaže: „Da si bio grub i osorna srca razbježali bi se od tebe.“

Poslan je kao milost svim svjetovima, a najpreči ovoj milosti su bili njegova porodica, bliski srodnici, drugovi i prijatelji. Na njegovom čistom licu ukazivao se vedri osmijeh. Kada bi se našao među ljudima sa takvim osmijehom pridobijao bi njihova srca. Njihove duše u potpunosti bi mu bile naklonjene i predane. Nasmiješio bi se licem svjetlijim od sunca, čelom vedrijim od punog mjeseca, ustima čistijim od cvjetova kamilice, ponašanjem rosnijim od bašče i ljubavlju brižnijom od povjetarca. Šalio bi se, a govorio bi samo istinu. Njegova šala bi dušama njegovih ashaba bila prijatnija od kapi vode koje padnu u izednjelo grlo. Bio bi brižniji od blagoga roditelja koji miluje glavu svoga sina kojeg ispraća. Šalio bi se sa njima i tako njihove duše aktivirao, njihova prsa bi osjećala širinu, a na licima bi se ukazivale crte osmijeha. Tako mi Allaha, nijedno druženje sa njim ne bi dali za čitav dunjaluk. Tako mi Allaha, ne bi jednu njegovu brižnu i svijetlu riječ dali za nagomilano zlato i srebro.

Džabir b. Abdullah el-Bedželi kaže: „Kada bi me god Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio, nasmiješio bi mi se.“ Džerir se ponosio ovim poklonom i javno govorio o ovoj darežljivi-

vosti. Ovaj topli, iskreni i vedri osmijeh je kod Džerira bio vrijedniji od svih sjećanja i uzvišeniji od svih želja.

Nasmiješio bi mu se i to bi bilo dovoljno. Njegovu dušu bi ispunio dobročinstvom, blagošću i brižnošću. Njegovo srce bi zasitio milošću, ljubavlju i blagodarnošću. Nemoj misliti da je pitanje ovakvog postupanja uobičajeno, ili zauzimanje ovakvoga stava lahko i jednostavno zato što nisi živio u tim događajima i saživio se sa tom problematikom.

Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, bi prilikom svoga smijanja, šale, bio sredina između onih čija je priroda bila potpuno mrtva i okrutna i namrgođenih lica, kao i između onih koji bi se mnogo smijali, pretjerivali u šali, te neprekidno se igrali i zabavljali. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi se u određenim prilikama nasmijao, tako da bi se ugledali njegovi kutnjaci. Međutim, njegov smijeh ne bi toliko trajao da bi mu se tijelo počelo tresti, da bi se počeo uvijati, ili da bi mu se vidjelo grlo.

Od njega se, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi da je rekao: „Čuvaj se smijeha, jer mnogo smijeha usmrćuje srce.“¹

Navodi se da se šalio sa svojim ashabima, pa mu je jedan rekao: „Allahov Poslaniče, želim da me staviš da sjednem na devu.“ Rekao mu je: „Nemam za tebe osim mladunče deve.“ Čovjek ode, a Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, ga pozva i reče: „Šta deve drugo rađaju osim deva“², tj. u osnovi je deva mladunče druge deve.

Prenosi se da je neka starica došla Vjerovjesniku sallallahu alejhi ve sellem, i zatražila od njega da uputi dovu Allahu da je uvede u Džennet. Rekao je: „U Džennet neće ući starice.“ Otišla je plačući. Potom je pozvao i rekao: „Zar nisi čula riječi Uzvišenog Allaha: **„Stvaranjem novim Mi ćemo hurije stvoriti, i djevicama ih učiniti, milim muževima njihovim i godina istih.”**³

¹ Prenosi Ahmed, 8034; Et-Tirmizi, 2305; Ibn Madže, 4217 od Ebu Hurejre, radijallahu anhu. Pogledaj El-Bejanu vet-ta'rif, 1/22; Kešful-hafa, 85.

² Navodi Ahmed, 13405; Ebu Davud, 4998; Et-Tirmizi, 1991 od Enesa b. Malika, radijallahu anhu.

³ Et-Taberani, pogledaj Medžme'uz-zevaidi, 10/419.

Dolazio mi Ezmeher (u drugoj verziji stoji Zahir) i Vjerovjesniku sallallahu alejhi ve sellem, bi poklanjao poklon koji bi donosio iz pustinje. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi govorio: „Zahir je naš beduin, a mi smo njegovi građani.“ Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, ga je volio. Došao mu je jednoga dana dok je prodavao svoju robu na pijaci i zagrlio ga s leđa. Zahir reče: „Pusti me, ko je to?“ Kada je saznao da je to Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem, počeo se stiskati uz njegova časna prsa. Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem, reče: „Ko će kupiti ovog roba?“ Zahir upita: „Allahov Poslaniče, zar misliš da sam propala roba?“ Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, reče: „Ti kod Allaha nisi propao.“

Njegov osmijeh je bio pokornost Uzvišenom Gospodaru, a u tom osmijehu su bili ciljevi povoda i uzimanja za uzor koji se ne mogu opisati. On se nije smijao iz zabave, igre, ili traćenja vremena.

Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, bi prilikom polaska na putovanje uzjahao svoju jahalicu, a potom rekao: „Allahu moj, oprosti mi moj grijeh, jer grijeh ne oprašta niko osim Tebe.“ Potom bi se nasmiješio. Njegovi ashabi bi ga upitali: „A zašto si se nasmijao, Allahov Poslaniče? On odgovori: „Tvoj Gospodar se smije kada rob kaže: „Allahu moj, oprosti mi moje grijeh, jer grijeh ne oprašta niko osim Tebe“, i kaže: „Moj rob zna da ne oprašta grijeh niko drugi osim Mene.“⁴

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pričao je priču o posljednjem čovjeku koji će ući u Džennet i izaći iz vatre. Svoga Gospodara će, malo po malo, moliti sve dok mu Allah ne dadne deset puta onoliko koliko je ovaj priželjkivao. Čovjek će reći: „Zar se sa mnom ismijavaš, a Ti si Gospodar svjetova?“ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se tada nasmijao.“

Neka je slava Onome koji je podigao njegov ugled, tako da su i njegovi osmijesi sačuvani u knjigama kao da su najčuvenije priče iz kojih se uzimaju pouke i poruke. Neka je Uzvišen Onaj koji

⁴Prenosi ga Ahmed, 932; Ebu Davud, 2602; Et-Tirmizi, 3466 od Alijja, radijallahu anhu (sahih).

mu je iskazao stepen počasti tako da njegove šale prenose povjerljivi od povjerljivih, kao da je to obaveza. Neka je salavat i selam na njega, njegove ashabe, njegovu porodicu sve dok se zora budi i noć pada.

Sada, poslije ovoga uvoda u kojem se nadam da sam pojasnio cilj pisanja ove knjige, ostavljam te da živiš sa ovim ugodnim dosjetkama i prelijepim šalama.

DOSJETKE I DOSJETLJIVI

-Ebu Seleme b. Abdurrahman b. Avf je bio sa nekim ljudima, pa ugledaše jedno stado. Ebu Seleme reče: „Allahu, ako je u Tvome znanju prethodilo da ću biti halifa, napoji nas mlijekom od ovoga stada.“ Dodoše do stada, kada ono sve jarci.“

-Neki čovjek je u snu vidio da pred njim stoji stado i kao da mu se iz toga stada daje po osam ovaca. Otvorio je oči, a onda nije vidio ništa, a potom je zažmirio i pružio svoje ruke, pa reče: „Dajte barem četiri po četiri!“

-Jedan naivnjak je pozvan na gozbu. Ljudi počеше jesti, a njega zaokupira gledanje u zastore okačene na zidovima. Upitaše ga: „Zašto ne jedeš?“, a on reče: „Tako mi Allaha, ne mogu da se načudim ovim dugim zastorima, kako su uneseni na ovako malehna vrata.“

-Dođe neki beduin u džamiju, a imam je držao hutbu. Potom reče nekom čovjeku: „Šta je ovo?“, a on mu reče: „Poziv na jelo.“ Upita: „Šta govori ovaj na minberu?“ Reče: „Beduini neće da jedu sve dok sa sobom ne ponesu nešto hrane.“ Ovaj beduin pređe preko ljudi i približi se hatibu i reče: „O ti, to što govoriš od nas čine samo neuračunljivi.“

-Ebu El-Gusn je jedanput noću izašao iz svoje kuće. Tako izlazeći u hodniku svoje kuće naiđe na ubijenog čovjeka. Uznemirio se i onda ga odvuкао do bunara u dvorištu i u njega ga bacio. Za to je saznao njegov otac, pa je ubijenoga izvukao i ukopao ga, a potom je zadavio jednog ovna i bacio ga u bunar. Porodica ubijenog je obilazila sokake po Kufi tragajući za njim. Ebu El-Gusn ih susre-

te i reče: „U našoj kući ima ubijeni čovjek. Dodite i pogledajte je li on onaj koga tražite.“ Oni skrenuše u njegovu kuću i spustiše ga u bunar, a kada on vidje ovna reče: „O vi, da li je vaš ubijeni imao rogove?“ Nasmijaše se i odoše.“

-Nekom beduinu je rečeno: „Šta te spriječava da ideš u borbu?“ Reče: „Tako mi Allaha, ja mrzim da mi smrt dođe u postelji, pa kako onda da joj još trčim!?“

-El-Halil b. Ahmed el-Ferahidi uđe kod bolesnog čovjeka koji je inače bio gramatičar, a kod njega je sjedio njegov brat. Reče bolesnome: „Iftah ajnake“ (otvori očima), we harrik šefetake (pomjeri usnama). „Inne Ebu Muhammed džalisen“ (Ebu Muhammeda sjedi). El-Halil reče: „Tvoj brat se razbolio najviše od tvoga izgovora.“

-Neki čovjek Seidu b. Abdullahu, prepisivaču knjiga, reče: „Te'muru bi še'jen (naređuješ li od nešto)?“ Reče: „Da. Da se bojiš Allaha i da izbaciš to „od“.

-Eš-Š'abi dođe kod El-Hadždžadža i reče mu: „Kolika je tvoja plata?“ On odgovori: „Elfejni (dvjema hiljadama).“ Reče: „Teško ti se, kolika je tvoja plata?“ On reče: „Elfani (dvije hiljade).“ Pono-vo upita: „A zašto si izgovorio neispravno ono u čemu ljudi poput tebe ne griješe?“

Odgovorio je: „Namjesnik je izgovorio pogrešno, pa sam i ja tako postupio, pa je namjesnik izgovorio pravilno, a onda sam i ja tako učinio. Nisam želio da pravilno izgovorim, kada je već namjesnik izgovorio pogrešno prilikom postavljanja pitanja, pa da mu budem poput udarca po glavi zbog njegove greške i da se veličam nad njim boljim izgovorom.“ Ovo je namjesnika zadivilo, pa mu poklonio još više imetka.

-Pogledao beduin u debela čovjeka i reče: „Vidim kadifu na tebi koju su istkali tvoji zubi.“

-Jedan beduin reče: „Allahu, molim te da umrem kao što je umro Ebu Haridže koji je pojeo janje, popio žestoko piće i zaspao na suncu, te umro zagrijan, sit i napojen.“

-Prenosi se da je neki čovjek došao obići bolesnika, pa ga je upitao: „Od čega boluješ?“ Ovaj reče: „Boli me koljeno.“ Čovjek reče: „Džerir je izrekao stihove koje sam većinom zaboravio, ali se na kraju kaže: *„Za bolesti koljena nema lijeka.“* Bolesnik mu reče: „Da si bogdo i ti nestao sa tim zaboravljenim stihovima.“

-Priča se da je neki naivnjak izašao iz svoje kuće noseći na ramenima dijete koje je na sebi imalo crvenu košulju. Potom je zaboravio da ga nosi, a onda počeo pitati sve one koje susretne: „Jeste li vidjeli dijete u crvenoj košulji?“ Neko mu reče: „Pa možda je to ovo dijete koje nosiš na svojim ramenima?“ Naivnjak podiže glavu, ošamari dijete i reče mu: „Nevaljalče jedan, zar ti nisam rekao kada sa mnom ideš da se od mene ne odvajaš?“

-Neki čovjek reče Zijadu b. Ebu Sulejmanu: „Vođo, naš oca (ebina) je umro i naš (ehina) brata je uzurpirao sav imetak od naš otac.“ Zijad reče: „Ono što si sam izgubio (od pameti) veće je od onoga što si izgubio od nasljedstva svoga oca.“

-Ebu Dulame dođe plačući kod Ummu Seleme el-Mahzumi-je, supruge Seffaha, da joj izrazi saučešće povodom njegove smrti. Spjevao joj je žalopojku, a kada završi sa njenim citiranjem, ona mu reče: „Niko nije drugi pogođen smrću Seffaha osim mene i tebe.“ On joj reče: „Niko nije drugi pogođen njegovom smrću osim mene. Ti imaš njegovo dijete koje će ti biti utjeha, a ja nemam djeteta od njega.“ Ummu Seleme se nasmija, a nije se nasmijala otkakao joj je muž umro. Reče mu: „O Zende, ti nikoga ne ostaviš, a da ga ne nasmiješ.“

-Dođe neki čovjek drugome dok je ovaj jeo cedrat sa medom (asel), pa je htio reći „Esselamu alejku“, pa reče: „Aselejku.“

-Jedan čovjek drugome reče: „Usavršio sam gramatiku, osim tri riječi koje su mi problematične.“ Ovaj upita: „A koje?“ Reče: „Eba fulan, ebu fulan i ebi fulan (otac tog i tog, oca tog i tog, i ocu tog i tog).“ Kakva je razlika između njih?“ Prijatelj mu reče: „Ebu fulan se koristi za kraljeve, prinčeve, sudije i namjesnike. Eba fulan se koristi za trgovce, bogataše i srednje bogate. A ebi fulan se koristi za obične ljude i propalice.“

-Prenosi se da je En-Nadr b. Šumejl obolio, pa mu dođoše neki ljudi da ga obiđu. Neki čovjek po imenu Ebu Salih mu reče: „Mesehallahu ma bike (neka Allah otkloni ono što te snašlo).“ Bolesnik mu reče: „Nemoj to govoriti sa slovom *sin*, već sa slovom *sad*, pa reci: Mesahallahu, (tj. neka ga Allah rasprši). Zar nisi čuo kada pjesnik kaže:

*Kada se vinu doda,
ono se više ne povećava i rasprši se.“*

Čovjek reče: „Slovo *sin* se može zamijeniti *sadom*, kao što se kaže: širat i sirat, šakr i sekr.“ Nadr mu reče: „Onda ti nisi Ebu Šalih, već Ebu Salih (ptičiji izmet).“

-Ebu Avn upita nekog čovjeka za odgovor na jedno pitanje. Reče mu: „Upitao si mene kao stručnjaka: Upitao sam svoga oca, pa mi je rekao: „Pitao sam svoga djeda, pa je rekao: „Ne znam.“

-Jedan naivnjak posjetio bolesnoga i reče njegovoj porodici: „Neka vas Allah nagradi na strpljenju.“ Oni mu rekoše: „Nije još umro“, a on odgovori: „Umrijet će, ako Bog da.“

-Neki čovjek došao u posjetu bolesnome, ali ovaj nije bio bolestan. Reče mu: „Nije ništa opasno. Kada vidite ovako bolesnoga operite svoje ruke od njega, jer je i moj otac bolovao ovu bolest, pa je umro.“

-Jedan mladić dade zbirku svojih pjesama jednom istaknutom pjesniku, pa zatraži od njega da mu otvoreno kaže šta misli o tim pjesmama. Pjesnik ih je pročitao i nisu mu se svidjele. Nakon nekoliko dana mladić mu dođe tražeći od njega mišljenje, pa ga ovaj upita: „Hoće li ti iko zaprijetiti smrću ako ne budeš pisao ove stihove?“

Ovaj odgovori: „Ne.“

Reče: „Onda nemaš opravdanja da ih pišeš.“

-Jedan čovjek imao dijete koje je poznavalo gramatiku i mnogo se vještačilo u govoru. Otac teško oboli i bijaše na samrti. Djeca se oko njega okupiše i rekoše: „Pozvat ćemo ti tog i tog našeg brata.“ Reče: „Ne! Ako dođe, ubit će me.“ Rekoše: „Mi ćemo ga posavjetovati da ne priča.“

Pozvaše ga, a kada mu dijete uđe reče: „Oče, reci La ilahe illallah, ući ćeš u Džennet i spasiti se vatre. Oče, od tebe me nije ništa drugo zaokupiralo osim te i te osobe koja me je pozvala jučer koji je: *ehrese, eadese, istebzedže, sekbedže, tahbedže, efredže, dahadže, ebsale, emdare, levzedže, islevzedže*.“ Njegov otac povika: „Zatvorite mi oči, vaš brat mi je uzeo dušu prije meleka smrti!“

-Ebu El-Gusn prođe pored skupine, a u svome rukavu je nosio šljive. Reče im: „Ko mi kaže šta je u mom rukavu, dobit će najveću šljivu.“ Rekoše: „Šljive.“ Reče: „Niko vam nije rekao šta je u rukavu osim sin nevaljalice.“

-Isa b. Musa el-Hašimi prođe pored Ebu El-Gusna dok je kopao na jednom mjestu pored Kufe. Reče: „Šta ti je Ebu El-Gusne?“ Reče: „U ovoj pustinji sam zakopao dirheme, ali ne mogu da ih nađem.“ Isa mu reče: „Trebalo je da to nekako označiš.“ Ovaj reče: „Učinio sam to.“ Isa upita: „A kako?“ Reče: „Oblak s neba mu je pravio hlad, ali toga znaka sada nema.“

-Rekli su u jednom primjeru: „Nesposobniji od Bakila“, jer je Bakil kupio kozu za jedanaest dirhema i poveo je konopcem koji je držao u svojoj ruci. Potom je upitan: „Pošto si je kupio?“, pa je ispružio svoje šake, raširio svoje prste i isplazio jezik želeći da kaže da je kupio za jedanaest dirhema. Kozu mu se izmače i nestade.

-Jednoga dana Hadždžadž krenu u lov u blizini Medine, te dođe do nekog beduina koji je čuvao svoje deve i reče mu: „Beduinu, šta misliš o ponašanju vašega namjesnika El-Hadždžadža?“ Beduin mu reče: „Nepravedni tiranin, Allah ga ne poživio.“ Hadždžadž reče: „A zašto ga ne tužite vladaru pravovjernih Abdulmeli-ku?“ Beduin reče: „Taj je još nepravedniji i okrutniji.“ Dok su tako pričali okruži ih konjica i Hadždžadž pokaza na beduina. Uzeše ga i staviše na jahalicu i kada su krenuli beduin upita: „A ko je ovaj?“ Rekoše mu: „Hadždžadž.“ Beduin približi svoju jahalicu njemu, a zatim ga pozva: „O Hadždžadžu!“, a on mu reče: „Šta hoćeš, beduine?“ Reče: „Najviše bih volio da ova tajna između mene i tebe ostane skrivena.“ Hadždžadž se nasmija i naredi da ga puste.

-Ebu El-Abbas es-Seffah krenu jednoga dana da se prošetati El-Enbarom. Duboko se predao svome odmoru. Udaljio se od svojih prijatelja i naiđe na šator nekog beduina. Beduin ga upita: „Odakle si?“ Reče: „Iz plemena Kinane.“ Upita: „Iz koje Kinane?“ Reče: „Iz Kinane koja je najmrža Kinani.“ Beduin reče: „Onda si ti iz Kurejša?“ Reče: „Da.“ Upita: „Iz kojeg Kurejša?“ Reče: „Iz Kurejša koje je najmrže Kurejšu.“ Reče: „Onda si ti od potomaka Abdul-Muttaliba?“ Odgovori: „Da.“ Upita: „A od kojih potomaka Abdul-Muttaliba?“ Reče: „Od najmržih potomaka Abdul-Muttaliba potomcima Abdul-Muttaliba.“ Reče: „Onda si ti vladar pravovjernih? Neka je selam na tebe, vođo vjernika“, pa ustade prema njemu, a Es-Seffahu se sviđa ono što je vidio i naredi da mu se dadne nagrada.

-Jusuf b. Omer es-Sekafi, namjesnik u Iraku odredio je nekog beduina za određeni posao, ali ga je ovaj iznevjerio, pa ga je razriješio dužnosti. Kada mu beduin dođe, Jusuf mu reče: „O Allahov

neprijatelju, jeo si Allahov imetak!“ Beduin reče: „Pa, čiji ću imetak jesti, ako neću jesti ono što je Allah dao!? Tražio sam od Iblisa da mi dadne jedan fil, pa to nije učinio.“ Jusuf se nasmija i pusti ga.

-Neki pjesnik je pjevao hvalospjeve svome kralju, pa kralj naredi da mu se dadne samar, a ovaj ga ponese i krenu. Jedan njegov prijatelj ga susrete i upita: „Šta ti je to?“ Reče: „Spjevao sam kralju najljepše hvalospjeve, pa me je zaodjenuo najraskošnijom odjećom.“

-El-Mehdi se zateče pred nekom arapskom staricom i reče joj: „Iz kojeg si plemena?“ Reče: „Iz Tajja.“ Reče: „A šta je spriječilo Tajj da od njih bude i drugih ljudi poput Hatima?“ Ona reče: „Ono što je spriječilo kraljeve da među njima bude takav poput tebe.“ On se zadivi njenom brzom odgovoru i naredi da joj se dadne poklon.

-Rečeno je: „Neki čovjek je svjedočio kod kadije Sivara b. Abdullaha. Upita ga: „Čime se baviš?“

Reče: „Podučavam djecu.“ Kadija reče: „Mi ne dozvoljavamo da svjedoče odgajatelji djece, jer za podučavanje Kur'ana uzimaju naknadu.“

Muallim mu reče: „Pa i ti uzimaš naknadu za suđenje među muslimanima.“

Sivar odgovori: „Ja sam prisiljen na ovaj posao.“ Učitelj reče: „Ako si prisiljen da se baviš sudstvom nisi prisiljen da uzimaš imetak za to!“ Sivar ušuti i reče: „Iznesi svoje svjedočenje“, a onda ga je i prihvatio.

-Profesor Osman Lebib je imao magarca kojeg bi jahao na putu do škole u Kairu. Nešto kasnije tog magarca mu ukradoše lopovi. Ova vijest dođe do Mahmuda Selame, urednika novina El-Vaiz, pa poče pjevati žalopojke za ukradenim magarcem i tješiti njegovog vlasnika sljedećim stihovima:

*Zastani na pijaci magaraca i na trenutak pomno razgledaj,
Da li vidiš sivenju sa bijelom pjegom na čelu?
Jutrom ga ukradoše ruke lopova,
Dok je bio osedlan, zauzdan i za pokret spreman.
Štala se isprazni i osta napuštena,
Bio je, o žalosti za njim, strpljiv, skroman i zadovoljan.
Koliko je noći samo gladovao
Zahvalan i ni na što se nije žalio,
Ni na siromaštvo, ni na tegobu života.
Volio je skromnost i plemenit bio.
Eh da mi je znati, gdje nesta povjerenje
Kad Osmanovog magarca živog izgubismo?
Bio mu je na pomoći kada je htio kući,
I bliski mu prijatelj kada bi kod kuće boravio.
Kada bi mu rekao „điha“, pokorno bi mu se odazvao,
A kada bi mu rekao „eha“ ko strijela bi se ukočio.
Sućut ti izražavamo, Osmame!
Sigurno će one koji su ga ukrali propast snaći!*

-Muavija je Abdullahu b. Abbasu rekao: „Imam kod tebe jednu potrebu, hoćeš li mi je ispuniti?“ Ibn Abbas reče: „I ja kod tebe imam jednu potrebu, hoćeš li mi je ispuniti, vladaru pravovjernih?“ Muavija reče: „Da.“ Ibn Abbas reče: „Pitaj za svoju potrebu, vladaru pravovjernih.“ Reče: „Da mi pokloniš svoje kuće i imanje u Taifu?“ Ibn Abbas reče: „Poklanjam ti.“ Muavija reče: „Održao si rodbinske odnose, a sada ti pitaj za svoju potrebu.“ Ibn Abbas reče: „Moja potreba je da mi to vratiš.“ Muavija reče: „Učinio sam to.“

-Neki čovjek je rekao Eš-Ša'biju: „Šta kažeš za čovjeka koji je svoj prst stavio u nos, pa je na njemu ostalo krvi, misliš li da treba učiniti hidžamu?“

Eš-Š'abi reče: „Hvala Allahu koji nas je iz fikha prebacio na hidžamu.“

-Neki čovjek uđe kod Eš-Š'abija dok je sjedio u mesdžidu, a sa njima je bila i njegova žena.

Upita: „Ko je od vas Eš-Š'abi?“ Eš-Š'abi reče: „Ova“, pokazavši na svoju ženu.

-Neki čovjek je Eš-Š'abija upitao na jednom sijelu o hadisu: „Sehurite se, pa makar da neko od vas stavi prst u zemlju, a zatim ga stavi u usta.“ Upitao je: „A koji prst treba staviti?“

Eš-Š'abi uze za svoj nožni palac i reče: „Ovaj.“ (tj. ukazao je na neispravnost ovog hadisa).

-Neki povodljivac upita Eš-Š'abija o onome ko klanja bajram prije nego što svojoj porodici kupi slatkiše – šta je iskup za njega?

Eš-Š'abi reče: „Iskup je da podijeli dva dirhema kao sadaku.“

Kada ovaj ode Eš-Š'abi bi upitan o onome što je rekao, pa odgovori: „Nema smetnje da se srca siromaha obraduju dirhemima ovog glupana.“

-Mudžahid je rekao: „Eš-Ša'bi je ušao u kupatilo i ugledao Davuda El-Ezdija bez donjeg ogrtača, pa je zažmirio.

Davud upita: „Kada si oslijepio, Ebu Omere?“

Ovaj reče: „Od onda kada je Allah skinuo zastor sa tebe.“

-Neki čovjek upita Eš-Ša'bija o potiranju mokrom rukom po bradi.

On mu odgovori: „Prstima prođi kroz nju.“ Čovjek reče: „Bojim se da se neće natopiti.“

Eš-Š'abi reče: „Ako se bojiš onda je namači od početka noći.“

-Jedan ljenjivac je putovao s nekim čovjekom, pa mu taj čovjek reče: „Kreni i kupi nam mesa.“

Reče: „Ne, tako mi Allaha, ne mogu.“

Čovjek krenu i kupi meso, pa reče: „Ustani i skuhaaj ga.“

Ovaj reče: „Ne znam.“

Čovjek je skuhaao meso, pa mu reče: „Ustani pa nam raspodijeli hranu.“

Ljenjivac reče: „Ja sam, tako mi Allaha, lijen.“

Čovjek raspodijeli hranu, pa mu reče: „Ustani pa nam iskomadaaj.“

Reče: „Bojim se da će mi pasti na odjeću.“

Čovjek iskomada, a onda mu reče: „Sada ustani i jedi.“

Ljenjivac doda: „Tako mi Allaha, postidio sam se, jer ti se puno suprotstavljam“, a zatim pride i poče jesti.“

-Jedan ljenčuga ugleda ljude kako idu u jednom pravcu, pa pomisli da idu na kakvu gozbu i poče ih slijediti, a kada ono oni došli do vladara. I on uđe sa njima, a oni bijahu pjesnici koji su željeli vladaru spjevati hvalospjeve. Pošto je svaki od njih spjevao stih i uzeo nagradu, ostade još Tafiljanin koji je sjedio i nije ništa govorio.

Rečeno mu je: „Citiraj stihove!“

Reče: „Ja nisam pjesnik.“ Upitaše: „A ko si onda?“

Reče: „Ja sam od zalutalih za koje Allah kaže: **„I pjesnike slijede zalutali.“**

Vladar se nasmija i naredi da mu se dadne poklon.

-Dode ljenjivac na vrata kuće u kojoj je bila svadbena gozba, ali mu ne dadoše da uđe. Otišao je, a zatim se ponovo vratio stavivši jednu nanulu u rukav, a drugu je držao u ruci i uze čačalicu čisteći njome zube. Potom je pokucao na vrata, a vratar mu reče: „Šta hoćeš?“

Reče: „Sad sam izašao i zaboravio sam svoju nanulu tamo.“
Reče: „Uđi.“

Ušao je, jeo s ljudima, a zatim izašao.

-Izašao ljenjivac iz kuće nekih ljudi sa ranom na usni, pa ga upitaše: „Ko te je udario?“

Reče: „Moj kutnjak.“

-Jedan škrti čovjek reče: „Jednog dana pored nas prođe džena-za, a sa mnom je bio moj sin. Za dženzom je išla žena koja je plakala i govorila: „Sada te vode u kuću u kojoj nema postelje, ni pokrivača, ni hljeba, ni vode.“

Moj sin reče: „Oče, tako mi Allaha, vode ga našoj kući.“

-Ljenjivac je spjevao stihove svome sinu koji se zvao Abdulhamid, a u kojima ga savjetuje:

*Ne stidi se stranca,
A ni tuđinca.
Uđi kao da si kuhar
I da u svojim rukama imaš veliku kutljaču.
Natkući se nad hranom,
Kao što se jastreb natkući nad ulovom,
Kako bi pomeo sve što ima na sofri,
I zgrabio kao što tigar grabi.
Pusti svoj stid, jer je obraz parazita od čelika,
Ne osvrći se na povrće, niti na komade popare,
Pa kada dođe hrana ko junačina na nju navali.
Drži se paluze, jer je ona glavna.
A kada im sve pojedeš,
Reci: „Ima li još?“
Svadbena gozba
Ne može bez svježeg slatka od badema,
Pa kada ti se dadnu, pometi ih,
To su ljepote novih tanjira...*

Potom je na trenutak pao u nesvijest kada je spomenuo slatko od badema, a kada je došao sebi, podigao je glavu i rekao:

*Idi sa sofre na sofru,
Kao što šejtan neukrotivi radi,
Jer kada budeš prelazio,
Uživat ćeš u suhom keksu i mesu.*

*Gospodaru moj, Ti si me opskrbio
Ovim uprkos onima koji mi zavide.
Znaj da ako ovaj savjet prihvatiš,
Bit će ti lijepo, Abdulhamide.*

-Ušao ljenjivac kod nekih ljudi koji su jeli i upita: „Šta jedete?“

Ne želeći njegovo prisustvo odgovoriše: „Jedemo otrov.“ On svoju ruku stavi u hranu i reče: „Nezamislivo je živjeti poslije vas.“

-Pjesnik sa rijeke Nil, Hafiz Ibrahim, je često dolazio jednom liječniku, a zatim jedan dugi period se nije pojavljivao. Jednom ga liječnik susretne i upita ga: „Kakvo ti je sada zdravlje?“

Odgovorio mu je da je odlično, a zatim dodao: „Ne zamjeri mi, doktore, ako je moje zdravlje dobro, jer tako mi Allaha, to je protiv moje volje.“

-Došao neki čovjek kod jednog pravnika da ga upita, pa reče: „Kada god zaronim u rijeku dva ili tri puta, nisam siguran da je voda došla do svakog dijela moga tijela, niti da sam postao čist, pa kako da postupim?“

Reče mu: „Nemoj klanjati.“ Ovaj upita: „A kako si to mogao reći?“

Reče: „Jer Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „Pero je odignuto od trojice: od malodobnog dok ne postane punoljetan, od onoga koji spava dok se ne probudi i od ludog dok ne dođe sebi.“ Ko zaroni u rijeku jedanput, dvaput ili triput, pa pomisli da se nije okupao, lud je.“

-Došao neki čovjek islamskom pravniku pa upitao: „Jedan dan ramazana nisam postio.“

Pravnik mu reče: „Naposti jedan dan.“

Reče: „Pokušao sam napostiti, ali toga dana moja žena je napravila kolače, pa me moja ruka preteče i ja ih pojedoh.“

Pravnik mu reče: „Umjesto toga dana naposti drugi dan.“

Reče: „Pokušao sam napostiti, ali moja žena je napravila dobro pecivo, pa me ruka preteče i ja sam ga pojeo.“

Pravnik mu reče: „Mislim da trebaš postiti rukama vezanim za vrat.“

-Neki čovjek upita pravnika o kamenčićima iz mesdžida koji ostanu u odjeći, obući ili na čelu.

Pravnik reče: „Baci ih.“

Čovjek reče: „Neki tvrde da oni plaču sve dok se ne vrate u mesdžid.“ Pravnik reče: „Pusti ih neka viču sve dok im se grlo ne podere.“ Čovjek upita: „A zar imaju grlo?“ Pravnik reče: „Pa kako bi onda vikali?“

-Jedan dosjetljivac reče: „Kada čovjek hoće da se ženi to je zbog njegovog pomanjkanja razmišljanja.

Kada hoće da pusti ženu, to je zbog pomanjkanja strpljenja.

A kada se ponovo oženi, to je zbog slabog sjećanja onoga što je proživio u braku.“

-Jedan čovjek reče prijatelju: „Šta je učinio taj i taj sa svojim magarcem (bi-himarihi)?“ Odgovori je: „Ba’ihi“ „Prodao ga je.“

Reče mu: „Reci: Ba’ahu a ne ba’ihi.“ Upita ga: „A i ti si rekao bi-himarihi!“

Reče: „Slovo ‘ba’ je prijedlog.“ Čovjek reče: „Kako je tvoje ‘ba’ riječ stavlja u genitiv, a moje u nominativ?“

-Jedan pravnik se nastanio u kući čiji je krov stalno škripao.

Dođe mu vlasnik kuće i zatraži kiriju, a pravnik mu reče: „Popravi krov zato što škripa.“

Čovjek mu reče: „Ne boj se, on slavi Allaha.“ Pravnik reče: „Bojim se da će ga uzeti strah i učiniti sedždu.“

-Neki čovjek reče jednom pravniku: „Kada skinem svoju odjeću i uđem u rijeku da se kupam, hoću li se okrenuti prema kibli ili u drugom pravcu?“

Reče mu: „Okreni se prema svojoj odjeći koju si skinuo.“

-Žena jednog dosjetljivca reče svome mužu dok je bila trudna i gledala u ružnoću njegovog lica:

„Teško meni ako ovaj u mome stomaku liči tebi!“ Muž joj reče: „Teško tebi ako ne bude na mene ličio!“

-Jedan čovjek pogleda u svoju ženu kako se penje uz ljestve i reče joj: „Puštena si ako se popneš, puštena si ako staneš, puštena si ako siđeš.“

Nije joj ništa drugo ostalo nego da se baci na njega s visine na kojoj je bila.

Reče joj: „Iskupio bih te svojim ocem i majkom. Pošto je Malik umro, stanovnici Medine su u potrebi za tvojim fetvama.“

-Čovjek stao na vrata svoje kuće, pa mu dođe neki prosjak, a on mu reče: „Sjedi!“ Potom pozva sluškinju i reče joj: „Daj ovome jednu mjeru pšenice.“

Ona reče: „Kod nas nema pšenice.“

Reče: „Onda mu daj jedan dirhem.“

Ona reče: „Nije ostao kod nas nijedan dirhem.“

Reče joj: „Daj mu onda komad hljeba.“

Ona odgovori: „Nemamo ni komad hljeba.“

Domaćin se okrenu prosjaku i reče: „Hajde, idi sinko“, naruži ga i otjera.

Prosjak reče: „Neka je slava Allahu, pored toga što mi ne daš, još me vrijedaš!“

Reče: „Želio sam da odeš barem sa nagradom.“

-Jedan čovjek reče svome saputniku: „Kada te noću presretnu pas prouči: **„O družine džinova i ljudi, ako možete kroz slojeve nebesa i Zemlje prodrijeti, prodrite, moći ćete prodrijeti jedino uz veliku moć!“**

Reče mu: „Po meni je bolje da sa sobom imaš štap ili kamen, jer ne zna svaki pas Kur'an napamet.“

-Beduin se posvađao sa svojom ženom i htio se rastaviti od nje.

Ona mu reče: „Sjeti se koliko smo dugo zajedno.“ On joj reče: „Tako mi Allaha, i nemaš drugog grijeha kod mene.“

-Jednom škrtcu je rečeno: „Šta je s tvojim magarcem pa se ukoči kada krene kući, a ostali magarci idu kući što brže mogu?“

Reče: „Zato što zna da se u ružno vraća.“

-Našao beduin ogledalo, a inače je bio ružnog izgleda. Pogleda u njega i ugleda ružnoću svoga lica. Potom ga baci i reče: „Zbog ovog zla te je i bacio tvoj prvi vlasnik.“

-Dođe gramatičar kod trgovca povrća koji je prodavao patlidžan. Reče mu: „Kako prodaješ?“ Reče: „Dvadesetom za danek.“ Gramatičar upita: „A šta ti fali da kažeš: Dvadeset za danek?“ Trgovac pomisli da ovaj želi dobiti po jeftinijoj cijeni, pa reče: „Tridesetom za danek.“ Gramatičar ga upita: „A šta ti fali da kažeš: „Trideset za danek.“ Tako je bilo dok cijenu ne povećaše na sedamdeset. Reče mu: „A šta ti fali da kažeš sedamdeset?“ Trgovac reče: „Vidim da hoćeš osamdeset, ali to nećeš dobiti nikada.“

-Ibn Sudun u svojoj smiješnoj kasidi kaže:

*„Ja ću reći nešto što znam
Da vidiš da sam znan i pametan.
Kažem ti da su ljudi Ademovo potomstvo,
A od njih je Ebu Sudun, makar i preselio.
Moj se otac oženio mojom majkom,
A ja sam njen sin i ljudi to znaju.
Koliko čuda kod nas u Egiptu ima, a i u drugim mjestima,
U Egiptu Nil po zemlji teče.
Zora se u njemu uvijek prije Sunca pojavi,
A i podne bez sumnje uvijek prije ikindi je nastupi.
U Šamu su ljudi kada ih gledaš otpozada, vidiš im leđa.
Uvijek se voda tamo ljeti ugrije,
A zimi postane hladna.*

-Muhammed El-Babili i Abdulaziz El-Bišri su se ukrkali u čamac na Nilu. El-Bišri se prepao i reče: „Drži me Babili! Čamac će potonuti!“ El-Babili se njemu smireno okrenu i reče: „Brate, nek i potone, svakako je sa nama!“

-Beduin je upitan: „Kako se odnosiš prema svojoj majci?“, pa odgovori: „Nikada je nisam udario bičem.“

-Jedan naivnjak namirisao se mangalom i obukao skupocjenu odjeću, ali je začas proprži. Potom se zakleo da će dati otpust ženi iz braka ako se ikada više namiriše, osim nag.“

-Ebu El-Gusn kupio je brašno i dao da mu ga hamal ponese, ali hamal pobježe sa brašnom. Nakon nekoliko dana Ebu El-Gusn ugleda hamala, i pobježe od njega. Upitaše ga: „Šta ti je Ebu El-Gusne, sakrio si se od hamala koji te je pokrao?“ Reče: „Bojim se da neće od mene zatražiti naknadu za nošenje.“

-Zapuha jak vjetar i ljudi se okupiše moliti Allaha i kajati se. Ebu El-Gusn povika: „Narode, nemojte žuriti sa pokajanjem ovo je samo bura koja će se smiriti.“

-Seljak reče svojoj ženi: „Kada umrem udaj se za našeg komšiju.“ Ona ga upita: „Zašto?“

Reče: „Jedanput mi je prodao kravu i prevario me. Ja mu se sada želim osvetiti.“

-Prenosi se da je Ibn Halef el-Hemdani počeo usred svoje kuće jako trčati i učiti povišenim glasom. Upitan je o tome pa je rekao: „Htio sam da čujem svoj glas izdaleka.“

-Neki čovjek reče Ebu El-Gusnu: „Znaš li računati na prste?“ Reče: „Da.“ Reče: „Uzmi dva pregršta pšenice“, pa Ebu El-Gusn savi mali i domali prst. Reče mu: „Uzmi dva pregršta ječma“, pa on savi palac i kažiprst i ostade mu srednji prst. Čovjek ga upita: „A zašto si ostavio srednji prst?“ Reče: „Da se ne pomiješaju pšenica i ječam.“

-Neko je ukrao nanule Amira b. Abdullaha ez-Zubejrija i Amir više nije oblačio nanule do smrti. Govorio je: „Mrzim oblačiti nanule, pa da mi ih neki čovjek ukrade i onda se tako ogriješi.“

-El-Džahiz spominje da je Kisan, Ebu Ubejdeov pisar, pisao i ono što ne bi čuo, a govorio bi ono što ne bi pisao. Dao bi da se izdiktira ono što ne bi čitao i čitao bi ono što ne bi dao da se izdiktira.

On spominje da je svjedočio kod namjesnika protiv jednog čovjeka, rekavši: „Čuo sam svojim ušima“, a pokazivao je na svoje oči, „i vidio sam svojim očima“, a pokazivao bi na svoje uši, „da je ovoga čovjeka uhvatio za pojas“, a pokazivao je na svoj rukav, „i neprestano ga je udarao po stomaku“, a pokazivao je na svoju vilicu. Namjesnik se nasmija i reče: „Mislim da si pročitao knjigu „Stvaranje čovjeka“ pred El-Asmeijem.“ Reče: „Da, pročitao sam je dvaput.“

-Ebu Ubejde upita svoga pisara Kisana o imenu nekog arapskog pjesnika. Reče: „Njegovo ime je Haddaš, ili Harraš, ili Rejjaš ili Hammaš ili nešto slično. Mislim da je bio Kurejšija.“ Ebu Ubejde ga upita: „A kako znaš da potječe iz Kurejša?“ Reče: „Vidim da su ga slova „š“ okružila sa svih strana.“

-Neko je rekao: „Vidio sam kako se El-E'amešova krznena kragna izvrnula tako da se ukazala vuna koju je natopila kiša. Prođosmo pored jednog psa, a El-E'ameš skrenu u stranu i reče: „Da ne pomisli da sam ovca.“

-El-E'ameš jednog dana izađe smijući se i reče svojim prijatelja: „Znate čemu se smijem?“ Rekoše: „Ne.“ Reče: „Sjedio sam u svojoj kući i moja kćerka počeo gledati u moje lice. Rekoh: „Kćerke, zašto gledaš u moje lice?“

Reče: „Čudim se kako je moja majka s tobom zadovoljna.“

-Došao Ebu Hanife kod El-E'ameša da ga obiđe u bolesti. Reče mu: „Ebu Muhammede, da ti ne predstavlja poteškoću svaki dan bih te obilazio.“

Reče mu: „Ti si mi težak i kad si kod svoje kuće, a kamoli kad dođeš mojoj kući.“

-Jednoga dana El-E'ameš prođe pored svoga malodobnog sina koji se u blatu igrao sa djecom, ali ga nije prepoznao. Reče ostaloj djeci koja su bila sa njim: „Pogledajte kako je ovo dijete prljavo, a njegov otac je možda i prljaviji od njega.“

Jedno mu dijete reče: „Ovo je tvoj sin Muhammed“, a on dobro otvori oči, protrlja ih i reče: „Pogledajte, Allaha vam, kako se valja u blatu kao da je lavovo mladunče, Allah ga čuvao.“

-Jedan El-E'amešov učenik reče: „Spravio sam El-E'amešu hranu, a zatim ga pozvao pa je krenuo sa mnom. Dok sam ga vodio

noga mu zapade u jednu rupu koju su djeca iskopala igrajući se, pa reče: „Šta je ovo?“

Rekoh: „Rupa koju su djeca iskopala igrajući se.“

Reče: „Ne. Ti si je iskopao kako bih ja pao u nju. Tako mi Allaha, danas kod tebe neću jesti hranu.“ Reče: „Potom sam mu odnio hranu.“

Susreo sam ga jedanput i uveo ga u kupatilo i kada sam došao da ga pospem vrućom vodom po glavi, reče: „Šta te je natjeralo na to? Hoćeš li da opariš moje tjeme? Tako mi Allaha, danas kod tebe neću jesti hranu.“

Reče: „Pa sam mu odnio hranu.“

-El-E'ameš čovjeku na jednom sijelu reče: „Da li želiš debelo janje, vruć somun i ukusno sirće?“ Reče: „Da.“

On mu izvadi suh hljeb i sirće, a čovjek reče: „Gdje su janje i somun?“

Reče: „Nisam rekao da su kod mene, već sam upitao da li želiš to.“

-Jedna skupina ljudi je sjedila kod Eš-Ša'bija, a pored njih prođe hamal koji je na sebi imao tovar sirćeta. Kada je ugledao Eš-Ša'bija spusti svoj tovar i reče mu: „Kako se zvala Iblisova žena?“ Reče mu: „Toj svadbi nismo svjedočili.“

-Upitao neki čovjek Eš-Ša'bija: „Šta kažeš za čovjeka koji me izvrijeđa prvog dana mjeseca ramazana. Da li će imati nagradu?“

Reče: „Ako ti je rekao da si ahmak nadam se da će imati.“

-El-Asmei kaže: „Pričao mi je Isa b. Omer i rekao: „Neki beduin je postao namjesnik Bahrejna i okupio tamošnje židove. Upitao ih je: „Šta kažete za Isaa, sina Merjeminog?“ Rekoše: „Mi smo ga ubili i razapeli.“ Beduin reče: „Dobro, ali tako mi Allaha, nećete

od mene otići dok ne isplatite krvarinu za njega.“ Reče: „Nisu otišli sve dok nije uzeo krvarinu od njih.“

-Duh dosjetljivosti i prefinjena duša podstiču pisca da iskoristi svaki događaj za lijepe i prigodne dosjetke. Pjesnik Muhammed b. Selim el-Misri se dopisivao sa svojim prijateljem Es-Serradžom el-Verrakom kada mu je magarac pao u bunar i umro. Rekao mu je:

*Tvoj će te magarac iskupiti jer se strovalio
Iskupit će pisca i nasljedstvom i stečenim imetkom
Nije imao ječma, nije ga našao, ili vidio trinu...
Poče bježati od žeđi kao da će umrijeti
I vidje bunarčić čije se vode nije prepao
I baci se u njega jer je čuo da ostali magarci od žeđi umiru
A ismijavali su se Hatimu u dobu prijašnjemu.*

-Rečeno je El-Eš'abu: „Susreo si neke ashabe, pa nam ispričaj neke hadise koje si upamtio.“ Reče: „Ja najbolje poznajem hadis.“

Rekoše: „Ispričaj nam.“ Reče: „Pričao mi je Ikrima od Ibn Abbasa, radijallahu anhum, da je rekao: „Neće se kod vjernika sastati dvije odlike, a da neće ući u Džennet.“ Potom je ušutio. Rečeno mu je: „Reci koje su to dvije odlike.“ Reče: „Ikrima je zaboravio jednu, a ja drugu.“

-Jedan egipatski književnik po imenu Fikri Ebaza bio je sklon dosjetljivostima. Jedanput je tokom II svjetskog rata išao sa svojim prijateljem nekom kairskom ulicom. Pričali su o poskupljenju prehrambenih proizvoda. „Šećer je iznosio toliko i toliko, a sada mu je cijena tolika i tolika“....isto tako meso, žitarice i sva ostala hrana.“ Dok su tako pričali nadoše se pred jednim mektebom, a učitelj pita jedno dijete: „Koliko je sedam puta sedam?“ Dijete odgovori: „Pedeset i devet.“

Fikri Ebaza se okrenu svom prijatelju i reče mu: „A ovo je uvijek iznosilo četrdeset i devet.“

-Umrle majka Ibn Ajjaša i dođe mu Sifevejh da izrazi sućut. Reče: „Ebu Muhammede, neka ti Allah uveća nagradu u tvojoj ne-daći.“ Ibn Ajjaš se nasmiješi i reče: „Učinit će to.“ Reče: „Ebu Muhammede, je li tvoja majka imala djece?“ Ibn Ajjaš ustade sa svoga mjesta i počeo se smijati sve dok se ne izvrnu na leđa.“

-El-Velid b. Jezid pusti iz braka svoju suprugu Su'du, a kada se ona preuda pade mu to teško i pokaja se za ono što je učinio. Dođe mu Eš'ab i reče: „Hoćeš li Su'udi od mene prenijeti pismo i za to ću ti dati deset hiljada dirhema.“ Reče mu: „Daj mi ih.“ Naredio je da mu se dadnu, a kada ih uze reče: „Daj svoje pismo.“ Reče: „Otiđi joj i ispjevaj:

*Da li se Su'uda do tebe može doći,
Ili do Sudnjega dana s tobom nema susreta,
Možda će doći vrijeme kada će tvoj sadašnji muž umrijeti,
Ili se s tobom rastati.*

Rečeno je: Eš'ab joj je otišao i zatražio dozvolu da uđe, pa mu ona dozvoli. Reče: „Zašto si nam došao u posjetu, Eš'abe?“ On odgovori: „Gospodo, tebi me poslao El-Velid sa porukom“, a zatim joj je ispjevao stihove. Ona svojim slugama reče: „Držite ovog nevaljalca!“ On reče: „Gospodo, on mi je platio deset hiljada dirhema i oni tebi pripadaju, ako me pustiš radi Allahovog lica.“

Reče mu: „Tako mi Allaha, neću te pustiti osim ako mu prenešeš ono što ću ti reći.“ Reče: „Gospodo, daj mi nagradu.“ Reče: „Tebi pripada ovaj tepih.“ Reče joj: „Ustani sa njega.“ I ona ustade, pa ga on uze, stavi na svoja leđa i reče: „Daj svoju poruku“, a ona spjeva:

*Zar plaćeš za Su'dom kad si je već ostavio,
Su'uda je otišla, pa šta ćeš sada učiniti?*

Kada je poruka došla El-Velidu, zemlja mu tijesna posta uz svu svoju širinu. Obuze ga potištenost i reče Eš'abu: „Odaberi jedno od troje: ili ću te ubiti, ili ću te baciti iz ovoga dvorca, ili ću te baciti divljači da te pojede.“ Eš'ab osta zbunjen. Nakratko ušuti, a zatim reče: „Gospodine, kako možeš kazniti oko koje je gledalo u Su'udu?“ El-Velid se nasmija i pusti ga.

-Jednoga dana El-E'ameš zorom izađe iz svoje kuće i prođe pored mesdžida Benu Eseda, a muezzin već uči ikamet za namaz. Ušao je i klanjao. Imam je otpočeo prvi rekat surom El-Bekare, a na drugom rekatu je proučio suru Ali Imran. Kada je završio El-E'ameš mu reče: „Kako se ne bojiš Allaha!? Zar nisi čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže: „Ko bude predvodio ljude neka ne odužuje, jer iza njega su starci, slabi i ljudi s potrebama.“

Imam reče: „Allah, azze ve dželle, kaže: „I uistinu je namaz težak, osim onima koji su bogobojažni“, opirući mu se ovim riječima.

El-E'ameš mu reče: „Ja sam izaslanik bogobojažnih tebi koji ti kaže da si težak.“

-Ukrao beduin svežanj sa dirhemima, a potom uđe u mesdžid da klanja, a ime mu je bilo Musa. Imam prouči ajet: „**A šta ti je to u desnoj ruci, Musa?**“

Beduin reče: „Tako mi Allaha, ti si sihirbaz.“ Zatim baci svežanj i ode.

-Predsjednik Batini vodio je jednu sjednicu disciplinske komisije i s njim su sjedila još dva člana. Advokat koji je podigao optužnicu reče: „Vidim sebe ovdje ispred tri gluposti.“ Predsjednik se nasmija i reče: „Zaboravio si generalnog zamjenika.“

-Muhammed El-Kazvini, obraćajući se jednom starcu koji se oženio ženom s kojom nije imao odnosa, reče:

Sretno ti bilo, jer je ovo dan pozdrava.

Mladiću koji je pobjegao od kritika.

Kukavica su upusti u rat,

Pa navali s kopljem bez oštrice.

Dok mu se El-Kazvini tako izrugivao, htio je da ga motiviše da i on nešto izrecituje. Poslije upita o njegovom zdravlju i blagoga odnosa, pronicljivi starac krenu izvinjavajući se sa ova dva prelijepa stiha:

*Oprosti mladiću koji je posrnuo,
Jer njegova namjera nije iskrivljena,
Pogledaj ga, on je slijep i bolest ga je obuzela.
Zato postoje dva razloga da mu se oprost.*

-Neki prosjak stade pred trgovca crnim bobom, te zatraži da mu dadne glavicu luka, pa mu ovaj dade. Prosjak je uze i udalji se u stranu, te glavicu raspolovi na dva dijela. Potom se vrati trgovcu i dade mu jednu polovicu glavice za koju je tražio bob, a za drugu polovicu hljeb. Trgovac se nasmija i reče prosjaku:

„Nisi ti ništa kriv, već onaj ko ti je dao kapital da s njime raspolaže!“

-El-Attabiju je rečeno: „Zašto se ne družiš s vladarom jer si veoma učtiv?“

Reče: „Jer sam vidio da nekima ni za šta daje deset hiljada dirhema i da neke bezrazložno sa zidina baca ni radi čega, pa ne znam koji ću od ove dvojice biti!“

-Isa b. Zejd el-Merakibi, jedan od najdosjetljivijih ljudi je rekao: „Imao sam jednog slugu koji je bio najljenje Allahovo stvorenje. Jednog dana sam ga poslao da kupi grožđe i smokve. Nije se dugo vratio, a naposljetku je došao samo sa grožđem. Rekao sam mu: „Kasniš, a onda si još donio samo jedno od dvoje što sam ti tražio.“ Udario sam ga i rekao: „Od danas ćeš, kada od tebe zatražim jednu stvar, izvršiti dvije.“ Nije dugo prošlo, a ja sam obolio. Rekoh mu: „Idi i brzo mi dovedi ljekara.“ Otišao je i doveo ljekara i drugog čovjeka sa njim. Upitah ga: „Ovo je ljekar kojeg poznajem, a ko je ovaj drugi?“ Reče: „Doveo sam ti ljekara da te pogleda da li ima nade u tvoje izlječenje, a u suprotnom, ovaj će ti iskopati kabur.“

-Halifa El-Vasik je htio da odgoji jedno svoje dijete uz jednog velikog pisara. Potom su mu spomenuli El-Džahiza. Kada ga halifa ugleda učini mu se ružnim, pa naredi da mu se dadne deset hiljada dirhema.

El-Džahiz reče: „Neka Allah moju ružnoću svakim dobrom nagradi. Putem nje sam dobio toliko imetka kojeg nemaju ni vlasnici deva.“

-Mark Tvin priča o događaju koji mu se desio u djetinjstvu, pa kaže: „Odrastao sam u siromaštvu. U mladosti sam bio slabog tijela, mršav, a učitelj u mom razredu je strogo pazio na čistoću, pa onome kome se mastilo prospe bi davao jednu od dvije kazne: udaranje ili plaćanje jednog dolara. Nastojao sam da svoje mastilo dobro čuvam, jer nisam mogao trpiti bolne udarce, kao što ni moj otac nije mogao da plati dolar zbog slabih prihoda. Međutim, desilo mi se ono na što nisam računao i mastilo se prosu na sto. Učitelj me pogleda u lice, a ja mu pokazah glavom da znam kakve su posljedice toga. Navečer obavijestih svoga oca o onome što se dogodilo, pa se on smilova i dade mi dolar da se njime otkupim od udaraca. Sljedećeg dana uzeh dolar, ali mi na usta krenu pljuvačka (da bi sebi nešto kupio), te odlučih da ga sačuvam. Učitelj me je udarao grubim štapom. Bio je to prvi dolar kojeg sam zaradio znojnoga čela.

-Kada je Klimanso preuzeo poziciju ministra unutrašnjih poslova u Francuskoj, uočio je da se uposlenici u kancelarijama malo pridržavaju radnog vremena, pa je naredio da se svima dostavi sljedeće: „Moli se gospoda, uposlenici Ministarstva unutrašnjih poslova, da ne napuštaju svoje kancelarije prije nego što u njih dođu.“

-Pogoršalo se zdravstveno stanje književnika Abdurrahamana Er-Rafija, pa mu u obilazak dođe pjesnik Hafiz Ibrahim. Rafi se žalio na tvrdu stolicu, a Hafiz mu reče:

„Jesi li uzeo šta za izazivanje proljeva?“

Reče: „Uzeo sam englesku so.“

Reče: „Jesi li imao stolicu?“

Odgovori: „Ne, nažalost.“

Hafiz reče: „To su Englezi, lahko uđu i izađu.“

-Jedan bokser je zadao strašne udarce svome protivniku, tako da mu je krv potekla iz očiju pa nije vidio, pa poče nasumice zamahivati rukama, ali ga nije uspio udariti. Nemalo zatim okrenu se svome treneru i reče mu: „Šta misliš, hoću li imati sreće da pobijedim svoga protivnika?“ Trener mu ozbiljno i ljutito reče: „Samo ti nastavi jako udarati i praviti propuh oko svog protivnika, pa će umrijeti od upale pluća.“

-Od Abdurrahmana b. Abdullaha ez-Zuhrija prenosi se da je rekao: „Eš'ab je klanjao pored Mervana b. Ebana b. Osmana koji je bio gorostas sa velikom stražnjicom. Kada je ustajao ispustio je vjetar, a Eš'ab istupi iz namaza, pa ljudi pomisliše da je on ispustio vjetar. Kada je Mervan krenuo kući Eš'ab mu priđe i reče:

„Daj otkup!“

Mervan upita: „Šta!“

Reče: „Otkup za vjetar kojeg si ti ispustio, a ja ga ponio. Tako mi Allaha, javno ću o tome govoriti.“ Nije ga ostavio sve dok od njega ne uze nešto dobra.

-Neki čovjek prođe pored ljudi koji su se okupili udarajući neku osobu. Reče jednom od onih koji su ga udarali: „Šta je s ovim čovjekom?“ Ovaj odgovori: „Ne znam šta je sa njim, već sam vidio da ga udaraju, pa i ja sa njima pođoh udarati tražeći nagradu od Allaha, azze ve dželle.“

-El-Mensur napisa Zijadu b. Abdullahu el-Harisiju da raspodijeli imetak među usjedjelicama, slijepcima i siročadi. Tada mu dođe Ebu Zijad et-Temimi i reče: „Allah te popravio! Upiši me u usjedjelice.“ Reče mu: „Allah ti oprostio! Usjedjelice su žene koje se

nisu udavale.“ Reče: „Upiši me onda u slijepe“, pa ovaj doda: „Upišite ga među njih, jer Allah Uzvišeni kaže: „Nisu slijepi vidom, već su slijepa srca u prsima.“ Ebu Zijad reče: „Upiši moga sina među siročad.“ Upita: „Dobro, ali kako?“ Reče: „Kome sam ja otac, on je siročče.“

-Jedan čovjek je pričao: „Imao sam dosjetljivog amidžu. Dok sam bio još u osnovnoj školi poslao sam mu pismo tražeći da mi dadne stotinu franaka, ali bi mi on poslao deset franaka sa riječima prijekora: „Vidim da si u računanju slab, jer broj deset pišeš s dvije nule.“

-Jedan čovjek se zabavljao sa svojom suprugom, pa joj zatvori jedno oko i na njega stavi dinar. Njegova voljena poželi i drugi dinar, pa zažmiri i na drugo oko i reče: „Voljeni, ne zaboravi da je ljubav slijepa, a nije ćorava u jedno oko.“

-Neki čovjek je pričao da je vidio kabur u Šamu na kojem je ispisano: „Neka niko ne bude obmanjen dunjalukom. Ja sam sin onoga koji je činio da vjetar puše kada je htio i zadržavao ga kada bi htio.“

Potom je prošao pored drugog kabura na kome je napisano: Nemojte vjerovati ovome lažovu i nemojte misliti da je on sin vjetrovjesnika Sulejmana. On je kovačev sin koji bi skupljao vazduh u kovačkom mijehu, a zatim bi njime puhao u žar.

Reče: „Prije toga nisam vidio kaburove koji se međusobno vrijeđaju.“

-Rekli su: Ebu Alij el-Ezdi, pored svojih vrijednosti, imao je kod sebe nesmotrenosti i naivnosti, pa su čak rekli: „Jedanput je bio na obali rijeke, a u ruci je držao svesku koja mu ispade u vodu, pa ju je dohvatio drugom sveskom.“

-Pričalo se: Dvojica ljudi izložiše svoju poeziju Ebu El-Hasanu en-Nejsaburiju. On sasluša jednoga pa reče: „Tvoja poezija je gora od poezije ovog drugog.“

Reče: „Kako to možeš reći kada ga još nisi čuo?“ Reče: „Zato što od njegove poezije ne može biti gora.“

-Es-Sem'ani kaže: „Čuo sam Abdul-Halika b. Zijada kako govori: „Jedan namjesnik je naredio da se izbičuje Ata El-Fekai u vezi s iskušenjem šehida Abdul-Hadija, sina šejhul-islama, i to sa stotinu bičeva. Položen je licem prema zemlji i bičevan do šezdeset bičeva, pa posumnjaše da li je bilo pedeset ili šezdeset udaraca. Ata reče: „Iz predostrožnosti uzmite manji broj.“ Stavili su ga u pritvor sa ženama, a između njega i njih su bili bojni štitovi. Ustao je tako prebijen i stavio te štitove između sebe i njih i rekao: „Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio je osamljivanje sa tuđinkama.“

-Kaže Hišam b. Jahja el-Gassani: „Bio sam kod Seida b. Abdul-Aziza, a kod njega je bio Abde b. Rebah, glavni za policiju. Dođe mu neka žena i reče: „Moj mi sin nije poslušan.“ On sa njom posla pomagače, koji joj rekoše: „Ako ti uzme sina, ubit će ga.“ Ona upita: „Uistinu?“ Rekoše: „Da. Sigurno.“ Ona prođe i ugleda đakona i reče: „Ovo je moj sin.“ Dovedoše ga pred Abdea. Reče mu: „Jesi li neposlušan prema majci?“ Ovaj odgovori: „Ovo nije moja majka.“ Abde reče: „Još poričeš da ti je majka! Izbičujte ga, a zatim je stavite da je nosa na ramenima i da se javno kaže: Ovo je kazna za onoga ko je neposlušan majci.“ Đakona ugleda njegov prijatelj, pa mu reče: „Šta je to?“ Đakon odgovori: „Ko nema majke neka ode Abdeu, pa će mu naći majku.“

-Pričalo se: „Došao neki čovjeku Ibnul-Aglebu, namjesniku Magriba, pa reče: „Zaljubio sam se u jednu sluškinju, koja košta pedeset zlatnika, a ja imam samo trideset.“ Namjesnik mu pokloni stotinu zlatnika. Za to je čuo drugi čovjek, pa mu dođe i reče: „Zaljubio sam se“, a namjesnik ga upita: „Kako se osjećaš?“ Odgovorio

je: „Usplamtjelo.“ Reče: „Potopite ga u vodu“, pa ga potopiše nekoliko puta, a on povika: „Ugasila se ljubav!“ Namjesnik se nasmija i naredi da mu se da trideset dinara.

-Sufjan Es-Sevri se unajmio jednom kamilaru da mu služi do Mekke. Naredi mu da napravi hljeb, ali hljeb ne ispade dobar, pa ga je udario. Kada dođoše u Mekku kamilar ugleda kako su se oko Sufjana okupili ljudi. Upitao je o tome, pa mu rekoše: „Ovo je Sufjan Es-Sevri.“ Kada su se ljudi razišli, kamilar mu priđe i reče: „Ebu Abdullahu, nisam te prepoznao.“ On reče: „Ko ljudima hranu pokvari snaći će ga i gore od toga.“

-Vaziu El-Ješkериu je rečeno: „Ustani i popni se na minber i govori!“ Kada se popeo, ugleda lica ljudi okrenuta njemu, pa reče: „Da me moja žena natjerala da dođem na džumu danas, ne bih došao. Svjedočim da je tri puta puštena.“

-Neki mladić uđe kod El-Mensura, a on ga upita o smrti njegovog oca, pa reče: „Preselio je, Allah mu se smilovao, tog i tog dana. Bolovao je, Allah bio sa njim zadovoljan, od toga i toga. Ostavio je, Allah mu oprostio, toliko i toliko imetka.“ Er-Rebia ga naruži i reče: „Zar pred vladarom pravovjernih stalno upućuješ dovu za svoga oca?“ Mladić mu odgovori: „Neću te koriti, jer ti ne znaš kakva je slast imati oca.“ Nije upamćeno da se El-Mensur ikada tako nasmijao (Er-Rebia je bio nahoće).

-Spominje se da je kod El-Hadždžadža neki čovjek opisan kao neznalica, pa je taj čovjek imao potrebu i El-Hadždžadž reče u sebi: Ja ću ga iskušati. Kada mu je ušao El-Hadždžadž reče: „Jesi li ti Isami ili Izami?“ Čovjek odgovori: „I Isami i Izami.“ El-Hadždžadž reče: „Ovo je najbolji čovjek.“ Udovoljio je njegovoj potrebi i dao mu čak i više. Boravio je kod njega određeno vrijeme, a zatim ga iskušao i zaključio da je najveći neznalica. Rekao mu je: „Potvrdit ćeš ono što govorim, ili ću te ubiti.“ Reče mu: „Reci što želiš, ja

ću to potvrditi.“ Upita ga: „Kako si tako odgovorio kada sam te upitao?“ Reče mu: „Nisam znao da li je bolji Isami ili Izami i pobojavao sam se da jedno od to dvoje kažem pa da pogriješim. Rekoh: Najbolje je da kažem oboje, jer ako mi jedno naštetiti, drugo će mi koristiti.“ El-Hadždžadž je tada rekao: „Sudbina nesposobnoga načini govornikom“, pa je to postalo izreka.

-Džemaluddin El-Džezzar, Egipćanin, po zanimanju mesar, poznat po dosjetljivosti. Svoje zanimanje mesara je spomenuo u više svojih stihova. Ibn Hadždže, spominjući njegov govor, u prenesenom značenju spominje i njegov zanat:

*Reci onome koji pita o mome narodu i mojoj porodici,
Da pita o plemenitim ljudima po porijeklu.
Nada im se Benu Kelb (psi), a boje ih se Benu Idžl (telad.)*

U istoj zbirci je rekao:

*Ja sam onaj što im krv prosipa
I pitaj za njih, ako hoćeš da mi vjeruješ.
Jutrom njihova krv svijetli u dvorištu
I svi njihovi dani su dani Kurban-bajrama.*

-Dosjetljivi su i sljedeći stihovi:

*Kako da ne zahvalim mesarima sve dok žive?
Mesarskom zanatu sve dok postoji i dok se čuva,
I da odbijem učtivost.
Zbog tog zanata psi me žele,
A ja sam se u stihovima nadao psima.*

-Jedan dosjetljivi reče: „Ibn Er-Rekaa je Abdul-Meliku spjevao kasidu i u njoj spomenuo vino u kojoj ga je savršeno opisao. Abdul-Melik reče: „Posumnjao sam u tebe zato što si savršeno opisao vino.“ On odgovori: „Ja sam, Vladaru pravovjernih, posumnjao u tebe jer znaš kako je kvalitetno.“

-Ovaj pjesnik nije našao ništa ljepše što bi opjevao od svoga trbuha. Čuo je kasidu Šerifa Er-Ridaa o vitkoj gazeli, pa mu se suprotstavio svojom kasidom u kojoj je opjevao svoj veliki trbuh.

Ukazao mu je veliku ljubav, pa je živio pod teškim režimom sve dok se gotovo nije u potpunosti sakrio.

*O vitka gazelo što se čuvaš ispod haljina
Nek ti je prijatno, danas je riža tvoja livada
Na koliko sofri neću doći
Da nije nadzora, tvoja bi usta do njih stigla
Lijepa li zalogaja koji do nas kroz tvoja usta prođe
Ili hljeba u koji tvoji zubi utonu
Ili jemeka sa dobrom čorbom u sredini
To je tvoje utočište kada se situacija zaoštri
Koliko ovaca uzeh u okrilje svoje ljubavi, srećo moja
A i jaradi i jagnjadi smjestih u tvoje dubine
Pobila si na zemlji hiljade
Oko tebe će se sakupiti i tuženi i tužioci
Prođe ti život a nisi dala da prožive
Žrtve tvoje strasti niti si svoje zarobljenike otpustila
Ti si blagodat i patnja za srce moje
Kako si samo i gorka i slatka za srce moje
Većinu vremena provedoh u ljubavi tvojoj
Uz jelo, proljev i zatvor
Nije te prevario rat u Čečeniji da ne živiš u luksuzu
Niti si ostavila uštedevine kod Širaka
Živiš upražnjavajući strasti svoje bez premca
Briga i tuga te ne snalaze
O radosti oka moga, o prijateljice i srećo jedina
Kako bi me nosile noge moje da nije tebe
Samo što se po zemlji od luksuza ne vučeš
Ali, ispod tebe je kaiš koji te čuva
Koliko noći radi tvog zadovoljstva ne spavah
Pored Baika, kineskog restorana i Kentakija
Kada onaj koji voli oboli i svoju voljenu ostavi
Ali ne znam da si me ikada ostavila
Živjela si sa mnom ugodno u stalnim blagodatima
I uvijek spavala u mome krilu.*

-Rekao je Šurejk: Čuo sam El-E'ameša kako govori: „ Ako s tvoje lijeve strane bude kakav težak čovjek dok si u namazu, onda će predavanje selama na desnu stranu biti dovoljno.“

-Ebu El-Ajna je rekao: „Stajao sam u safu iza imama, pa se imam nečega prisjeti, prekide namaz i ustupi mjestu El-Medeniju da predvodi namaz. Dugo je klanjao, a kada ljudi izgubiše snagu, i upozoriše ga riječima „Subhanallah!“ Ali on se nije pomjerao. Potom ga uklo-niše, drugog postaviše da ih predvodi i jako ga ukoriše.

On reče: „Mislio sam da mi je imam rekao: „Sačuvaj moje mje-sto dok ne dođem!“

-Ebu El-Gusn pređe preko džamijskog praga, pa upita: „Čiji je ovo dvorac?“ Rekoše mu: „Ovo je Mesdžid el-Džami“. „Allah mu se smilovao, koja je lijepa ova džamija koju je napravio.“ (Mislio je da je Mesdžid el-Džami' ime graditelja džamije)

-Poveo neki glupavi čoban ovce, a onda se naveče vratio sa štapom na ramenu bez ovaca. Rekoše mu: „Gdje su ovce?“ „La ilahe illallah, sâm sam se pitao šta sam zaboravio na brdu?“ – odgovori on.

-El-Džahiz je rekao: „Jednom smo krenuli u borbu, a sa nama je bio učitelj koji je govorio: „Priželjkujem da vidim borbu.“ Pove-li smo ga sa sobom, a prva strijela ga pogodi u glavu. Kada smo se vratili, pozvasmo mu ljekara. Ljekar ga pogleda i reče: „Ako izvadi-mo vrh strijele iz njegove glave a na njoj bude nešto mozga, sigur-no će umrijeti, a ako ništa ne izađe, bit će dobro. Učitelj mu pritr-ča, poljubi ga u glavu i reče: „Allah ti dao svako dobro, izvadi ovaj vrh strijele. U mojoj glavi nema mozga.“ Ljekar upita: „A zašto?“ „Jer sam ja učitelj, a učitelji nemaju trunke mozga, jer da imam trunku mozga ne bih bio ovdje.“

-Kod Ebu El-Ajnaa, koji je inače bio slijep, stade neki obični čovjek, pa je on to osjetio.

Upita ga: „Ko je to?“

„Čovjek iz Ademovog potomstva“ – odgovori ovaj.

Ebu El-Ajn reče „Dobro došao, Allah te poživio i zadržao na dunjaluku. Mislio sam da je ovaj rod već davno izumro.“

-Dodoše neki ljudi čovjeku i rekoše: „Voljeli bi da posudiš čovjeku hiljadu dirhema i da mu odgodiš vraćanje duga godinu dana.“

Reče: „To su već dvije potrebe, ali ću ja jednoj udovoljiti. Hiljade nemam, ali ću mu je odgoditi koliko Allah bude htio.“

-Oženio neki slijep čovjek ružnu ženu, pa mu ona jednog dana reče: „Darovano ti je najbolje stvorenje, ali ti to ne znaš.“ Reče joj: „Glupačo! Zašto su ostali od tebe skretali pogled?“

-El-Mutevekkil je gađao vrapca mecima, ali ga nije pogodio. Njegov mu sluga reče: „Dobro si postupio, gospodine.“

Reče: „Ti se meni ismijavaš! Kako sam dobro postupio!?“

Reče: „Jer nisi pogodio vrapca.“

-Lijepa žena reče svome mužu koji je bio ružan: „Nadam se da ćemo zajedno biti u Džennetu.“

Upita je: „A zašto?“

Ona reče: „Jer sam ti ja data, pa zahvaljuješ, a ti si meni dat pa sam strpljiva, a strpljivi i zahvalni će biti u Džennetu.“

-El-Mutevekkil je naredio da mu se El-Džemmaz dovede u Basru, pa kada je ušao ušutio je. El-Mutevekkil mu reče: „Govori, jer želim da te proglasim čistim.“

On reče: „S jednom ili dvije menstruacije, vladaru pravovjernih?“

El-Mutevekkli se nasmija.

Potom je El-Feth b. Hakan rekao: „Vladar pravovjernih te je postavio glavnim za pse i majmune.“

El-Džemmaz mu reče: „Zato me onda slušaj i pokoravaj mi se, jer si ti moj odabranik od onih o kojima se brinem.“

El-Džemmaz ga ušutka, a El-Mutevekkil se nasmija i naredi da mu se dadne nagrada.

-Neki čovjek oboli i dođe mu Ebu El-Iber da ga obide, jer je ovaj gotovo bio na samrti. Žena bolesnog povika: „Koga ću imati poslije tebe!“

Ebu El-Iber joj namignu i pokaza rukom: Ja ću ti biti poslije njega.

Pošto čovjek umre i njen priček se završi, Ebu El-Iber je oženi. Boravila je jedno vrijeme kod njega, a potom i Ebu El-Iberu približi se smrt. Počeše ga ljudi obilaziti, a ona povika: „Koga ću imati poslije tebe!“

Ebu El-Iber otvori oči i reče: „Neka joj ne namiguje i ne išareti osim onaj kome je ona majka.“

-Ibn El-Džessas uđe kod svoga sina koji je bio na samrti. Plakao je pored njegove glave i reče: „Neka te Allah, sinko, ove noći zaštititi od iskušenja Haruta i Maruta.“

Rekoše: „A ko su Harut i Marut?“ Reče: „Neka Allah prokune zaborav. Htio sam reći Je’džudža i Me’džudža.“

Upitaše : „A ko su Je’džudž i Me’džudž?“

Reče: „Pa to su Talut i Džalut.“ Rekoše: „A možda si mislio na Munkira i Nekira?“ Reče: „Tako mi Allaha, na njih sam mislio.“

-Ibn El-Džessas jednoga dana zaboravi na svoju porodicu, pa oni začuše kako on viče. Pridoše mu i nađoše ga u njegovoj sobi kao da je mrtav. Upitaše: „Šta ti je?“

Reče: „Razmišljao sam o mnoštvu svoga imetka i kako vladar od trgovaca u ovom vremenu oduzima imetke i kažnjava ih vješanjem, pa sam se sâm probao objesiti da vidim koliko ću biti strpljiv, pa sam se počeo daviti i jedva se od smrti otrgnuh.“

- Pričalo se da su se dva glupaka susreli na putu pa jedan drugome reče: „Hodi da molimo od Allaha jer je put kraći kada se priča.“

Jedan reče: „Ja priželjkujem i molim da imam stado ovaca čije ću meso, mlijeko i vunu koristiti.“

Drugi reče: „Ja priželjkujem da imam stado vukova koje ću poslati na tvoje stado ovaca tako da ti ništa ne ostane.“

Prvi reče: „Teško ti se! Zar je ovo lijepo druženje i lijepo ponašanje?“ Počeše jedan na drugoga vikati i svađati tako da se na kraju uhvatiše za vratove. Potom se složiše da će im presuditi prvi ko naiđe. Prvi pored njih prođe jedan starac na magarcu koji je imao dva ćupa meda. Oni mu ispričaše šta se desilo, pa otvori dva ćupa sve dok med ne počeo curiti na zemlju. Reče: „Neka Allah prospe ovu moju krv poput ovoga meda ako vas dvojica niste glupi.“

-Neki židov reče Aliju b. Ebi Talibu, radijallahu anhu: „Šta vam je? Nije prošlo ni petnaest godina poslije smrti vašeg Vjerovjesnika, a već ste se počeli međusobno boriti.“

Alij, radijallahu anhu, mu reče: „A ni vaše se noge nisu osušile od morske vode, a već ste rekli: „O Musa, načini nam boga kao što i oni boga imaju.“ Alij ga je ovim ušutio.

-El-Hadždžadž nađe na svome minberu ispisano: „Reci: Uživaj malo u svome nevjerstvu, jer ti si stanovnik vatre.“ Potom je ispod ovog ajeta napisao: „Reci: Umrte sa vašom pakošću, jer Allah zna šta se nalazi u vašim prsima.“

-Prenosi se od Muavije, radijallahu anhu, da je rekao: „O ljudi, Allah je pohvalio Kurejš s troje, rekavši Svome Vjerovjesniku: „I opominji svoje bližnje srodnike.“ Mi smo njegovi bližnji srodnici. Uzvišeni je rekao: „I on je uistinu opomena tebi i tvome narodu“, a mi smo njegov narod. Rekao je: „Zbog navike Kurejša da putuju...“, a mi smo Kurejš.

Neki čovjek ensarija mu reče: „Polahko, Muavija. Uzvišeni Allah je rekao: „Tvoj narod ga poriče, a on je istina“, a vi ste njegov narod. Uzvišeni je rekao: „A kada je naveden primjer sina Merjemnog, tvoj narod od njega pobježe“, a vi ste njegov narod. Uzvišeni je rekao: „I Poslanik reče: „Gospodaru moj, ovaj moj narod ovaj Kur'an odbaci“, a vi ste njegov narod. Ovo su tri odgovora na tri tvrdnje, pa ako ti ih još spomeneš mi ćemo ti dati još odgovora.

-Muavija, radijallahu anhu, nekom čovjeku iz Jemena reče: „Kako je tvoj narod bio neznački kada su ženu postavili za kraljicu?“ Čovjek mu reče: „Tvoj narod je neznani od moga. Kada ih je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozvao: „Allahu moj, ako je ovo istina od Tebe Ti nas zaspri kamenjem s neba, ili nam dadni bolnu patnju“, a nisu rekli: „Allahu, ako je ovo istina od Tebe Ti nas na nju uputi.“

-Ebu Dulame je sa El-Mehdijem izašao u lov. Ugledaše gazelu, pa je El-Mehdi naciija i pogodi. Alij b. Sulejman je gađao, ali je promašio gazelu, a pogodio psa. El-Mehdi se nasmija i reče Ebu Dulami: „Reci!“, pa je on spjevao stihove:

*El-Mehdi je gađao gazelu,
Pa je pogodi tačno u srce,
A Alij b. Sulejman vidje psa, pa pomisli da je ulov.
Neka im je prijatno,
Svaki će od njih jesti ono što je ulovio.*

-Henbeka je lijepo postupao prema svojim dobro ugojenim devama, a prema mršavim loše. Neki su mu na to prigovorili, pa on reče: „Plemenit sam prema onima koje je Allah počastio, a ne poštujem one koje Allah nije poštovanim učinio.“

-Neki čovjek ukrade magarca i ode na pijacu da ga proda, ali ga i njemu neko ukrade. Kada se vratio upitaše ga: „Za koliko si prodao svoga magarca?“ Reče: „Za osnovicu imetka.“ (htio je reći ga da je prodao ni za šta, tj. da je od njega ukraden)

-Ebu Dulame je pričao: „Doveden sam pred El-Mensura u pijanom stanju, pa se zakleo da će me poslati u rat sa vojskom. Poslao me je sa Revhom b. Hatimom el-Muhlebijem da se borim protiv haridžija. Kada se dvije skupine sukobiše, rekoš Revhu: „Da je ispod mene tvoj konj i da sa sobom imam tvoje oružje nanio bih neprijateljima tolike gubitke s kojima bi i ti bio zadovoljan.“ On se nasmija i reče: „Tako mi Allaha Velikoga, ja ću ti to dati, ali očekujem od tebe da izvršiš ono čime si se obavezao.“ Sišao je sa konja, skinuo oružje i sve to meni predao. Nemalo kasnije izađe neki haridžija koji je pozivao na dvoboj. Reče mi: „Izađi ti, Ebu Dulame.“ Rekoš: „Allahom te kunem, zapovjedniče, da sačuvaš moj život.“ Reče: „Tako mi Allaha, izaći ćeš na dvoboj.“ Rekao sam: „Zapovjedniče, ovo je prvi dan Ahireta i zadnji dan dunjaluka, a svaki moj organ je gladan, pa naredi da mi se dadne šta da jedem, pa ću onda krenuti.“ Naredio je da mi se dadnu dva hljeba i kokoš. Uzeo sam to, a zatim sam istupio prema naprijed iz bojnog reda. Kada me haridžija ugledao krenu prema meni, a na sebi je imao krzne- ni ogrtač kojeg je kiša natopila, a zatim se sasušio na suncu i sme- žurao. Oči su mu svijetlile i krenu brzo prema meni. Rekoš mu: „Polahko!“, pa je zastao. Rekao sam: „Zar ćeš ubiti onoga koji se neće boriti protiv tebe?“ Reče: „Ne.“ Rekoš: „Zar ćeš ubiti čovjeka iz tvoje vjere?“ Reče: „Ne.“ Rekoš: „Hoćeš li to smatrati dozvo- ljenim prije nego što pozoveš u svoju vjeru onoga protiv koga se boriš?“ Reče: „Ne. Idi od mene.“ Rekoš: „Neću, već ćeš slušati što govorim.“ Reče: „Govori.“ Upitah: „Je li između nas ikada bilo ne- prijateljstva ili mržnje, ili me znaš po nečemu što će te sačuvati od mene? Ili znaš da je između moje i tvoje porodice bilo kakvih raz- mirica?“ Reče: „Ne znam, tako mi Allaha.“ Rekoš: „Ni ja. Tako mi Allaha, ja o tebi samo lijepo mislim. Ja težim tebi, prihvatit ću tvoj pravac, ispovijedati tvoju vjeru i želim zlo onome ko želi tebi zlo.“ Ovaj reče: „Neka te Allah nagradi“, i ode.

Rekoš: „Imam sa sobom nešto hrane i želim da sa mnom je- deš. Želim da jedemo zajedno kako bi ojačala naša ljubav. Ionako smo mi za vojsku bezvrijedni.“ Rekao je: „Učini to“, pa sam mu pri- šao sve dok se vratovi naših konja ne dodirnuše. Noge smo stavili na njihovu grivu zajedno, a ljude obuze smijeh.

-Neki čovjek odsjede kod ljudi, ali se u gostima dugo zadržao. Njegov ostanak im se nije svidio. Muž reče svojoj ženi: „Kako da mu kažemo koliko treba ostati?“ Žena reče: „Sutra ćemo se pred njim posvađati i tražiti od njega presudu da bi znao kada treba ići.“ Posvađali su se, a žena reče gostu: „Kunem te Allahom koji Ti je blagoslovio tvoje sutrašnje putovanje, ko od nas dvoje nije u pravu?“ Gost reče: „Tako mi Allaha koji mi je blagoslovio ostanak kod vas cijeli mjesec, ne znam ko od vas nije u pravu.“

-Jedan ljenjivac pogleda neke heretike kako ih vode na pogubljenje. Vidje ih kako su lijepog izgleda i u skupocjenoj odjeći. Pomislio je da su pozvani na gozbu. Učtivo je ušao u njihove redove i postao jedan od njih. Kada dođe do policajca reče: „Allah te popravio, ja nisam od njih, već sam ja naivnjak koji je mislio da su pozvani na gozbu, pa i ja ušao među njih.“ Nadzornik reče: „Time se od mene nećeš spasiti. Pogubite ga!“ Reče: „Allah te popravio, ako moraš to baš učiniti naredi egzekutoru da udari sabljom po mom stomaku, jer me on doveo u ovu beznadnu situaciju.“ Policijski nadzornik se nasmija, upita druge o njemu, pa ga obavijestíše da je on poznati ljenjivac i on ga pusti.

-Došao čovjek kod jedne ugledne osobe u svome gradu i reče: „Ja sam tvoj komšija, a moj brat je umro, pa naredi da mi se dadnu ćefni.“ Ovaj reče: „Ne, tako mi Allaha, danas nemam ništa, ali dođi nam za nekoliko dana pa ćeš dobiti šta tražiš.“

Reče: „Allah te popravio, hoćemo li mrtvoga usoliti dok se kod tebe nešto ne nađe?“

-Kaže doktor Nasir Ez-Zehrani:

*„Ljudi mi neki dadoše savjeta i rekoše: „Ti si dobar političar.“
Zar si zadovoljan da živiš ponižen, sa ženom koja već podnosi tegobe,
Kada ona ima mjesečnicu i ti je imaš sa njom, a kada je ona u nifasu i ti si sa njom.
Provedeš četrdeset dana u najgorem stanju, kao da ti je glava sjekirom odsječena.
Kada se na tebe rasrdi spavaš sam i odbačen i nastojiš da sve zaboraviš.
Oženi se s dvije i ne razmišljaj, jer mi imamo iskustva u tome.
Rekoh im: Allahu se utječem, jer se bojim da ću biti nemoćan*

Evo, moje stanje se poče popravljati, a i njeno nakon bolesti.
Neću biti zadovoljan brigom, okupacijom i teškoćama koje će me potopiti.
Imam ženu od koje sam osijedio, pa kako ću još više sebi zla nanijeti?
Povikaše: Zaboravljaš na sunnet Poslanika i brišeš ga. Gdje su odlučni ljudi?
Rekoh im: Zapostavili ste velike sunnete i neke obaveze bez ikakve obazrivosti.
Zašto za sunnetom poligamije tako odlučno i žarko trčite?
Allahov je zakon u mom srcu i duši, a Sunnet mog Poslanika iz njega uzimam.
Kada je mladić u nuždi da drugu oženi, oko toga nema nikakvog sporenja.
Brak ima svoje uslove, a pravednost osnovni uslov.
Odnos prema ženama je more sa velikim valovima, koje nema obala.
Dovoljno mi je grijeha koje stekoh da ih brda ne mogu nositi.
Rekoše mi: „Ti si bojažljivi kukavica“, pa potpališe vatru u mom srcu i glavi.
Pa krenuh u težak pokus u kojem sam iskušan i ozlojeđen.
Vatra mi se u srcu potpali i bi mi teže od rezanja oštrom britvom.
Vidio sam čuda s kojima se druga ne mogu uporediti.
Rekoh: Mislim da sam živio sa džinnom a smatrao sam da živim među ljudima.
Radi najgluplje stvari rat između njih (dvije) bukne.
Koliko sam bio puta žrtva u svađama i osjećao da ne postojim.
Jedna od njih me potegnu za kosu, a druga mi potkači noge.
Ako jezik nešto pogrešno kaže, onda ta greška postane velika.
Jedna me gledala kada nešto želim drugoj dati kao da od nje kradem.
Koliko noći sam tužan zanoćio spavajući na krovu bez postelje.
Prije sam spavao ponosno, a sada spavam sa mačkama.
Komarci sisaju moju krv i svaku mušicu napojim svojom čašom.
Danas izjavljujem da sam bolestan, nazebao i prehladen.
Kada isprike ništa ne koriste, pribjegao sam zijevanju i drijemeži.
Zaboravim se pripremiti za dogovoreni sastanak, nesrećo moja!
Ako nisam htio noću biti sa jednom od njih, teško li meni i crne li moje tegobe!
San s moga oka brzo ode i probudim se dok prozori i stolice klepeću.
Dođe mi hrana bez soli, bez pića, a ni moja odjeća nije popeglana.
Ako djeca pogriješe ona me pokosi cipelama koje prolete pored moje glave.
Viče: „Nisi mi kupio što mi treba i ova haljina nije moj broj!“
Kada bih samo izgovorio pola riječi bio bih lišen sofe i druženja.
Misliš li da sam kukavica koji je vidio lava koji hoće da ga razdere?
Ako jednoj od njih kupim povrće, ona zaplače i kaže da sam nepošten, jer:
„Vidim da nosiš veliku kesu, pa šta u njoj ima od zlata i dragulja?“
„Kažeš da me voliš, a vidim da drugoj daješ poklone i odjeću koju kupuješ.“
„Iskreno se kunem, vi ste muškarci najgore varalice.“
Došao sam u teško stanje koje srce iskrenog ne može podnijeti.
Ljudi se oko mene zbuniše, jer kada me upitaju kako se zovem, kažem da sam zaboravio.
Jezik i gramatika od mene odoše, pa pomiješah sve vrste glagola.
Više nisam znao šta govorim, niti su se značenja sa izgovorom podudarala.
Odem da kupim knjige, pa zaboravim, a onda kupim ulje i žicu za pranje posuđa.
Kružim iz kvarta u kvart kao da sam taksista.

Ne znam koji je dan, niti kako se školska godina završila.

Jedan dan sam u svađi, a drugi liječim rane.

Bušova politika nije koristila, a ni Hilasija Lasija.

Svoju brižnost sam preuzeo od Ibn Kajsa, lukavost od Nasrudin Hodže i Ebu Nuvasa.

Kada sam postao nemoćan i pritješnjen i kada izgubih nadu u svoja očekivanja,

Rekao sam da je život neženja slađi od patnje u okrilju ovih tragedija.

Dodoše mi savjetodavci drugi put i rekoše: „Mi imamo iskustva.

Vidimo da si potišten i u brigama, pa ti dodosmo sa diplomatskim rješenjem.

Oženi sada još jednu da bi živio sretno, bez ikakve tegobe.“

Povikah na njih i rekoh: Ako me ne ostavite sjekirom ću vas gađati!

-Jedan namjesnik je držao govor i reče: „Uzvišeni Allah kaže: „I od svega su kod Nas riznice i Mi to spuštamo u poznatoj mjeri“, pa zašto me onda kritikujete kada vam uskratim davanje?“ El-Ah-nef reče: „Tako nam Allaha, ne kritikujemo te za ono što se nalazi u Allahovim riznicama, nego za one riznice koje je Allah tebi dao, pa si ih sebi prisvojio i postao prepreka nama do njih.“

-Neki čovjek u doba El-Mensura se proglasio poslanikom, pa mu El-Mensur reče: „Ti si vjerovjesnik nevaljalaca.“ Ovaj doda: „Žrtvovao bih se za tebe, svaki vjerovjesnik je poslan svome narodu.“

-Pričalo se da je El-Hadždadž jednoga dana izašao u šetnju, pa kada je završio sa šetnjom njegovi prijatelji odoše. Tako je ostao sam i nađe se najedanput pred starcem iz Benu Idžla, pa ga upita: „Odakle si ti starče?“

Reče: „Iz ovog naselja.“

Upita: „Kako gledate na vaše namjesnike?“

Reče: „Najgori su. Nepravedni su prema ljudima i njihove imetke uzurpiraju.“ Upita: „A šta kažeš o El-Hadždadžu?“

Reče: „Eh! Od toga nema goreg koji je bio namjesnik Iraka, Allah ga unakazio i unakazio onoga ko ga je stavio za namjesnika.“

Upita: „Zar ne znaš ko sam ja?“

Reče: „Ne.“

Reče: „Ja sam El-Hadždadž.“

Reče: „Žrtvovao bih se za tebe, a znaš li ko sam ja?“

Reče: „Ne.“

Reče: „Ja sam taj sin toga, luđak iz Benu Idžla. Svaki dan dva puta dobijem padavicu.“

El-Hadždžadž mu se nasmija i pusti ga.“

-Neka žena dođe kod Haruna er-Rešida, a sa njim je bila skupina njegovih uglednih prijatelja, pa reče: „Vladaru pravovjernih, neka ti Allah dadne smiraj oka, neka te obraduje onim što ti je dao, neka ti upotpuni tvoju sreću, jer vladaš i pravedno postupaš.“

Reče joj: „A ko si ti, ženo?“

Odgovori: „Ja sam iz porodice Bermek čiji su muškarci pobijeni, imeci oduzeti.“

Reče: „Što se muškaraca tiče, nad njima je Allahova naredba izvršena i spovedeno Njegovo određenje. A što se tiče imetka, on će ti biti vraćen.“

Potom se okrenuo prisutnim prijateljima i rekao: „Znate li šta je rekla ova žena?“

Rekoše: „Mislimo da je samo dobro govorila.“

Reče: „Ne mislim da ste to shvatili. Kada je rekla: „Allah ti dao smiraj oka“ pod tim je mislila : neka ti Allah ukoči oko, a kada se oko ukoči i oslijepi. Njene riječi: „neka te obraduje onim što ti je dao“ – uzela ih je iz riječi Uzvišenog: „A kada se oni obraduju onim što im je dato, Mi ih najedanput kaznimo“. Što se tiče riječi: „Neka ti Allah upotpuni sreću“ uzela ih je iz stiha pjesnika:

*Kada se stvar završi, ukaže se njena manjkavost,
I očekuješ da će nestati, kada kažeš da se upotpunila.*

Njene riječi: „Vladao si, pa si pravedan“ je uzela iz riječi Uzvišenog: „A nepravedni će biti džehennemsko gorivo.“ (kasitun)

Prisutni se začudiše ovome.

-Jednom halifi je bila ponuđena djevojka, pa joj reče: „Jesi li ti djevojka ili nešto drugo?“ Reče: „Halifo, ja sam nešto drugo.“

-El-Hadždždadžu je dovedena haridžijska žena, pa on reče prijateljima:

„Šta kažete o njoj?“

Rekoše: „Što prije je ubij, vođo naš.“

Ona se nasmija.

On reče: „Pa zar i u ovakvom stanju?“

Ona reče: „Ministri tvoga prijatelja su bili bolji od tvojih ministara, Hadždžadže.“

On upita: „A kojeg mog prijatelja?“

Ona reče: „Faraona, koji je od njih zatražio savjet u pogledu Musaa, alejhisselam, pa su rekli: „Daj roka njemu i njegovom bratu.“

-Od prefinjenih priča o naivnjacima koje prenose pjesnici jeste i to da je jedan od njih ušao u džamiju u Kufi na dan džume, a već je objavljena smrt halife El-Mehdija. Čekali su da im se u tom pogledu pročita dopis, a naivnjak visokim tonom reče:

„O ljudi i džinni, umro je halifa!“

Rekoše: „Ovo je najveći pjesnik, jer je objavio smrt halife ljudima i džinnima samo u pola stiha.“ Ljudi u njega uperiše svoje oči i uši, a on reče:

„Zašto gledate u mene kao da sam se iftario u ramazanu.“

Ljudi se tada nasmijaše i ove riječi postadoše primjer glupavosti.

-Primjer za ovo je i kada se Sejfiddevle b. Hamdan vraćao iz rata u kojem je pobijedio neprijatelje. Dodoše mu pjesnici i počеше pjevati stihove, a sa njima uđe i neki čovjek iz Šama i izreče mu stih:

*Bili su poput miševa što kopaju pod zidom,
A bio si poput orla koji ih hitro zgrabi.*

Potom naredi da ga izbace, pa ovaj poče plakati na vratima, a Sejfuddevle bi obaviješten da on plače. Na kraju se sažalio i naredio da ga vrate. Upita ga: „Zašto plačeš?“ Reče: „Zaštitniče naš, ispjevao sam kasidu onako kako najbolje znam, tražeći njome ono što se može dati, pa kada sam izgubio nadu zaplakao sam.“ Sejfuddevle mu reče: „Teško tebi! Kako poput ovako dobre proze možeš ispjevati loše stihove? Koliko si se nadao da ćeš dobiti?“ Reče: „Pet stotina dirhema.“ Naredio je da mu daju hiljadu, pa ih uze i ode.“

-Er-Rešid je rekao Ebu Jusufu koji je bio kadija:

„Šta kažeš o paluzi i bademnjaku, koje je od njih bolje?“

Ebu Jusuf reče: „Vladaru pravovjernih, odsutnima ja ne sudim.“

Er-Rešid naredi da se donesu.

Ebu Jusuf stade jesti od svakoga po zalogaj sve dok se posude ne isprazniše.

Tada reče: „Vladaru pravovjernih, nisam vidio da se iko više može raspravljati od ova dva parničara.

Kad god sam htio jednom da presudim, drugi je iznio svoj jači argument.

-Prenosi se da je neki čovjek od Ibn Abbasa, radijallahu anhuma, zatražio zaruku sirote djevojke koju je Ibn Abbas lično odgojio.

Rekao mu je: „Nisam zadovoljan da ti ona bude žena.“

Reče: „A zašto?“

Reče: „Zato što voli mnogo nadzirati, a uz to još beduinka.

Čovjek reče: „Meni to ne smeta.“

Ibn Abbas reče: „Eh, sada nisam zadovoljan da joj ti budeš muž.“

-Abdullah b. Tahir je rekao nekome starcu koji se smijao: „O ti, tvoja se vilica iskrivila!“

Reče: „To mi je kazna od Allaha, jer sam te mnogo hvalio po onome što nije istina.“

El-Mutevekkil reče Ebu El-Ajnau: „Šta ti je najteže palo od kada ti je vid nestao?“

Reče: „Jer tebe ne mogu vidjeti, vladaru pravovjernih.“

El-Mutevekkil se obradova i naredi da mu se dadne nagrada za lijepo izražavanje.

-Kada je Ismail b. Ha'ad b. Ebi Hanife ušao u Basru reče: „Imam namjeru da preodgojim one koji su se suprotstavljali Ebu Hanifi u jednom pitanju.

Neko mu reče: „A da li je Ebu Hanife preodgajao one koji su mu se suprotstavljali?“

Odgovori: „Ne.“

Rekoše mu: „Prvo sebe preodgoji jer mu se suprotstavljáš.“

Jedan škrtac je upitan o olakšanju koje dolazi poslije tegobe, pa reče:

„Da zaklinješ gosta da nešto pojede, a on se izvini jer posti.“

-Jedan prosjak je uporno tražio nešto od beduina da mu dadne radi Allahovog lica.

Beduin reče: „Tako mi Allaha, nemam šta dati drugome, jer ono što imam kod sebe ja sam mu najpreči.“

Prosjak reče: „A gdje su oni koji drugima daju prednost makar i oni u potrebi bili?“

Beduin reče: „Otišli su sa onima koji ne prosjače od ljudi iz svoga dostojanstva.“

-Jedan čovjek ponese pšenicu mlinaru, a mlinar mu reče: „Za-uzet sam.“

Ovaj mu reče: „Samelji pšenicu ili ću kleti tebe, tvoga magarca i tvoj mlin.“

Mlinar upita: „A je li se tvoja dova prima?“

Ovaj reče: „ Da.“

Mlinar reče: „Onda moli Allaha da tvoju pšenicu pretvori u brašno, jer ti je to korisnije i bolje za tvoju vjeru.“

-Neko je rekao Seidu b. El-Asu: „Imam kod tebe jednu ‘potrebicu.’“

Odgovorio mu je: „Onda za nju traži ‘čovječuljka.’“

-Jedan beduin je doveden kako bi mu se sudilo zbog zločina koji je počinio. Svoju verziju je napisao i proslijedio je vladaru govoreći: **„Evo vam moja knjiga, pa je čitajte.“**

Rekli su mu: „Beduinu, ovo je ajet iz Kur’ana i ove riječi će se govoriti na Sudnjem danu.“

Beduin reče: „Danas je gore nego na Sudnjem danu.“

Upitaše ga: „A zašto?“

Reče: „Na Sudnjem danu će se iznijeti moja dobra i loša djela. Vi ste danas iznijeli samo moja loša, a izostavili dobra djela.“

-Jedan glupavi čovjek je često dolazio drugome koji je bio pronicljiv sve dok ovome to nije dosadilo.

Glupavi mu reče: „Šta misliš ko je najbolji pjesnik?“

Pronicljivi reče: „Ibnul-Verdi koji kaže:

*Gubi se i dođi rjeđe, bit ćeš više voljen,
A onaj ko stalno dolazi postat će dosadan.*

Glupavi reče: „Nisi u pravu, jer je En-Nedžari bolji pjesnik od njega kada kaže:

*Kada dobiješ ljubav prijatelja,
Posjećuj ga i ne boj se da ćeš biti dosadan.
Budi poput sunca koje svaki dan izlazi,
A nemoj pri njegovoj posjeti biti poput polumjeseca.
Pronicljivi reče: „El-Hariri je bolji pjesnik jer kaže:
Nemoj posjećivati onoga koga voliš svakoga mjeseca,
osim jedanput i nemoj to često činiti.*

Ako mi ne vjeruješ dat ću ti kuću i sve što je u njoj“, pa izađe govoreći: „

*Kada se glupavi nađe kod nekih ljudi
ne preostaje im ništa osim da odu.“*

Glupavi se postidi, ode i više se nije vraćao.

-Behlul El-Medžnun je upitan o čovjeku koji umre i iza sebe ostavi sina, kćerku, suprugu, a ne ostavi im od imovine ništa, kako će se raspodijeliti njegova ostavština.

Reče: „Sinu pripada status siročeta, kćerki siromaštvo, supruzi propala kuća, a ostalim nasljednicima ono što preostane.“

-Beduin oženio ženu ugledniju i plemenitijeg roda od sebe. Reče joj: „Ti si mršava.“ Reče mu: „Moja mršavost me uvela u tvoju kuću.“

-Kada je El-Fadl b. Sehl ubijen, El-Me'mun uđe kod njegove majke da joj izrazi saučešće i reče: „Majko, nemoj se žalostiti za El-Fadlom, ja ću ti biti njegov zamjenik.“ Ona mu reče: „Kako ne bih žalila za djetetom umjesto kojeg si mi ti zamjena?

El-Me'mun se začudi njenom odgovoru i oduševi se.

-Neka žena je došla Adiju b. Ertaeu da mu se požali na svoga muža rekavši da je bezosjećajan i da joj ne prilazi.

Adij reče: „Stidim se da žena za tako nešto optužuje svoga muža.“

Ona reče: „A zašto ne bih željela ono što je željela i tvoja mati? Možda me Allah opskrbi djetetom poput tebe.“

-Halifa El-Mensur je stavio jednog čovjeka za namjesnika Horosana, pa mu dođe neka žena radi potrebe, ali nije dobila ono što je tražila. Reče mu: „Znaš li zašto te je postavio vladar pravovjernih?“ On odgovori: „Ne.“ Reče: „Da vidi može li Horosan bez namjesnika.“

-Neki čovjek je imao ružnu ženu koja mu je stalno pravila teškoće i pored svoje ružnoće i koristila prilike da mu oteža uprkos siromaštvu od kojeg je patio.

Jednog dana mu reče: „Zašto ne popraviš ovo razbijeno staklo kako me komšije ne bi gledale?“

Reče joj: „Nemoj se brinuti, jer kada bi te komšije vidjele oni bi ga popravili na svoj račun.“

-Omeru b. Abdulazizu dođoše izaslanstva koja su mu čestitala početak njegovog hilafeta. Pred njega istupiše stanovnici Hidžaza, a između njih dječak koji nije imao više od jedanaest godina koji je želio da progovori u ime izaslanstva.

Omer mu reče: „Ti sjedi, a neka neko stariji progovori.“

Dječak reče: „Allah te pomogao, vladaru vjernika, čovjeka čine najmanje dvije njegove stvari: srce i jezik, pa kada Allah čovjeku dadne govorljiv jezik i čvrsto srce zaslužuje da govori.

Da se samo gleda na godine, vladaru vjernika, u ummetu bi bilo ljudi koji bi bili preči da sjede na tvome mjestu.“

-Ebu El-Gusn jednog dana natovari nešto sijena i u sebi reče: „E sada ću vidjeti hoće li se upaliti ili se neće upaliti.“ Približi mu vatru i sijeno se upali, a puhao je jak vjetar. Vatra planu, a magarac osjeti njenu toplinu i počeo jako brzo trčati. Ebu El-Gusn počeo trčati

ti za njim, ali ga nije mogao stići. Tada povika što više može: „Ako u tebi ima imalo pameti, požuri prema rijeci!“

-Ebu El-Gusn svojoj malenoj kćerci dade ćup da ga napuni vodom i upozori je da joj ne ispadne i ne slomi se, jer će je u protivnom išamarati, a potom je ošamari jako, a ona zaplaka. Jedan prolaznik ga prekori za to, a on mu reče: „Budalo jedna, ja sam je udario da bi naučila šta znači bol, pa da je se čuva, jer kada već razbije ćup nema koristi od šamaranja.“

-Beduin je jeo sa Ebu El-Esvedom ed-Duelijem, pa Ebu El-Esved ugleda kako ovaj uzima prevelike zalogaje i zastraši ga ono što on čini. Upita ga: „A kako ti je ime?“ Reče: „Lukman.“ Ebu El-Esved reče: „Tvoja porodica ti je dala dobar naziv. Ti si Lukaman (onaj koji uzima velike zalogaje).“

-Ebu Hanife je sjedio ispruživši jednu nogu, pa mu dođe neki starac sa velikim turbanom na kojem se moglo prepoznati bavljenje naukom. Ebu Hanife povuče svoju nogu iz poštovanja prema šejhu. Šejh upita: „Ebu Hanife, kada se postač iftari?“

Reče: „Kada sunce zađe.“

Šejh upita: „A ako sunce ne zađe do polovine noći?“

Ebu Hanife reče: „Vrijeme je da Ebu-Hanifa ispruži nogu.“

-Prenosi se da je Muavija b. Mervan b. El-Hakem stajao na kapijama Damaska iščekujući svoga brata Abdullaha u blizini jednog mlinara. Mlinarev magarac koji je na sebi imao zvono je okretao mlin, pa Muavija reče mlinaru: „A zašto si ovom magarcu stavio zvono?“ Reče: „Mogu zadrijemati i može mi dosaditi, a ako ne čujem glas zvona znam da je onda on zaspao i onda na njega povlačem.“ Muavija reče: „A šta misliš ako zaspai i bude pomjerao glavu, kako ćeš onda znati da on stoji?“ Reče: „Nema magarac pameti k'o vladar vjernika.“

-El-Asmei kaže: „Ebu Hajje en-Nemiri je bio kukavica koji je sa sobom imao glupavosti i naivnosti. Imao je sablju koju je nazivao el-menijje (smrt). Jednom pod njegov krevet uđe pas, a on pomisli da je lopov. Komšija ga je čuo kako govori: „O ti obmanjeni koji si se usudio napasti nas, ružno li je ono što si za sebe odabrao! Malo je dobra naspram oštrem sablju, a ovo je pljuvačka gladne El-Menijje za koju si čuo, koja je poznata po svojim udarcima i niko joj na put ne može stati. Izadi s oprostom od nas prije nego što te kaznim. Ako pozovem Kajsu, protiv tebe ću zemlju ispuniti konjicom i ljudstvom. Neka je slava Allahu koji joj je počast ukazao i učvrstio je.“ Tada izađe pas.

Ebu Hajje reče: „Hvala Allahu koji te pretvorio u psa i sačuvao nas od rata.“

-Jednog dana ljudi vidješe Ebu El-Gusna kao trči po pijaci. Upitaše ga: „Šta ti je?“ Reče: „Da li je pored vas prošla sluškinja vlasnika čija je brada ofarbana kanom?“

-Beduin zastade pred ljudima da ih upita da mu nešto dadnu. Reče prvome: „Kako se zoveš?“ Reče: „Uskraćivač (Mani’a).“ Upita drugoga: „Kako se zoveš?“ Reče: „Zadrživač (Muhriz).“ Reče trećem: „Kako se zoveš?“ Reče: „Čuvar (Hafiz).“ Reče: „Allah vas ukazao, mislim da katanci nose vaša imena.“

-Jedan glupavi čovjek vodio deset magaraca. Uzjahao jednog i počeo ih brojati, a kada ono devet magaraca. Potom je sišao i prebrojao, pa ih je bilo opet deset. Reče: „Da hodam i imam jednog magarca više, bolje mi je nego da jašem i imam jednog manje.“ Tako je išao pješke sve do svoga naselja i gotovo da je podlegao.

-Ibn El-Džesas jednoga dana dođe kod ministra Ibn El-Furata. Reče: „Gospodine moj, kod nas u El-Huvejri ima toliko pasa da ne možemo spavati od njihovog laveža i borbe.“ Ministar reče: „Mislim da su smjeli.“ Reče mu: „Ministre, nemoj to misliti. Da vidiš samo kako su okrutni i borbeni. Svaki od njih je poput mene i tebe.“

-Prenosi se od imama Ebu Hanife da je rekao: „Ušao sam u pustinju i osjetih potrebu za vodom. Potom mi dođe beduin da punom mješinom i nije pristao da mi je proda osim za pet dirhema. Platilo sam mu, a zatim uzeo mješinu. Rekoh mu: „Beduinu, šta misliš o kaši?“ Reče: „Daj.“ Dao sam mu kašu pomiješanu sa uljem. Jeo je sve dok se nije zasitio, a potom je ožednio. Reče: „Daj mi gutljaj.“ Rekoh: „Pet dirhema za svaku čašu vode.“ Vratio sam pet dirhema i ostalo mi je još vode.

-Hafs b. Gajjas je upitao El-E'ameša za uporište jednoga hadisa, pa ga je uzeo za grkljan i prislonio ga uza zid i rekao: „Ovo je njegovo uporište.“

-Od jednog čovjeka ukradoše torbu, pa mu neki rekoše: „Da si na nju proučio Ajetul-kursijj ne bi bila ukradena.“ On reče: „U njoj je bio cijeli Mushaf.“

-Jedan pjesnik je rekao u pjesmi, indirektno s pronicljivošću i prefinjenošću ciljajući na svoja dva prijatelja u Bagdadu kojima je poslao jednu pjesmu kojoj nisu posvetili pažnju i nisu mu na nju odgovorili. Jedan je bio slijep, a drugi hrom. Pročitaj šta im je napisao:

*Pohvalio sam ih u mojoj pjesmi ljepotici,
Koja nije izašla do danas iz svoje oдаje,
Nema smetnje ukoliko joj ne pritrče,
Jer se našla između slijepoga i hromoga.*

-Neki čovjek iz Perzije dođe svome prijatelju, a prijatelj ga upita: „Bio si kod namjesnika, pa čime te je on zadužio?“ Ovaj reče: „Zadužio me svojim potiljkom.“ (tj. da ga udari sabljom po potiljku)

-Ibn Džezzar je prefinjeno spjevao stihove o svome ocu koji se oženio u starosti:

*Moj otac oženi staricu,
Nemaju ni pameti ni razuma,*

*Kada bi se njihova slika ukazala u noćnoj tmini,
Ni džinni u nju ne bi smjeli pogledati.
Ona je u postelji ko strvina,
A kosa joj na glavi poput pamuka.
Neko mi reče: Koliko joj je godina?(Ma sinnuha)
Rekoh: Zar ona ima zube?*

- Jedan od njegovih lijepih opisa je i o njegovoj praznoj kući:

*Kuća koju propast snađe,
Nema razlike da ja budem u njoj ili da budem na putu,
Šapati povjetarca je dodiruju,
I ona sluša bez ušiju.
Bojim se da u njoj klanjam,
Pa da njeni oronuli zidovi ne učine sedždu,
Ako ne proučim Iza zul-zilet (kada se zemlja prodrma),
Bojim se da će proučiti El-Vakia (Smak svijeta).*

-Ovo su vrsni stihovi koji daju dobar opis, koji su dobre konstrukcije i sadržaja. Spjevao ih je pjesnik Kemaluddin b. El-Mubarek o kući u kojoj stanuje i njenom lošem stanju.

*Kuća u kojoj se nastanih,
Najmanje što se o njoj može reći,
Da ima mnogo kukaca u njenim ćoškovima.
Dobro je iz nje izlapilo i daleko otišlo,
A zlo joj je prišlo sa svih strana.
Ono što je u njoj ostalo komarci su izjeli,
Koliko je kapaka od njihovih uboda nastradalo,
I koliko ih samo usreće mušice
Kada im zapjevaju i zaplešu u njihovom ritmu.
Ples je neskladan ali nadjačava
I prije su došle svojih sestara
U njima su muhe poput magle koja sunce zaklanja
Ne ushićuje me ništa osim njih koji pred mene izlijeću,
Gdje su sablje i koplja koja će ih uništiti,
I gdje je lav da na njih skoči?
Niko ih ne može pohvatati,
A kamoli svojim očima pobrojati.
Prekrivaju oči svojim prolaskom i dolaskom,*

*A sluh zaglušuju svojim glasovima.
U njoj su šišmiši koji danju lete, mimo noći,
A ne po svome običaju.
Usporedio sam ih sa ispečenim ježevima,
Koje kuhari ostavljaju da im bodlje otpadnu.
Njihove bodlje su nadmašile oštra koplja,
Pa čuditi se njihovoj čvrstini i razornoj moći.
Vidiš Ebu Mervana kako od njih bježi,
I Ebu El-Husejna kako skreće s njihovog puta.
U njoj su i balegari poput istkanih ćilima,
Koji se na pod postave i ćoškove zaklapaju.
Kada bi ratnici pomirisali njihov smrad,
Ulov bi lovce bacio s leđa konja.
Gliste raznih oblika čije vrste oči ne mogu pobrojati,
Guraju se i prelaze jedne preko drugih po zemlji poput rastinja.
U njoj su i krpelji od kojih rane ne zarastaju,
Ni žilet ne može učiniti ono što oni urade.
Oni sisaju našu krv poput hidžame, koja se zgruša u čašama.
U njoj su i solomonski mravi,
A ni sunčevih čestica nema koliko njih ima.
Ne ulaze u svoja skrovišta,
Već probijaju naše kože teškim ujedima.
Ništa me ne plaši poput guštera,
A utječemo se Allahu Milostivom od njihovih ujeda.
U njoj su i ose za koje se misli da su škorpije,
Neće se izliječiti onaj koga ujedu.
U njoj su i škorpije koje se pored nas provode,
Neka nas Allah sačuva njihovih ujeda.
Njeni zidovi su poput starica,
Koji su nadkućile svoje glave sa prozora
Kako doći na put spasa,
A nema spasa ni života za onoga ko njihove zmije vidi žive.
One bljuju otrov i lukavost kriju,
A u svojim okretima smrt zadaju.
Njen strop je ispleten paukovim mrežama,
A gost se nikako njihovih napada ne može riješiti.
Njihov žamor je poput groma u ćoškovima,
A tlo je postalo poput pijeska od njihove grubosti.
Sove stoje na njenim ćoškovima,
A crvi tragaju u dubinama njenoga prostranstva.
Vatra je dio njene užarenosti,*

*A džehennem je još više potpaljuje.
Stvorena je prije nego što se Adem susreo
sa našom majkom Havom u njenim odajama
Vidio sam da je na njenim krajevima napisano
I zacrtano na njihovim pragovima:
Ne približavajte joj se i bojte je se
i rukama se svojim ne bacajte u njenu propast.
Rekli su: Kada gavran počne gukati nad kućama,
Ljudi će se iz njih razići.
U našoj kući je dvije hiljade graktavih gavrana,
Ovi prenosioci su slagali, pa gdje je njihova povjerljivost?
Strpljivi budimo, možda Allah dadne smiraj duši,
Ako nadvlada svoje strasti.
Kuća u kojoj džinni spavaju, čuvajući sebe,
I dolaze s različitim jezicima.
Koliko puta sâm u njoj zanoćih,
A oko čeznući za zorom od žalosti suzi.
Kažem: Gospodaru visokih nebesa,
O Ti koji opskrbljuješ divljač u pustinjama,
Nastanio si me u dunjalučkom džehennemu,
Pa mi zato na Budućem svijetu daj vječnost van njega.
Brzo me sastavi sa onim s kime ću postati jak,
O Ti koji ćeš sakupiti duše nakon što su se razišle.*

-Škrtici je rečeno: „Ko je najhrabriji čovjek?“

Reče: „Ko čuje kako tuđi kutnjaci drobe njegovu hranu i ne osjeti njegovu gorčinu.“

-Ebu Dža'feru el-Hašimiju je ispečena kokoš, a on zatim izgubi njen batak. Zatim on počne vikati u kući:

„Ko se usudio pa je uzeo batak!? Tako mi Allaha, ili ćete ga vratiti, ili hljeba neće biti mjesec dana!“

Njegov najstariji sin reče: „Oče, ne uzimaj nam za zlo ono što uradiše naši neuračunljivi.“

-Namjesnik jednog područja je tvrdio da poznaje poeziju. Jednoga dana je izrecitovao pjesmu pred Ebu El-Gusnom. Rekao mu je: „Zar nije rječita?“ Ebu El-Gusn reče: „U njoj nema ni tračka rječitosti.“ Namjesnik se naljuti i naredi da ga zatvore u štalu. Tu je bio zatočen puni mjesec, a potom ga je pustio. Kasnije je namjesnik ponovno pred Ebu El-Gusnom spjevao stihove. Ebu El-Gusn ustade i odjuri. Namjesnik ga upita: „Gdje ćeš?“ U štalu, moj gospodine“, odgovori Ebu El-Gusn.

-Izgubio se Ebu El-Gusnov magarac i on ga počeo tražiti govoreći: „Neka je hvala Allahu!“ Upitaše ga: „A zašto to govoriš?“ Reče: „Zahvaljujem Allahu zato što nisam bio na magarcu, jer bih se i ja sa njim izgubio.“

-Prenosi se da je neki čovjek rekao Ebu El-Gusnu: „Čuo sam vikanje u vašoj kući.“ On reče: „Spala je moja košulja sa visine.“ Reče: „Ozbiljno, je li pala sa visine?“ Ebu El-Gusn mu reče: „Glu-pane, da si u njoj bio, zar ne bi i ti sa njom pao?“

-Ebu Šuraa el-Atbi pogleda u ogledalo i ugleda ružnoću svoga lica, pa reče: „Hvala Allahu osim kojem se ne zahvaljuje na nedaćama.“

-El-Asmei kaže: „Vidio sam jednog beduina kako se zakačio za pokrivač Ka'be govoreći: „

*Gospodaru, ja Te molim kao što vidiš,
Imam ovo svojstvo kao što vidiš,
Moja žena sjedi kao što vidiš,
Moj stomak je gladan kao što vidiš,
Pa šta, Gospodaru, misliš o onome što vidiš?“*

-Šejh Aga Rida je imao dosjetljiva dopisivanja sa većim brojem književnika svoga doba. U jednom od njih obraća se pjesniku Džaferu El-Halliju koji mu je bio komšija. Jedan starac u podmaklim godinama se oženio, te jedan od njih je okasnio da mu čestita, pa mu reče:

*Mi izvršavamo uslove ljubavi,
A vi niste ispunili uslove.
Sreo si me, a nisi mi čestitao na vjenčanju,
Iz straha da ne bi poklon darovao.*

Njegov prijatelj mu odgovori prijazno:

*Reci onome ko je za nas rekao,
Da uslove nismo ispunili,
Prema kojem griješni nismo bili,
Osim što smo zakasnili da mu pošaljemo svadbeni poklon.
Mladiću se šalje svadbeni poklon, a starcu balzam.
U protivnom se žalosti, jer za tebe kod nas
nema svadbenog poklona, osim gubljenja nade.*

Zbog dosjetljivog i ukusnog govora poštovanom čitaocu ću prenijeti isječke iz poezije ovoga pjesnika, imajući na umu da je većina njegove poezije spjevana u smislu dosjetki i šala. U ovoj lagodnoj duhovitosti kaže:

*O noći u kojoj zanoćih,
A kod mene je izvrsna ljepotica,
Rečeno mi je da se zove Rahmah,
Rekoh: Zbog toga je postala Vasiah (rahmeten vasiah – obilna i velika).*

Šejhu je jedan Hadi napisao ukor, ali je on u izvanrednim stihovima rekao:

*Ljubav prema vašoj ljepotici,
Podrazumijevala je veliku krasotu
koju nisam mogao pobrojati.
Udao sam je za tebe, pa si je pustio,
Nakon što si sa njom bio jedno vrijeme.*

-Išli kadija i trgovac putem zajedno i ugledaše Ebu El-Gusna kojeg su htjeli ismijati, pa ga zaustaviše i rekoše mu: „Obavijesti nas, Ebu El-Gusne, jesi li ikada pogriješio u vazu?“

Odgovorio je: „Pogriješio sam dva puta. Prvi put dok sam držao vaz rekao sam: Jedan kadija je u vatri, umjesto da kažem dvojica kadija su u vatri. A drugi put sam rekao: Trgovci (tudždžar) su u vatri, umjesto da kažem teški grješnici (fudždžar).

-Austrijski zapovjednik vojske Galguci se raspravljao sa svojim prijateljem. U toku govora zapovjednik mu reče: „Ti si magarac!“ Kasnije je izdata naredba da se Galguci javno izvini za ono što je rekao. Obukao je službeno odijelo, pozdravio oficira kojeg je napao, rekavši: „Žao mi je što sam ti rekao da si magarac.“ Potom je ovog prijatelja susreo na drugom sastanku i ponovio mu svoje izvinjenje rekavši:

„Mislim da si pogriješio kada si od mene htio da ti se izvinem pred vojskom.“

Prijatelj mu reče: „Zašto?“

Galguci reče: „Zato što je moje mišljenje o tebi prije izvinjenja bilo između nas, a sada to zna sva vojska.“

-Pričalo se da je jedan čovjek kod drugoga ostavio imetak na povjerenje, a zatim ga je tražio nazad, pa je to ovaj negirao. Sa njim se sporio pred Ijasom. Tužitelj je rekao: „Ja od njega potražujem imetak koji sam ostavio kod njega, a iznosi toliko i toliko.“ Ijas mu reče: „A ko je sa tobom još bio?“ Reče: „Sa mnom je bio Gospodar snage i ponosa.“ Reče: „Na kojem mjestu si njemu dao taj imetak?“ Odgovori: „Na tom i tom.“ Upita: „Imaš li nešto sa tog mjesta iznijeti kao dokaz?“ Reče: „Bilo je jedno veliko drvo.“ Reče: „Kreni ka tom mjestu i pogledaj u drvo, možda ti Allah dadne kakav znak kojim će se razjasniti tvoje pravo.“ Čovjek tada pohita. Ijas čovjeku koji je tužen reče: „Sjedi dok se tvoj protivnik ne vrati.“ Sjedio je, a Ijas je sudio ostalim ljudima. Potom Ijas pogleda u njega i reče: „O ti, šta misliš je li tvoj prijatelj došao do mjesta drveta koje je spomenuo?“ Ovaj odgovori: „Ne.“ Ijas mu reče: „Tako mi Allaha, Allahov neprijatelju, ti si varalica!“ Čovjek reče: „Oprosti mi, Allah ti oprostio.“ Kadija Ijas je naredio da ga pričaju dok čovjek nije došao, pa mu Ijas reče: „Ovaj je priznao da je dužan tebi, pa ga uzmi.“

-Muti'a b. Ijas kaže: „Prešao sam preko bagdaskog mosta na svojoj mazgi, pa mi se prepriječio jedan slijepac i zadržao me od vojske. Reče: „Allahu, potčini halifu da dadne vojsci njenu opskr-

bu, pa da od trgovaca kupe robu, da trgovci na njima zarade i njihovi imeci se uvećaju, a onda da budu obavezni dati zekat i od njega meni udijele.“ Rekoh mu: „Slijepče, moli Allaha da te opskrbi i nemoj između sebe i Njega stavljati te obilaznice.“

-Jedan težak je došao Džahizu i rekao mu: „Čuo sam da ti imaš hiljadu odgovora kojima začepљуješ usta, pa me poduči nekim od njih.“

Džahiz reče: „Da.“

Težak reče: „Kada mi neko kaže: „O mužu nevaljalice! O težače!“, pa kako da mu odgovorim?“

Džahiz mu reče: „Reci mu: „Rekao si istinu.“

-Neki čovjek ružnog lica je skratio svoju bradu, pa mu je drugi to prešutio. Ovaj mu reče: „Teško ti se, zašto za mene ne uputiš dovu?“ Reče: „Mrzio sam da kaže: Neka Allah od tebe odvрати zlo, pa da ostaneš bez lica.“

-Jedan čovjek prodavao masline, pa mu dođe jedna žena koja je kupovala na odgođeno plaćanje. On joj reče: „Probaj da vidiš kakve su.“ Ona reče: „Napoštavam dane iz prošlog ramazana. On joj reče: „Ustani nepravednice jedna, nemarna si prema dugu svoga Gospodara, a od mene tražiš da kupiš na odgođeno.“

-Princ Du Konije je pozvao pjesnika Lavontina da kod njega večera, ali je pjesnik zaboravio na zakazani rok. Princ se rasrdi zbog ovog nemara smatrajući to potcjenjivanjem.

Lavontin se poslije nekoliko dana prisjeti da nije ispunio obećanje. Otišao je princu da mu se izvini. Kada ga je princ ugledao okrenuo mu je leđa, a Lavontin mu se približi i reče: „Slagali su oni koji su rekli da si ti na mene srdit, vaša ekselencijo.“ Princ reče: „A kako?“ Lavontin odgovori: „Jer si ti meni leđa okrenuo, a nikada prije nisam vidio da okrećeš leđa svome neprijatelju, već mu se svojim prsima okreće.“ Ovo je bilo dovoljno za zadovoljstvo princu.

-Jedan beduinski pjesnik nam daje sliku o svom iskušenju ženidbe s dvije žene.

*Oženih dvije zbog svog ogromnog neznanja,
I zbog toga onaj ko se oženi s dvije bit će nesretan.
Rekoh: Među njima dvjema ću biti poput jagnjeta,
Uživat ću među dvije najbolje ovčice.
Ali postah poput ovce koja osvane i zanoći,
Između dva najgora vuka.
Kad jednoj udovoljiš, druga se rasrdi,
Ni u kom slučaju ne mogu bez srdžbe jedne od njih.
U životu me nađe svako zlo,
A dovoljno ti je zla među dvije inoče.
Jednoj jedna noć, a drugoj druga,
A obje noći su kazna za mene.*

-Jedan luđak stao na vrata mesdžida i pomokrio se, te ga svijet htjede udarati. Reče im: „A da se ovdje pomokrio magarac, da li biste ga udarali?“

Rekoše: „Ne.“

Reče: „Pretpostavite da sam magarac, jer ja nemam pameti.“

Sažališe se na njega i pustiše ga.

-Kasim Et-Temmar, pojašnjavajući razliku između dvije stvari, kaže: „Između njih dvoje je razlika kao između neba do blizine zemlje.“

-Eš-Šejbani je rekao: „U Iraku je bila jedna pjevačica, pa bi Ebu Nevvas njoj odlazio i ona bi mu se prikazivala kao da voli samo njega. Kada bi joj god došao, kod nje bi našao mladića koji sa njom priča. Rekao joj je:

*Ona Allahovim stvorenjima pokazuje ljubav,
I upućuje pozdrave i selam,
Pridoh njenom srcu da mu se požalim,
Ali ne bijah sâm sa njim od gužve.*

*O ti kojoj nije dovoljan jedan prijatelj,
A ni hiljadu svake godine,
Smatram da si zaostavština Musaovog naroda,
Jer se oni ne strpiše na jednoj hrani.*

-Čovjek koji je za sebe tvrdio da je poslanik je uhapšen u doba El-Mehdija. Doveden mu je pa mu reče: „Jesi li ti vjerovjesnik?“ Reče. „Da.“ Upita: „A kome si poslan?“ Reče. „Kome ću otići ako me ne pustite? Samo što sam poslan vi ste me stavili u zatvor.“

-Jedan naivnjak dođe bolesniku da ga obiđe. Kada je izašao obratio se njegovoj porodici govoreći: „Nemojte činiti sa nama kao što ste uradili sa njim. Umro je a niste nas obavijestili. Kada ovaj umre obavijestite nas da mu klanjamo dženazu.“

-Neki Englez jednoga dana dođe u New York i odsjede u hotelu. Prije nego što je krenuo nazad u domovinu zatražio je od hotelskog vrataru da mu ispriča najbolji vic koji zna kako bi ga ispričao svojim prijateljima Britancima i kako bi se njemu zadivili. Vrtarar mu osmijehnuto reče: „Nema smetnje. Slušaj ovo: Moj otac ima dijete koje nije moj brat. Ko je ta osoba?“ Englez počeo razmišljati, ali nije mogao da riješi ovu zagonetku. Vrtarar uz pobjednički osmijeh na usnama mu reče: „To sam ja.“ Englez mu reče: „Ta dosjetka je zapanjujuća.“ Potom se vratio u London, a na željezničkoj stanici ga dočeka velika skupina rodbine i prijatelja. Počeo im je opisivati čuda koja je vidio u Americi, jedno po jedno, sve dok ne reče: „Imam jednu dobru dosjetku koju ću vam prenijeti, pa je dobro poslušajte. Moj otac ima dijete koje nije moj brat, pa ko je ta osoba?“ Jedni u druge pogledaše i počеше dugo razmišljati. Kada su rekli da ne znaju riješiti ovu zagonetku, njihov prijatelj prodrma glavom uz osmijeh i reče: „To je vrtarar u hotelu.“ Svi tada prasnuše u smijeh rugajući mu se i ismijavajući ga.

-Džahiz je prolazio nekim putem kada se nađe pred čovjekom kratka rasta, velika stomaka, široke konstrukcije koji oblači donji ogrtač. U ruci je imao češalj. Kaže: „Rekoh u sebi: Ovaj čovjek je debeo, niskog rasta, pa sam ga prezreo i rekoh:

„Šejh, imam o tebi neke stihove, hoćeš li poslušati?“

On pusti češalj iz svoje ruke i reče: „Reci.“

*Ti si poput mušice u zahodu,
A zahod je ostao mokar nakon prskanja.*

Reče: „Poslušaj odgovor.“ Rekoh: „Daj.“ On reče:

*Ti si ko skakavac na repu ovna,
Premećeš se na sve strane dok ovan ide.*

-Neki turista, koji je želio preći jezero Taberiju, upitao je vlasnika čamca: „Koliko košta prelazak jezera tvojim čamcem?“ Ovaj reče: „Dvije stotine dolara.“ Turista reče: „To je velika svota.“ Ovaj mu reče: „Moguće je da je to velika svota, ali ne zaboravi da je ovo historijsko jezero i da je Mesija ovuda plivao.“ Turista reče: „Nije se ni čuditi, jer kada je vidio vaše ogromne cijene odlučio se na upotrebu vlastitih pomagala.“

-Jedan književnik je imao glupavog sina koji je još pored toga mnogo pričao. Jednog dana mu otac reče: „Sinko, kada bi malo skratio svoj govor sigurno bi ispravnije govorio.“ Sin reče: „Da.“

Tako mu dođe jednoga dana i upita ga: „Odakle si došao, sinko?“ Reče: „Sa pijace.“ Otac mu reče: „E ovdje nemoj skraćivati, već dodaj ‘a’ i ‘ž’.“ Reče: „Iz pijacaž.“ Reče mu: „Dodaj ispred ‘a’ i ‘b’.“ Sin reče: „A b pijaca.“

-Jedan je spjevao stihove o tvrđici zvani Seid:

*Komad hljeba kod Seida vrijedi koliko i on sam,
Prevrće ga sad tamo sad vamo i s njim se igra.
Vadi ga iz svog rukava i miriše.
Stavi ga u svoju sobu i s njim priča.
Kada mu dođe siromah tražeći kakav višak,*

*Bolje je da ga je njegova majka i rodbina izgubila.
Navali na njega bičem sa svake strane,
Polomi mu noge i odguli brkove.*

-Predvodnik svih pjesnika Ševki je bio poznat u arapskom i islamskom svijetu. Njegov takmac u poeziji i književnosti je bio poznati pjesnik Hafiz Ibrahim. Nije potrebno da se posebno o njima govori jer su poznati. Ahmed Ševki je pročitao članak dr. Muhammeda Husejna Hejkela pod naslovom „Ševki i Hafiz“. Ševkija je rasrdilo spominjanje njegovog imena zajedno sa spominjanjem imena pjesnika Hafiza, jer su se sporili oko „nasljedstva književnika“, kako su to već neki prenijeli, ili „bolesti književnika“, kako drugi kažu. Kada je pročitao ovaj članak, ispjevao mu je stihove jednog starog pjesnika:

*Zar ne vidiš da se sablja podcijeni,
Kada se kaže da je bolja od štapa.*

Do Hafiza je došla vijest da se Ševki rasrdio, kao i stih kojeg je spomenuo.

*Šta je sa Ševkijem, zašto se srdi?
Zar u primjeru nije rečeno 'besal we asel'?(luk i med)(aludirajući na
Ševki i Hafiz)*

Potom je Hafiz od svoga suparnika Ševkija primio stih u kojem mu se sveti govoreći:

*Ostavih emanet kod čovjeka i psa,
Čovjek ga zapostavi, a pas ga sačuva (Hafiz).*

Hafiz Ibrahim mu je na ovu porugu odgovorio, ali iz pozicije slabijeg.

*Pred silnim Ševkijem kažu da je čežnja (ševk),vatra i plamen.
Pa šta je sa Ševkijem kada danas posta hladan?*

-Omer b. Abdul-Aziz rekao je Adiju b. Ertai: „Pred tobom su dva čovjeka: Bekr b. Abdullah i Ijjas b. Muavija, pa jednog od njih postavi za kadiju Basre.“

Adij je obojici ponudio kadiluk, ali su obojica odbila. Upitao je: „Šta vas sprječava da prihvatite poziciju kadije?“

Bekr b. Abdullah reče: „Tako mi Allaha osim kojeg drugog Boga nema, ja nisam dobar kadija, a Ijjas je za to preči od mene.“

Adijj b. Ertae je zatim insistirao na Ijjasovom prihvatanju. Bekr reče: „Ako sam iskren, kako ću ga prihvatiti, a ako lažem kako ćeš lašca postaviti za kadiju?“

Adijj b. Ertae se okrenu Ijjasu i reče mu: „Ti si za kadiluka, Ijjase, koji je već izmakao iz ruku Bekra.“

Ijjas reče: „Tako mi Allaha, čovjeka ste zaustavili na obroncima džehennema, pa se on od vas iskupio zakletvom za koju će dati otkupninu.“

Adijj b. Ertae reče: „Tako mi Allaha, proniknuo sam u ovu vašu spletku, ti si najpreči da budeš kadija, a i kadiluk je tebi najpreči i najdostojniji. Niko pred tobom ne može simulirati, a niti tebi ko može spletku napraviti.“

-Supruga jednog arheologa je rekla: „Arheolog je najbolji muž kojeg može imati jedna žena, jer što god je starija sve je više opčinjeniji njome i pokazuje za njom više interesa.“

-Gramatičar je zastao pred trgovcem koji je prodavao rižu za med i povrće za sirće. Koliko je riža za najslade, a najkiseliije za najzelenije?

Trgovac reče: Za najudarac u glavešinu i najšamarčinu po ustima!

-Kaže Šumejr: „Neki čovjek je zaprosio neku ženu, a već je jednom bio oženjen. Rekoše mu: „Nećemo te oženiti njome dok prvu ne pustiš.“ Rekao im je: „Posvjedočite da sam je već tri puta pustio“, pa su ga njome oženili. Međutim, on je i dalje ostao s prvom ženom, a ljudi počеше svjedočiti da ju je on pustio. Reče: „Zar ne znate da sam bio u braku sa tom kćerkom toga, pa sam je pustio?“ Rekoše: „Svakako.“ „Bio sam u braku sa tom kćerkom toga, pa sam je pustio.“ Rekoše: „Svakako.“ „Bio sam u braku sa tom, pa sam je pustio.“ Rekoše: „Da.“ Reče: „Pustio sam znači tri puta.“ Za ovo je saznao Osman, pa je njegov postupak tretirao prema njegovom nijjetu.“

-Neki čovjek je upitao Džerira: „Koji čovjek je najbolji pjesnik?“

Reče: „Ustani da bih ti dao odgovor.“

Uzeo ga je za ruku i odveo ga svome ocu Atijji, koji je imao kozu koju je svezao i čije je vime sisao. Sin podviknu: „Izađi oče!“

Izašao je oronuli starac pocijepane odjeće, a niz bradu mu je curilo kozije mlijeko.

Reče: „Vidiš li ovoga?“

Čovjek odgovori: „Da.“

A znaš li ga? – upita.

Reče: „Ne.“

Reče: „Ovo je moj otac, a znaš li zašto sisa direktno iz vimena?“

Reče: „Ne.“

Reče: „Iz straha da se ne bi čuo glas muže, pa da neko od njega ne bi zatražio mlijeko.“ Potom Džerir reče: „Najbolji pjesnik je onaj ko se diči ovakvim ocem pred drugih osamdeset pjesnika koji se sa njima opkladio i sve ih pobijedio.“

-Sufjan b. Vekia je rekao: „Čuo sam Sufjana b. Ujeju kako govori: „Pozvao nas je Sufjan Es-Sevri jednoga dana i iznio nam hurme i usireno mlijeko. Kada smo pojeli polovinu hrane reče: „Ustanite da klanjamo dva rekata iz zahvale Allahu.“ Sufjan b. Vekia reče: „Da im je iznio nešto od ovih savremenih bademnjaka, rekao bi im: Ustanite da klanjamo teraviju.“

-Vodila se polemika između učenog vjernika i zbunjenog ateiste.

Ateista: „Ti vjeruješ u postojanje Boga?“

Vjernik: „Da, bez imalo sumnje.“

Ateista: „A jesi li Ga vidio?“

Vjernik: „Ne.“

Ateista: „Jesi li čuo?“

Vjernik: „Ne.“

Ateista: „„Jesi li Ga omirisao ili dodirnuo?“

Vjernik: „Ne.“

Ateista: „Kako onda vjeruješ u Njega?“

Vjernik: „Jesi li svoju pamet vidio?“

Ateista: „Ne.“

Vjernik: „Jesi li je omirisao ili dodirnuo?“

Ateista: „Ne.“

Vjernik: „Kako onda tvrdiš da imaš pamet?“

-Od jednog namjesnika Egipta se prenosi da se volio igrati sa golubovima. On i njegov sluga su utrkiivali svoje golubove, pa ga je slugin golub prestigao. Namjesnik je poslao dopis svome veziru u kome ga pita o stanju. Veziru je bilo mrsko da mu piše da je prestignut i nije znao kako da u prenesenom značenju opiše stanje. Pisar mu reče: „A šta misliš da se napiše:

*O zaštitniče čija veličina svačiju veličinu nadvladava,
Tvoja ptica inače pretječe
Ali je sluga na najbolji način izvršio svoj posao.*

To mu se svidjelo, pa je naredio da se pisaru dadne nagrada i da se napiše pismo prema njegovom prijedlogu.

-Neki čovjek je došao Ebu Hazimu el-Kadiju i rekao: „Prilazi mi šejtan i govori: „Pustio si svoju ženu“ i tako me ubacuje u sumnje.“ Rekao mu je: „Zar je nisi već pustio?“ Reče: „Nisam.“ Reče: „Zar mi nisi došao jučer i pustio je pred mnom?“ Reče: „Tako mi Allaha, nisam ti došao jučer, niti sam je pustio ni u kom slučaju.“ Ebu Hazim reče: „Zakuni se i šejtanu kao što si se zakleo meni, pa ćeš biti bezbrižan.“

-Jedan perzijski kralj je na svojim vratima napisao: „Vrata kraljeva su u potrebi za pameću, imetkom i strpljenjem.“ Jedan

mudri čovjek ispod toga napisa: „Ko ima jedno od ovo troje nije u potrebi za vratima kraljeva.“ Ova obavijest je prenesena kralju, a on reče: „Rekao je istinu“, te naredi da ga nagrade i da se izbriše natpis na vratima.

-Gramatičar susreo književnika i htio da ga upita o njegovom bratu, ali se pobojavao da neće pogriješiti, pa je rekao: „Je li ovo tvoj bratu, brata brat?“ Ovaj odgovori: „Ne, meni, da je ... on nije ovdje.“

-Pričalo se da je jedan engleski kralj bio opčinjen uvođenjem čudnih zakona. Jedanput je uveo zakon prema kojem zabranjuje ženama da se ukrašavaju zlatom i biserjem. Međutim, zakon nije proveden, jer žene nisu htjele da poslušaju. Nije mu ništa drugo preostalo nego da donese amandman u kojem izuzima starice. Poslije toga u Engleskoj nije ostala nijedna žena koja je kršila zakon.

-Ebu El-Gusnova žena stavila u njegovu postelju sito, pa kada je on došao i ugledao ga zakačio se za ekser na svome zidu. Žena mu reče: „Šta to radiš?“

On reče: „Stavila si sito na moje mjesto, a ja sam otišao na njegovo.“

-Pjesnik Es-Sulami je rekao: „Došao sam kod Adududdevle pa sam ga pohvalio u stihovima i on mi dade odjeću i zlatnike. Ispred njega je bio jedan skupocjeni tanjir i kada je vidio da ga gledam bacio mi ga je i rekao: „Uzmi.“ Rekoh u stihu: „*Sve dobro kod nas dolazi od njega.*“ Adududdevle reče: „To se odnosi na tvoga oca.“ Pjesnik je rekao: „Ostao sam zbunjen, nisam znao šta je time htio reći.“ Otišao sam svome učitelju i objasnio mu šta se desilo, a on mi reče. „Teško ti se, napravio si veliku grešku, jer su to riječi Ebu Nuvasa koji opisuje svoga psa govoreći:

*Opisujem psa čija je porodica u mukama.
Njihovi su preci njegovim pretkom ponosni,
Sve dobro kod nas dolazi od njega.*

Reče: „Vratio sam se prikriven u ogrtač od stida i stadoh pred kralja sav drhteći. Reče mi: „Šta ti je?“ Rekoh: „Dobio sam groznicu.“ Reče: „A znaš li šta je razlog tome?“ Rekoh: „Pogledao sam u poeziju Ebu Nuvasa, pa sam dobio groznicu.“ Reče: „Ne boj se, izliječit ćeš se od nje.“ Potom sam otišao.

-Muhammed b. Hasan el-Katib (pisar) kaže: „Između Ishaka El-Musilija i Amra b. Banea se povelu žestoka rasprava.

Ishak El-Musili reče Amru: „Neispravna je usporedba da mene staviš na jedan tas, a sebe na drugi.“

Amr b. Banea odgovori: „Rekao si istinu, jer kako se može neko poput mene s tobom usporediti, jer sam učio pjevanje sa ushićenjem, pa su me udarali da ga ne bi učio, a ti si ga učio s ciljem zarade i bio si udaran da bi mu se podučio.“

-Prenosi se od El-Džahiza da je rekao: „Napisao sam knjigu o anegdotama učitelja i njihovoj naivnosti. Potom sam odustao od toga i odlučio da tu knjigu uništim. Jednoga dana dođoh u jedan grad i ugledah učitelja lijepog izgleda. Poselamio sam ga, a on mi je odgovorio na najljepši način i izrazio mi dobrodošlicu. Sjedoh kod njega i počeh sa njim pričati o Kur'anu. Uvidjeh da je veoma stručan. Zatim otpočeh pričati sa njim o islamskom pravu, gramatici, logici, arapskom pjesništvu, pa je u potpunosti zadovoljio ove naučne discipline. Rekoh: „Tako mi Allaha, ovo mi je još veći motiv da poderem svoju knjigu.“ Potom sam mu dolazio često i posjećivao ga. Jednog dana mu dođoh u posjetu, a mekteb je bio zatvoren i nisam ga našao. Upitah za njega, pa mi rekoše: „Neko bližnji mu je umro, pa se učitelj ražalostio i sjeo u kući dočekujući one koji će mu izraziti saučešće. Otišao sam do njegove kuće, pokucao na vrata, pa izađe sluškinja i upita: „Šta želiš?“

Rekoh: „Tvoga gazdu.“

Ušao sam, a ona izađe i reče: „Bismillahi.“

Kada već uđoh, kod njega je već neko sjedio. Rekoh: „Neka ti Allah uveća nagradu, vi u Allahovom Poslaniku imate najbo-

lji uzor. Svaka duša će smrt okusiti, budite strpljivi.“ Rekoh mu: „Umrli je tvoje dijete?“

Reče: „Ne.“

Upitah: „Jedan od tvojih roditelja?“

Reče: „Ne.“

Upitah: „Tvoj brat?“

Reče: „Ne.“

Upitah: „Tvoja supruga?“

Reče: „Ne.“

Upitah: „Pa šta ti je umrli?“

Reče: „Moja voljena.“

Rekoh u sebi: „Ovo je prva zamjerka.“

Rekoh: „Subhanallah! Mnogo je žena, naći ćeš drugu.“

Reče: „Zar misliš da sam je vidio?“

Rekoh u sebi: „Ovo je druga zamjerka.“

Potom rekoh: „A kako si se zaljubio u onu koju nisi vidio?“

Reče: „Znaj da sam sjedio na ovome mjestu i gledao kroz prozor i vidjeh čovjeka koji je na sebi imao ogrtač kako govori:

O majko Amra, neka te Allah dobrim nagradi

Vrati mi svoje srce gdje god ono bilo.

Ne uzimaj moje srce da se s njime igraš

jer kako se čovjek s čovjekom može igrati

Rekoh u sebi (učitelj): „Ova Ummu Amr je najljepša žena na dunjaluku.“

O njoj su izrečeni ovi stihovi pa sam se u nju zaljubio.

Prije dva dana je pored mene prošao isti čovjek i rekao:

Magarac je odveo Ummu Amr,

pa ni ona ni magarac se nisu vratili.

Saznao sam tada da je umrla, pa sam se ražalostio, zatvorio mekteb i sjeo u kući.

Rekoh: „O ti, ja sam napisao knjigu o vašim čudnim anegdota. Kada sam se počeo družiti s tobom mislio sam je pocijepati. Sada sam još više odlučniji da je zadržim i prvo s čime ću početi je tvoj primjer, ako Bog da.“

-Ishak b. Sulejman El-Hašimi prođe pored pripovjedača i koji je proučio riječi Uzvišenog: „**Mučit će se da je proguta, ali je nikako neće moći proždrijeti.**“ Potom je duboko udahnuo i rekao: „Allahu moj, učini nas od onih koji će je gutati i proždrijeti.“

-Beduin klanjao iza imama sabah-namaz, a imam je učio suru El-Bekare (Krava). Međutim, beduinu se žurilo, pa je to jutro zakašnio uraditi što je mislio. Kada je sljedećeg dana poranio i došao na sabah imam je počeo učiti suru El-Fil (Slon). Beduin se tada dade u bijeg govoreći: „Slon je veći od krave.“

-Mnogi historičari spominju da je El-Mensur u doba Umejevića potajno ulazio u Basru i sjeo bi u halku muhaddisa Ezhera Es-Semana. Kada je hilafet prešao El-Mensuru Ezher mu je došao u Kufu. Izrazio mu je dobrodošlicu i sebi ga približio. Upitao ga je: „Šta te je dovelo nama?“ Ezher je rekao: „Došao sam da nešto zatražim“, pa mu je El-Mensur dao deset hiljada dirhema. Uzeo ih je i otišao. Ponovno mu je došao sljedeće godine, pa kada ga je vidio reče mu: „Šta te je dovelo?“ Reče: „Došao sam da te poselamim“, a El-Mensur naredi da mu se dadne opet deset hiljada dirhema. On ih uze i ode. Ponovno mu je došao sljedeće godine, a on ga upita: „Šta te je dovelo?“ Reče: „Došao sam da se vratim“, pa je naredio da mu se dadne deset hiljada dirhema, a El-Mensur mu reče: „Nemoj nam više dolaziti ni kao onaj koji nešto traži, ni koji selami ni koji se vraća. Ovaj ih uze i ode. Potom je došao ponovno sljedeće godine, a El-Mensur ga upita: „Šta te je dovelo?“ Ezher mu reče: „Dova koju sam čuo od vladara pravovjernih, pa sam došao da je zapišem. El-Mensur se nasmija i reče: „Ona nije uslišana, jer sam ja molio Allaha da mi ne pokaže tvoje lice, pa mi se nije odazvao. Za tebe smo odredili deset hiljada dirhema i dođi kada god želiš, jer tebi više ne možemo simulirati.“

-Džahiz je bio ružnog izgleda, ružnog lica, razrok. Spominje se da mu je jednoga dana neko pokucao na vrata, pa je izašao njegov sluga koji je upitan za Džahiza, a on reče: „On je u kući i laže na svoga Gospodara.“ Upita: „Kako?“ Reče: „Pogledao je u ogledalo i vidio svoje lice, pa je rekao: „Hvala Allahu koji me je stvorio i uljepšao moj izgled.“ Ovaj Džahiz, kada bi pisao na papirima svojim perima, kada bi govorio, biserje bi iz njega izlazilo.

-Priatelju jednog pjesnika umro je magarac po imenu Ekhal. Prijatelj se zvao Ahmed, a nadimak mu je bio Ebu Aliji. Žena mu se zvala Amina, pa im je on uputio sućut sljedećim stihovima:

*U srcu Amine i Ebu Alija gori vatra zbog gubitka Ekhala,
Sudbina ga je uzela, pa im ona teško pade,
A kamoli sreće da nije došla.
Ona je vatru u njihovoj nutrini potpalila, dok je svijeta i vijeka,
Kao i brigu koja nikada neće prestati.
Reci magarcima da prestanu ići,
Nek' ostave livade sada i u budućnosti,
Nek' ostave ječam i neka ga zabrane prosijanog na svakome mjestu,
Kao i neprosijanog.
Ostavite rikanje i zamijenite ga jecanjem,
Dok se daje stočna hrana jaučite i uznemireni budite,
Gutajte tešku tugu zbog gubitka koji je vas sve šokirao
Pripadnike vaše vrste
Na sijelima ga uvrštavaju u životopise magaraca
Kao prvu generaciju
Nema smetnje da se sva njegova dobra saberu
Iako drugima mimo njega dobra nisu sabrana
Loše strane životinja koje kriju
U njegovom srcu ih nije bilo ni koliko je zrno gorušice
Njegove ruke nikada loše nisu počinile
Ljudima ni u štalama ni u kućama
Nikako, čak ni njegove noge zla ne nanesoše
Kao što neke udaraju druge ljude
Niti ga je zavela druga magarica
Već je sve ženske izbjegavao*

-El-Asmei kaže: „Jednoga dana sam rekao Er-Rešidu: „Do mene je doprla vijest, vladaru pravovjernih, da je jedan čovjek Arap pustio pet žena.“ Er-Rešid reče: „Čovjeku je dozvoljeno da ima četiri žene, pa kako je pustio pet?“ Rekoh: „Imao je četiri žene i jedan dan je došao kod njih i zatekao ih kako se svađaju, a on je inače bio ružnog ponašanja. Rekao je: „Dokle više ova svađa!? Sve ovo dolazi od tebe“, pokazujući na jednu od njih. „Idi, ti si puštena.“ Njena druga inoča reče: „Prebrzo si je pustio. Trebao si preodgajati nečim drugim i tada bi ispravno postupio.“ On joj reče: „I ti si, također, puštena.“ Treća inoča mu reče: „Allah te unakazio. Tako mi Allaha, one su prema tebi dobro postupale i imale su dobrih vrlina kod tebe.“ Reče: „I ti, koja nabrajaš njihova dobra, si također puštena.“ Četvrta, koja je bila iz plemena Hilal i koja je bila najizdržljivija, reče: „Nelagodan si, pa svoje žene preodgajaš puštanjem.“ Rekao je: „I ti si, također, puštena.“ Sve je to čula njihova komšinića koja dođe pred njega i reče: „Tako mi Allaha, Arapi i tvoj narod svjedoče da si slab samo zbog toga što im belaj činiš. Isključivo si se odlučio da pustiš svoje žene u jednom trenutku.“ Reče: „I ti koja grdiš i pretvaraš se, puštena si, ukoliko tvoj muž to potvrdi.“ Njen muž mu odgovori iz kuće riječima: „Potvrđujem, potvrđujem.“

-Umro jedan medžusija, a ostao je dužan. Jedan od davalaca duga reče njegovom sinu: „Bilo bi lijepo kada bi prodao svoju kuću i olakšao svome ocu.“ Sin reče: „Ako prodam svoju kuću i njome otplatim dug svoga oca, hoće li on ući u Džennet?“ Rekoše: „Ne.“ Reče: „Pustite ga onda neka gori u vatri, a ja ću ostati u svojoj kući.“

-Ebu El-Ajna kaže: „Razlog mog odlaska i preseljenja iz Basure je da sam jednoga dana prošao pored tržnice robljem i ugledah roba kojeg su prodavali i pozivali one koji su na tržnici da ga kupe. Njegova cijena je bila trideset, a vrijedio je tri stotine zlatnika. Kupio sam ga, a u tom vremenu sam pravio kuću. Isplatio sam mu dvadeset dinara da ih podijeli majstorima, pa mi on dođe nakon nekoliko dana i reče: „Nema više novca.“ Rekoh: „Podnesi mi izvještaj.“ Opravdao je deset dinara, a ja upitah: „Gdje je ostatak?“

Reče: „Kupio sam jednoboju odjeću i isjekao je.“ Rekoh: „Ko ti je to naredio?“ Reče: „Gospodine moj, nemoj žuriti, jer dostojanstveni i ugledni ljudi ne prigovaraju svojim slugama, koji kada nešto urade, to dobro se vrati njihovim gazdama.“ Rekoh u sebi: „Ja sam izgleda kupio pjesnika El-Asmeija i da sâm ne znam.“ Rekao je: „Imao sam na umu ženu koju sam htio tajno oženiti a pored nje sam bio već oženjen amidžičnom. Jednoga dana mu rekoh: „Ima li u tebe dobra?“ Rekao je: „Svakako“, pa sam mu rekao to dobro, a on reče: „Ja ću ti biti na pomoći.“ Oženio sam se i dao sam mu jedan zlatnik. Rekao sam mu: „Kupi nam to i to, a između ostalog što kupiš kupi i tu i tu vrstu ribe.“ Otišao je i vratio se i kupio je što sam htio, ali je kupio drugu vrstu ribe, što me je razljutilo. Rekoh mu: „Zar ti nisam rekao da kupiš tu vrstu ribe?“ Rekoh u sebi: „Svakako, ali sam vidio da Hipokrat kaže da ta vrsta ribe može uzrokovati smrt, a ovu koju sam ti kupio, za nju kaže da je manje štetna.“ Rekoh u sebi: „Ja nisam znao da sam izgleda kupio ljekara Galenus-a.“ Ustao sam i deset puta ga udario. Kada sam završio sa udarcima, on uze mene i moj bič i udari me sedam puta i reče: „Moj gospodine, preodgajanje se vrši sa tri udarca, a sedam je viška. Ovo je moja odmazda, pa sam te udario sedam puta bojeći se da ćeš tu odmazdu platiti na Sudnjem danu.“ Jako me razljutio, pa ga udarih po glavi, a on tog trenutka ode mojoj prvoj ženi i reče joj: „Gospodo moja, vjera je savjetovanje. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: „Ko nas vara nije od nas“, a ja ti sada kažem da se moj gospodin oženio još jednom, ali je tražio od mene da šutim.“ Kada sam mu rekao da moram to reći svojoj gazdarici, bičem me je izudarao i napravio mi je rane na glavi. Moja supruga mi je zabranila da uđem u kuću i napravila prepreku između mene i sebe. Nije bilo drugog izbora osim da pustim ovu ženu koju sam oženio. Stanje sa mojom prvom suprugom se kasnije popravilo, a i sluga „savjetodavac“ se nije više usuđivao da sa mnom priča. Rekao sam: „Pustit ću ga i tako ga se riješiti, možda od mene ode.“ I uistinu, pustio sam ga. Nije ga bilo dvadeset dana, a potom se vratio. Rekao sam mu: „Zašto si se vratio?“ Reče. „Prevalio sam put i razmišljao, a Allah Uzvišeni kaže: **„Radi Allaha je dužan obaviti hadždž onaj koji je u mogućnosti da putuje.“** Ja nisam mogao otići, pa sam razmišljao... Moje pravo prema tebi je preče, pa sam se vratio.“ Potom je htio da ide u bor-

bu i ja sam ga opremio, a on je otišao. Potom sam prodao sve što posjedujem u Basri, od nekretnina i ostalog, i otišao iz nje bojeći se da se neće vratiti.“

-Neka starica dođe Sulejmanu Zakonodavcu, pa mu se požalila na njegovu vojsku koja je pokrala njenu stoku dok je spavala. Sultan joj reče: „Trebala si noću bdjeti čuvajući svoju stoku, a ne spavati.“ Ona mu reče: „Ja sam mislila da ti noću nad nama bdiješ, pa sam spokojno zaspala.“ Ove riječi probudiše sultana.

-Ebu El-Ajna je upitan o Hamdu b. Zejdu b. Dirhemu i Hamadu b. Selemi b. Dinaru, pa je rekao: „Njihova vrijednost se razlikuje koliko se razlikuju njihovi očevi pri razmjeni novca.“ (Dinar i Dirhem)

-Ebu El-Ajna se požalio Ubejdullahu b. Sulejmanu da mu je njegova opskrba okasnila. Sulejman mu reče: „Zar ti nismo napisali da se obratiš tom i tom? Šta je učinio po tvom pitanju?“ Ebu El-Ajna reče: „Navukao me je na trnovit put.“ Sulejman reče: „Ti si ga odabrao.“ Reče: „Nisam ja kriv. Musa je odabrao sedamdeset ljudi, a od njih nije bilo nijednog razboritog, pa ih je pogodio potres. Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, je odabrao Ibn Ebu Serha za pisca objave, pa se priključio nevjernicima kao otpadnik. Alij je odabrao Ebu Musaa da ga brani, a on je protiv njega presudio.“

-Ijas b. Muavija je rekao: „Prvo što se o meni pričalo je da sam bio u uredu jednog čovjeka zimmiye. Oko njega se okupiše njegovi prijatelji, pa on reče: „Ne čudite se muslimanima koji govore da će jesti u Džennetu, a da stolice neće imati.“ Ja mu rekoh: „Zar dunjaluk nije tandem Ahiretu?“ Reče: „Svakako.“ Rekoh: „Sve što se pojede na dunjaluku izađe kao stolica?“ Reče: „Ne.“ Rekoh: „A gdje ide?“ Reče: „Nešto se iskoristi kao hrana.“ Rekoh: „Ako tvrdiš da se dio toga koristi za hranu na dunjaluku, kako možeš negirati da će sve u Džennetu biti korišteno za hranu?“

Reče: „On pokaza rukom i reče: „Allah te ubio, dijete.“

Hišam je rekao: „Ovaj dječak ni za jednu od tri stvari ne bi dao pardona.“

-Do ušiju jednoga književnika je došlo da se jedan kufljanski trgovac vratio sa povorkom koja je obavila hadždž. Međutim, ovaj se hadžija prethodno bavio kamatnim poslovima, pa je književnik o njemu rekao:

Vidio je Kuću koja se naziva Haram, pa ju je hodočastio.

Da se naziva halal ne bi je hodočastio.

Ovaj književnik je ciljao riječi staroga pjesnika koji je rekao:

Ako je tvoj imetak nepravedno i kamatom uzet,

Ti nisi obavio hadždž, već je hadždž obavila tvoja deva.

-Čovjek poslao svoje dijete da mu kupi konopac kojim će crpati vodu iz bunara i čija je dužina dvadeset podlaktica. Dijete je otišlo, ali se vratilo sa pola puta i reklo: „A kolika je njegova širina?“ Otac reče: „Sinko, onolika kolika je moja nedaća s tobom.“

-Beduini imaju uvijek spremne odgovore, što ukazuje na njihovu pronicljivost. To vidimo iz odgovora jednog kada je upitan: „Kako ti sa svojom vjerom?“

On odgovori: „Bušim je svojim grijesima, a krpim je traženjem oprosta.“

-El-Asmei kaže: „Jedan beduin krenuo na hadždž i došao u Mekku prije ostalih ljudi. Potom se okačio za čador Ka'be i rekao:

„Allahu, oprosti mi prije nego što ostali ljudi navale.“

-Ibn Jezid došao kod Hišama b. Abdul-Melika. Na svojoj glavi je imao lijepu kapu. Hišam ga upita: „A za koliko si kupio tu svoju kapu?“ Reče: „Za hiljadu dirhema.“ Hišam reče: „Subhanallah!

Kapa za hiljadu dirhema?“ Reče: „Da, vladaru pravovjernih. Uzeo sam je da bih je stavio na svoj najčasniji dio tijela. A ti si kupio za hiljadu dinara sluškinju za najnečasniji dio tvoga tijela.“ Ibn Jezid ovim odgovorom začepi usta Hišamu.

-Burhanuddin El-Kemal je svome prijatelju Ibn Aninu koji je umro 630 h.g. poklonio jagnje dok su obojica bili u Egiptu. Ibn Anin uvidje da je jagnje slabo i mršavo, pa je spjevao El-Kemalu sljedeće stihove:

*Dodoše mi tvoji pokloni koje ne mogu pobrojati od njihovog mnoštva,
Ne niječem dobro, niti ga zapostavljam
Ali ću te ja o njemu obavijestiti,
Primjerom koji do sada nije naveden.
Došlo mi je jagnje i nisam posumnjao da je bilo ostavljeno i zapušteno.
Kada hoda po podnevnom suncu,
Misliš da je kakva prikaza koja kao da ide po noćnoj tmini bez ikakve
sjene,
Rekoh mu: Šta želiš? Reče: Zeleno brdašce.
Upitah ga: Zašto si omršao? Reče mi: Nemam hrane.
Donesoh mu sirove trave i zelenila
I dadoh mu ono što nije obršteno
Poče ga gledati slabim okom
Dozivati i suze mu potekoše
Dođe mi hrana, a između mene i nje je sada provalija smrti
Dat mi je dobar poklon kada više nema koristi*

-Hašim b. El-Kasim Anzi kaže:

„Našao sam se sa El-Ferezdekom na istom sijelu, pa sam se pravio da ga ne poznajem i upitah ga:

„Ko si ti?“

Reče: „Zar me ne poznaješ?“

Rekoh: „Ne.“

Reče: „Ja sam Ebul-Firas.“

Upitah: „A ko je Ebul-Firas?“

Reče: „Ja sam El-Ferezdek.“

Rekoh: „A ko je El-Ferezdek?“

Upita: „A zar ne znaš El-Ferezdeka?“

Rekoh: „Znam da je ferezdek nešto što kod nas žene uzimaju i koriste (izmravljeni hljeb), čime se debljaju.“

El-Ferezdek se nasmija i reče: „Hvala Allahu koji me je stavio u utrobe vaših žena.“

-Cjenkao se beduin sa Haninom El-Iskafijem u gradu El-Hajra oko papuča. Dugo su se sporili, ali i pored toga beduin nije uspio da ih kupi. To je rasrdilo Hanina i odlučio da mu se osveti. Krenuo je putem kojim je znao da će sigurno beduin ići. Jednu papuču je okačio za drvo, pa je nastavio hodati bacivši drugu na put, a potom se sakrio na određeno mjesto. Beduin prođe i ugleda jednu papuču i reče: „Kako su ove papuče slične Haninovim papučama. Da je ovdje i druga uzeo bih ih.“ Pođe prema naprijed i ugleda drugu, a potom se razalosti što je prvu ostavio. Zatim siđe, sveza svoju devu i vrati se po prvu. Hanin je uzeo njegovu jahalicu, a beduin se vratio u svoje naselje ponijevši sa sobom ove dvije papuče. Njegova anegdota je postala poznata poslovice u kojoj se kaže: „Vratio se sa Haninovim papučama.“

-El-Kisai spominje da ne bi ispravljao Er-Rešidovu djecu kada bi pogriješili u čitanju, već bi namigivao. Kada bi jedan od njih pogriješio nekada bi udario od zemlju štapom koji bi držao u svojoj ruci, pa ako bi se onaj koji je čitao ispravio, nastavio bi, a u protivnom bi pogledao u Mushaf.

El-Me'mun je jednoga dana pred njim počeo učiti suru Es-Saff. Proučio je do riječi: O vjernici zašto govorite ono što ne radite.“ El-Kisai ga pogleda, a El-Me'mun pogleda u Mushaf. Vidio je da je ispravno proučio, pa je nastavio čitati.

Kada se vratio Er-Rešidu rekao mu je: „Vladaru pravovjernih, ako si šta prije El-Kisaiju obećao on traži da se to ispuni.“

Reče: „On je od mene zatražio da dadnem donaciju nekim učačima, pa sam mu obećao. Je li ti to on spomenuo?“

El-Me'mun reče: „On nije ništa spomenuo.“

Potom ga je obavijestio o događaju.

-Abdullah b. Mervan je rekao El-Ahtalu koji je bio njegov omiljeni pjesnik:

„Šta je vino za tebe, Ebu Malik . Na početku je gorko, a na kraju opijajuće.“

El-Ahtal reče: „Ako to već kažeš, između te dvije stvari stoji stepen kojim nemaš ovlasti osim koliko je vode koja ti ostane na prstu kada ga zamočiš u Euftrat.“

-Neki čovjek je prošao pored Eš'aba koji je vodio svoga magarca. Čovjek mu u šali reče:

„Prepoznao sam tvoga magarca, Eš'abe, ali tebe ne prepoznah.“

Eš'ab reče: „Nije se ni čuditi, magarci prepoznaju magarce.“

-Pisac Obavijesti o ludima i neuračunljivima (Ahbarul-hamka) kaže: „Neki prijatelji su mi pričali da je jedan naivnjak vodio magarca, pa jedan pametnjaković reče njegovom prijatelju:

„Mogu uzeti ovog magarca, a da ovaj naivnjak to i ne osjeti.“

Reče: „Kako ćeš to učiniti kada ga on vodi svojom rukom?“

Pametnjaković prođe, odveza magarca i stavi povodac na svoju glavu. Potom je rekao njegovom prijatelju: „Uzmi magarca i idi.“ Uzeo ga je išao za ovim naivnjakom, a povodac je na njemu bio određeno vrijeme. Potom je zastao, pa ga on povuče, ali nije išao. Naivnjak se okrenu, ugleda ga, pa reče:

„Gdje je magarac?“

Reče: „Ja sam on.“

Upita: „A kako?“

Reče: „Bio sam nepokoran svojim roditeljima, pa sam pretvoren u magarca i ja sam cijelo ovo vrijeme bio tebi u službi. Sada je moja majka sa mnom zadovoljna i ponovo sam se pretvorio u čovjeka.“

Naivnjak reče: „Nema pokreta, nema snage osim sa Allahom. Kako sam te koristio, a ti si bio čovjek?“

Reče mu: „Tako je bilo.“

Naivnjak reče: „Idi sa Allahovom zaštitom.“

Pametnjaković ode, a naivnjak se vrati svojoj kući i reče svojoj ženi: „Znaš li šta se desilo?“, pa joj je ispričao kako je bilo. „Tako smo, ženo, koristili čovjeka, a nismo ni znali. Kako ćemo se otkupiti i pokajati?“

Ona mu reče: „Daj sadake prema mogućnosti.“

Prošlo je nekoliko dana, a potom mu ona reče: „Tvoj posao je najamnički, pa zato otiđi i kupi nam magarca kojeg ćeš koristiti.“ On ode na pijacu i zateče svoga magarca koga su prodavali. Približio mu se i šapnuo mu u uho rekavši:

„Zar si ponovno nepokoran majci?“

-Ebu Dulame je došao kod El-Mensura i spjevao mu sljedeći stih:

*Vidio sam u snu da mi daješ krastavac
Ispunjen dirhemima, a ti mi protumači san*

El-Mensur mu reče: Idi i donesi mi krastavac, napunit ću ti ga dirhemima i dinarima. Ebu Dulame je otišao na pijacu i donio najveću tikvu koja je tamo bila. Kada ga je El-Mensur vidio s tikvom, reče mu: „Šta je to?!“

Ebu Dulame odgovori: „Neka su sve moje četiri žene puštene, ako nisam u snu vidio tikvu, ali sam je zaboravio. Kada sam je ugledao na pijaci, sjetio sam se!“

-Pročitajmo ove smiješne hiperbolistične stihove koje je Ibn Er-Rumi poslao Ibn Mensuru opisujući škrtost jednog Isaa:

*Isa je škrt sâm prema sebi
Neće vječno živjeti
Kada bi mogao, iz svoje bi škrtosti
Na jednu nozdrvu disao.*

-Jahja b. Zijad el-Muharibi rekao je Mutiu b. Ijasu, koji mu je inače bio prijatelj: „Kreni sa mnom do te i te, jer između nas dvoje postoji spor, kako bi nas pomirio, a loš li si ti izmiritelj.“

Krenuli su i ušli u njenu kuću, pa su se Jahja i žena počeli prepirati. Muti'a je šutio. Kada je prepirka postala još veća Jahja reče: „Zašto šutiš, Allah te ušutio?“ Muti'a reče:

Ti njemu prigovaraš, a on je još ponižen čineći tebi zadovoljstvo.

Jahja se zadivi i obradova mu se, a Muti'a reče: „Ostavi ga i budi sa Ibn Ijasom, sutra bih se za tebe žrtvovao.“ Jahja uze jedan tvrdi jastuk i poče ga udarati po njegovoj glavi govoreći: „Jesam li te radi toga doveo?“ Muti'a je tražio pomoć, a žena im se smijala.

-Jedan čovjek je poznatom klovnu Terbilou zaprijetio da će ga bičevati. Klovn je zatražio utočište kod kralja Fransua I, pa mu kralj reče: „Ako se neko usudi da te ubije ja ću ga objesiti za četvrt sata.“ Terbilo reče: „Moj gospodine, molim da ga objesiš prije četvrt sata.“

-Neki čovjek je došao kod Urve b. Ez-Zubejra da mu izrazi žalost nakon što mu je odsječena noga. Obratio mu se riječima:

„Tvoja noga je odsječena?“

Reče: „Da.“

Upita: „Dobro, a je li te mnogo boljelo?“

Odgovori: „Da.“

Čovjek mu reče: „Nemoj se brinuti, jer da znaš kolika je nagrada, poželio bi da ti je Allah uzeo ruke, noge i vid.“

-Kada je umro Seid b. Muslim el-Bahili, Er-Rešid je Ebu Aliji rekao: „Poduči tog i tog koji će izraziti sućut Seidovoj djeci.“ Ebu Ali je rekao jednom mladiću:

„Kada odeš kod njih reci: „Neka vam Allah uveća nagradu, olakša vašu tegobu i neka se smiluje Seidu.“

Mladić reče: „Ova sućut je duga.“

Onda reci: „Neka Allah vama uveća nagradu i neka vam srca zapečati strpljenjem.“

Mladić reče: „Ova je duža od prethodne.“

Onda reci samo: „Neka vam Allah uveća nagradu.“

Mnogo puta je ponovio, a zatim je uzjahao i otišao do ljudi koji su pred njega izašli iz respekta prema njemu. Kada ih je vidio upita:

„Šta je uradio Seid.“

Rekoše: „Umro je.“

Reče: „Dobro, a šta ste sa njim uradili?“

Rekoše: „Ukopali smo ga.“

„Lijepo ste postupili“- reče on, a zatim ode.

-Obolio jedan prijatelj Hamida b. El-Abbasa, pa mu on posla svoga sina da ga obiđe i posavjetova ga šta će reći.

„Kada mu dođeš sjedi na najuzvišenije mjesto i pitaj bolesnoga: „Na šta se žališ“, pa kada ti kaže na to i to, ti odgovori: „Ozdravit ćeš, ako Bog da.“ Potom ga upitaj: „Ko ti dolazi od ljekara?“, pa kada kaže taj i taj, ti reci: „Nek je lijepo i blagoslovljeno.“ Potom ga upitaj: „A šta jedeš?“, pa kada kaže to i to, reci mu: „Lijepa hrana.“ Sin je otišao i došao kod bolesnog. Ispred njega je bila jedna svjetiljka i on sjede na nju zato što je bila uzvišena, pa ona pade na bolesnoga i nanese mu bol. Potom je upitao bolesnoga:

„Na šta se žališ“

Reče: „Žalim se na smrtnu bolest.“

Ovaj reče: „Ozdravit ćeš, ako Bog da. A ko ti dolazi od ljekara?“

Ovaj reče: „Melek smrti.“

Mladić reče: „Neka je lijepo i blagoslovljeno, A šta jedeš?“

Reče: „Smrtni otrov.“

„Lijepa hrana“ – doda mladić, a zatim ode.

-El-Hadždžadž je postavio za namjesnika jednog područja beduina, a područje se zvalo Tibala. Beduin okupi ljude i reče: „Moj pretpostavljeni me je posavjetovao u pogledu vas. Tako mi Allaha, ne znam suditi između dvojice dva puta. Tako mi Allaha, neće mi biti dovedeni ni nepravedni ni onaj kome je nepravda počinjena, a da ih neću izudarati do smrti.“

Ljudi se tada između sebe izmiriše.

-Beššar je imao dva brata koji su radili kao mesari. Često su posuđivali njegovu odjeću, pa bi je zaprljali i zaudarala bi. Skrojio je jednu košulju sa dva džepa i zakleo se da im nikada više neće posuditi odjeću. Međutim, njih dvojica su je uzimali bez njegove dozvole. Jednom je rekao da mu se donese odjeća, pa kada je obukao osjetio je ružan miris i rekao:

„Gdje god krenem zateknem S'ada.“ (ovo je izreka za loše op-
hođenje)

Kada je izašao u toj odjeći među ljude rečeno mu je:

„Šta je to, Ebu Muaze?“

On reče: „Ovo je plod održavanja rodbinskih odnosa.“

-Nasir b. Mukbil je bio Er-Rešidov nasljednik nad Er-Rakkom. Doveden mu je jedan dosjetljiv čovjek koji je imao odnos sa ovcom. Rekao je: „O namjesniče, tako mi Allaha, ona je u mom posjedu, a Uzvišeni Allah kaže: „Ili ono što je u vašem posjedu, za to nećete biti prekoreni.“ Pustio ga je i naredio da se ovca izbičuje, pa ako umre da je razapnu.

Rekoše: „Namjesniče, pa to je životinja?“ Reče: „Pa makar bila i životinja. Kazne se ne mogu obesnažiti, jer ako ih ja ukinem nisam valjan namjesnik.“

-Prenosi se od jednog pjesnika da je rekao: „Ušao sam u mesd-žid u Himsu i vidio čovjeka otkrivene glave. Rekoh mu: „Selam alejkum“, a on mi nije odgovorio. Nekoliko puta sam mu ponavljao selam, pa me je srdito pogledao i rekao: „Ti si vjerovatno od ovih safaina koji dolaze sa juga Šama.“

Rekoh: „A šta je s njima?“

Reče: „Oni uče sedam dugih sura i mrze Ebu Bekra es-Sanadi-kija, Omera el-Havaririja b. Affana, Osmana b. Ebi Sufjana, Muaviju b. Ebi el-Hattaba, jednog od nosioca Arša.“

Rekoh: „A ko je Muavija?“

Reče: „To je čovjek koga je Allah poslao jednom narodu da ih poduči da je Musaov štap bio od duda, pa ga je susreo vjerovjesnik Mahmud i oženio ga svojom kćerkom Aišom koja mu je rodila El-Hasena i El-Husejna u doba El-Hadždžadža b. El-Mehdija.“

Rekoh mu: „Vidim da si stručnjak u pitanjima historije. Ja cijeli svoj život proveдох u ovoj nauci, a nikada to ne saznah. Pamtiš li Kur'an?“

Reče: „Učim na sedam dijalekata.“

Rekoh: „Prouči nam nešto.“

Reče: „U ime Allaha milostivog Samilosnog. I kada bi im došao donosilac radosnih vijesti ili opominjač, oni bi varali. Krenuli su za Allahovom devom i zaklali je, velike su spletkе pravili, pa koje ćete blagodati vaših vrata poricati?“

Rekoh mu: „Šejh, kako si zadovoljan tim stanjem kada imaš tako velike vrijednosti. Zašto se ne nastaniš u Bagdadu da bi znali tvoje vrijednosti i cijenili te?“

Reče: „Bagdad je mjesto neznalica i luđaka, šta da radim u njemu.“

Rekoh: „Rekao si istinu“, ostavih ga i odoh.

-U Egiptu je bio čovjek poznat po imenu Ebu Džafer Eš-Šekk, a i poznat po svojoj ludosti, naivnosti, ozbiljnosti i blagodati.

Ebu El-Husejn, njegov pisar, kaže: „Jednoga dana mu dođoh da ga obavijestim da mi je majka umrla. On zaplaka i reče: „Umrta je velika žena i moja odgajateljica“, a on je bio stariji od nje četrdeset godina. Svom slugi reče: „O Bišri, ustani i donesi mi dvadeset dinara.“ On mu ih donese i reče: „Uzmi ih i za deset dinara kupi kefine. Pet dinara podijeli na kaburu, a pet preostalih utroši za potrebe opremanja.“ Potom je rekao sljedećem slugi: „O bisere moj, idi do tog i tog da je okupa.“ Rekoh: „Gospodine moj, pošalji kakvu ženu da je okupa.“ Reče: „O Ebu El-Husejne, nemoj se povoditi ni za radošću ni za tugom, kao da je ona tebi rod, a ne meni. Kako će joj doći onaj koji je ne zna?“ Rekoh: „Da. Da li mi to dozvoljavaš?“ Reče: „Ne tako mi Allaha, neće je okupati osim taj i taj.“ Rekoh: „A kako će muškarac okupati ženu?“ Reče: „Pa tvoja majka je žena? Tako mi Allaha zaboravio sam.“

-Neki čovjek je došao Ebu Muhammedu En-Nevbehariju, pa reče: „Stavio sam svoju glavu u krilo svoje žene, pa ona reče. „Kako ti je glava teška!“ Rekoh: „Ti si puštena ako je moja glava teža od tvoje.“ En-Nevbehari reče: „Ona ti je puštena.“ Upitan je: „A zašto?“ Reče: „Zato što su se mesari usaglasili da je glava ovna teža od glave ovce.“

-Neki čovjek je napisao pismo kadiji u kojem ga obavještava o svojim komšijama koji su se zavadili, rekavši: „Ono što između njih dvojice nije bilo nije ni shvatljivo. Želio sam pomirenje, ali se ono pretvorilo u nered, pa ako kadija, Allah mu odužio smjenu (azlehu umjesto izzehu), bude mislio prelistati moje pismo, u njemu ima manjkavosti.“

Kadija reče: „Ne. Zapravo u njemu ima više jedno slovo, neka nas Allah sačuva od njegovog zla.“

-Beššaru b. Burdu je rečeno: „Neki čovjek tvrdi da ne razmišlja da li istupiti pred jednim ili pred hiljadu neprijatelja.“ Beššar reč: „Rekao je istinu, jer on bježi od jednog kao što bježi od hiljadu.“

-Htio jedan naivnjak da prelomi badem, pa badem iskliznu ispod kamena. Reče: „Sve bježi od smrti, pa čak i životinje.“

-El-Hamduni, izričući stihove o kurbanu koji mu je darovao Seid b. Ahmed b. Džosbendad:

Seide, zar si mi darovao kurban,

Koji bješe kod vas dugo vremena, a ništa nije jeo?

Psi su ga već počeli odmjeravati,

I navalili su na njega da bi ga priklali i gozbu napravili.

Kada joj se druge ovce nasmiju,

Ona im kaže: Nemojte se meni ismijavati,

Smilujte mi se, pa će se i vama milost ukazati.

Prošla je pored hrane, pa je stade jesti,

I ujedno pjevati, a suze su joj k'o rijeke tekle.

Ebu Seide, nama su u tvojoj ovci velike pouke,

Došla je, a nije ni mokrila ni brabonjala.

Kako bi i brabonjala ovca koja je kod vas bila,

Kad se hranila suncem i mjesecom?

Kada bi u snu vidjela stočnu hranu,

Zapjevala bi i suze bi joj potekle.

O vi koji uskraćujete naslade dunjaluka pored njegovog obilja,

Gledanje u vaša lica me ushićuje.

-El-Me'mun se okrenuo Busejni i rekao: „Ti si Džemilova Busejna?“

Ona reče: „Da, vladaru pravovjernih. Upita: „Šta je u tebi Džemil vidio, pa te je počeo opisivati u odnosu na ostale žene svijeta?“ Ona reče: „Ono što su i u tebi ljudi vidjeli pa te postavili za svoga halifu.“ Abdumelik se nasmija, njen ga odgovor obradova i dade joj bolju nagradu nego Izzi. Zatim je naredio da uđu kod Atike. Ona je Izzi rekla: „Obavijesti me o stihovima Kesira:

Svaki dužnik isplati dug svome davaocu duga,

A Izzi njen dužnik odgađa isplaćanje duga.

Reče: „A šta je dužan i šta si kod njega pohranila?“ Reče: „Dala sam mu poljubac, a zatim sam se osjećala grješnom.“ Atika reče: „Drago mi je što si to učinila, pa makar ja snosila tvoj grijeh.“ Po-

tom se Atika pokajala i zatražila oprosta od Allaha. Zbog ovih riječi je otpustila četrdeset robova.

-Jedan čovjek je doveden pred mekkanskog namjesnika zato što nije postio mjesec ramazan.

Namjesnik mu reče: „Allahov neprijatelju, zar ne postiš ramazan?“

„Ti si mi to naredio – odgovori on.

Upita: „To je zlo, kako bih ti ga ja naredio? Teško ti se!“

Reče. „Prenio si predaju od Ibn Abbasa da onaj ko isposti dan Arefata to je jednako postu cijele godine, a ja sam ga ispostio.“

Namjesnik se nasmija i pusti ga.

-Ibn Zuhejr el-Huzai se popeo na brdo i umorio. Pao je poput onesviještenog. Potom reče: „O brdu, šta da radim s tobom? Ako te budem udarao neće te boliti, ako te budem grdio nećeš se obazirati. Dovoljan ti je dan u kome će brda biti poput raščešljane vune.“

-El-Hanfesa je rekla svojoj majci: „Pored koga god prođem na mene pljune.“ Majka reče: „Kćerkice, zbog tvoje ljepote daje ti se utočište.“

-Ilija Ebu Madi dođe kod svog prijatelja Vilijema Ketsflisa pa pred njim zateče umrlu kuju Fifi i počeo je oplakivati:

Pojede je vrijeme nakon što je ona ljude jela,

Izvršila je zadatak čuvara.

Koliko siromaha dođe da zaprosi hranu,

A Fifi ga spriječi da dođe na vrata?

Davalac duga dođe da zatraži dug,

A ona ga u zemlju uvalja.

Nesretnik dođe da pokrade kuću,

*A ona ga ostavi rascijepane odjeće.
Nek je pokoj njenom mesu i kostima,
I blagoslov na njene tanjire i čaše.*

-Rečeno je: Beššar je pjevao stihove dok je još bio malen. Kada bi u stihovima napao neke ljude, oni bi došli njegovom ocu i na njega se požalili. Otac bi ga namlatio ostavljajući na njemu modrice, a majka bi govorila: „Koliko samo udaraš ovo slijepo dijete! Zar mu se nećeš smilovati?“

Otac bi odgovarao: „On izaziva ljude, pa se na njega žele.“

Beššar ga je čuo i rekao mu: „Oče, ono na što se oni žale tebi stihovi su na mene. Sljedeći put ako se budu žalili na mene reci im: Zar Allah ne kaže: „Nije grijeh za slijepca.“ Kada su mu sljedeći put došli, otac im reče ono što je rekao Beššar. Oni se okrenuše govoreći:

„Burdova pronicljivost nas više ozlojeđuje od Beššareve poezije.“

-Navodi se da je neki siromah došao na vrata gramatičara i pokucao.

Gramatičar reče: „Ko je na vratima?“ Siromah reče: „Prosjak.“

Gramatičar reč: „To je promjenjiva imenica.“

Prosjak reče: „Ime mi je Ahmed.“

Gramatičar svome slugi reče. „Dadni Sibevejhu komad hljeba.“

-Jedan čovjek je s ciljem spjevao stih protiv El-Hadždžadža b. Jusufa:

Ebu Hišame, na tvojim vratima se osjeti miris tvojih ćevapa.

Reče: „Teško ti se, zašto si stavio Ebu Hišama u vokativ?“ Reče. „Moj nadimak je kao i njegov nadimak. Ako hoću staviti ću ga u vokativ, a ako hoću staviti ću ga u nominativ.“

-Hafiza Ibrahima, poznatog pjesnika, je stalno bolio lijevi dio stomaka, pa je mislio da se radi o slijepom crijevu. O tome je oba-

vijestio svoga doktora prijatelja, pa mu ovaj reče: „Smiri se, jer slijepo crijevo je na desnoj strani.“

Hafiz reče: „Doktore, a može li biti da ga ja imam na lijevoj strani?“

-Neki čovjek reče svojoj ženi: „Hvala Allahu koji nas je opskrbio dobrim djetetom.“ Ona doda: „Hvala Allahu, nikome nije darovano ono što je nama.“ Oni pozvaše svoje dijete, pa ono dođe i otac mu reče:

„Sinko, ko je iskopao more?“

„Reče: „Musa b. Imran.“

„A ko ga je popločao?“

Reče: „Muhammed b. El-Hadždžadž.“

Žena podera svoju košulju, pusti svoju kosu i poče plakati. Muž joj reče: „A šta ti je?“

Ona reče: „Moj sin neće moći živjeti s ovom inteligencijom.“

-Od poznatih luđaka je bio i Hebneka. Njegova ludost se ogledala i u tome da je napravio ogrlicu od kostiju školjki i izlomljenog porculana. Govorio je: „Bojim se da neću zalutati, pa sam je napravio kako bih sebe prepoznao.“ Jedne noći ogrlica s njegovog vrata pređe na vrat njegovog brata, a kada osvanu Hebneka reče: „Brate, ja sam ti, a ko sam ja?“

-Jedan sudanski student musliman studirao je na Američkom univerzitetu u Bejrutu. Redovno je izvršavao svoje vjerske obaveze. Jednoga dana jedan od njegovih profesora primijeti kako ovaj uzima abdest. Srdito na njega povika:

„Kako možeš prati noge u lavabou u kome mi peremo lica!?“

Ovo je inače poznata smicalica vuka pred napad...

Sudanski student mu reče: „Koliko puta ti dnevno pereš svoje lice?“

Američki profesor mu reče: „Naravno, jedanput svako jutro.“

Student mu reče: „Ja najmanje pet puta dnevno perem svoje noge, a ti imaš pravo da procijeniš šta je čišće, moje noge ili tvoje lice.“

-Pisar Ruzejn je rekao: „Jednog dana smo se sastali ja, Ebu Nuvas i Alijj b. Halil na pijaci u Kerhu. Sastajali bismo se i jedni drugima citirali stihove, prisjećali se određenih stvari i o njima pričali. Ebu Nuvas je rekao: „Kujem zavjeru protiv onoga koji je u mojoj kući i ko mi je najpokorniji, pa ne znam kako da mu napravim smicalicu.“ Alijj b. El-Halil reče u šali: „O Ebu Alijj, zamoli svoga šejha i učitelja da ga učini blagonaklonim prema tebi.

Ebu Nuvas reče: „Na koga misliš?“

Reče: „Na onoga kome si u pokornosti i danju i noću (tj. Iblis). Ako ti ne udovolji ovoj potrebi ne trebaš ga više nikada pitati ni za šta, niti njegove oči obradovati svojim grijehom.“

Reče: „To je bolje rješenje nego da me zapostavi ili ostavi.“ Tada smo završili svoje sijelo.

Nakon nekoliko dana sastali smo se na istom mjestu i započeli smo našu priču. Ebu Nuvas se nasmija, pa mu rekosmo: „Šta te je nasmijalo?“

On reče: „Toga dana sam se prisjetio riječi Alijja b. El-Halila: „Zamoli svoga šejha da ga učini blagonaklonim tebi.“ O Ebul-Hasane, ja sam ga zamolio, pa mi je udovoljio potrebi. Tako mi Allaha, nije prošlo tri noći a već mi je došao, a da nisam nikoga po njega poslao ili da sam od njega nešto više tražio. Prekorio me i tražio da mi udovolji. Jako je bio srdit i agresivan. Mislim da je šejh (tj. Iblis) slušao kada smo mi pričali, a ja sam o tome spjevao stihove.“

Rekosmo: „Hajde nam ih citiraj.“

Pa je citirao:

*Kada me je voljeni zapostavio,
I kada prestadoše dolaziti pisma i obavijesti od njega,
Moja čežnja posta jaka, gotovo da me ubi.*

*Spomen moga voljenog, briga i razmišljanje.
Pozvah Iblisa pa mu rekoh u samoći,
Sa suzama koje su u obilju lile.
Vidiš kako sam iskušan i ranjen,
A plač i nesanica me isušise.
Ako ne ubaciš ljubav prema meni u prsa mog voljenog, a ti to možeš,
Više neću citirati poeziju niti slušati pjesme.
Niti će mojim zglobovima ići opijenost.
Stalno ću učiti Kur'an jutrom i večerom,
Postiti, klanjati i sve svoje vrijeme ću za dobro iskoristiti.
Poslije toga ne prođe ni tri noći,
A moj mi voljeni dođe izvinjavajući se.*

-Hebneka je izgubio devu, pa je počeo vikati: „Ko mi nađe devu dat ću mu je!“

Rekoše mu: „Ako ćeš je dati onome ko je nađe, pa zašto za nju pitaš?“

Reče. „Vi ne poznajete slast pronalaska zagubljene stvari.“

Također se pričalo da mu je deva odbjegli, pa je počeo govoriti: „Ko mi pokaže gdje je, dobit će dvije deve!“

Rečeno mu je: „Zar ćeš dati dvije deve za jednu devu?“

Reče: „Vi ne poznajete slast onoga ko pronađe izgubljenu jahalicu.“

-Za Sulejmanovu sofru dođe neki beduin, pa on ugleda dlaku u beduinovom zalogaju. Reče mu: „Vidim dlaku u zalogaju kojeg si uzeo.“ Beduin mu reče: „Ti me tako paziš kao onaj koji vidi dlaku u mom zalogaju. Tako mi Allaha, nikada više neću kod tebe jesti.“ Sulejman mu reče. „Pokrij tu sramotu, beduinu, to je propust kojeg ja više neću počiniti.“

-El-Asmei kaže: „Rekao sam jednom beduinu: „Klevetaš li Izrael?“ Reče: „Ja bih onda bio loš čovjek.“ Rekoh mu: „Pa zar onda povlačiš Palestinu?“ Reče: „Tada bih bio jak.“

-Čuo neki beduin imama kako uči: „I nemojte se vjenčavati za mušrike sve dok ne povjeruju. (‘Tenkihu’ umjesto ‘tunkihu’ – nemojte ih ženiti).“ Reče: „Nećemo se za njih vjenčavati pa makar i vjerovali.“ Rečeno mu je: „Učać je pogriješio, tako se ne uči.“ Reče: „Ne dajte mu više da predvodi namaz, Allah ga pogrdio, jer dozvoljava ono što je Allah zabranio.“

-Jedan beduin je držao hutbu, ali je zbog izvjesne stvari bio u žurbi tako da nije otpočeo sa riječima ‘elhamdulillah’ i sa iznošenjem pohvale Allahu. Rekao je: „A zatim...bez dosade u spominjanju Allaha i bez davanje prednosti drugome nad Njim, kažemo to i to, molimo to i to, - izbjegavajući da njegova hutba bude ‘neprijmjerena.’“

-Neki dadoše beduinki žvaku da je izvače, a ona to nije učinila. Potom je upitaše o tome, a ona reče. „Žvaka samo zamara zube i upropaštava grlo.“

-Jedan čovjek dođe sa svojim parničarem pred kadiju, pa reče: „Ovaj mi je prodao odjeću i njoj nađoh mahanu, pa sam tražio da je vratim, ali je on odbio.“ Kadija mu se okrenu i reče: „Uzmi je na povrat, Allah ti oprostio, jer Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „Vi poslije podne spavajte, jer šejtani tada ne spavaju.“

-Napravila se majka da je bolesna i sin je povede doktoru. Doktor mu reče: „Sinko, ako želiš da ti se majka izliječi neka se uda.“

Majka se udala, a bila je inače starija žena, pa ju je muž nakon određenog vremena pustio. Potom je ponovo počela glumiti da je bolesna.

Sin joj reče: „Hoćeš da ti zovnem doktora?“ Reče: „Ne treba. Ti znaš dijagnozu od prošli put.“

-Jezid b. El-Muhreb postavio beduina za namjesnika nad nekim područjima Horosana. Kada je došao petak, beduin se pope na minber i reče: „Zahvala pripada Allahu“, a zatim se uzdrmao i reče: „O ljudi, čuvajte se dunjaluka, jer ćete ga zateći onako kako je Allah o njemu rekao: „Niti je dunjaluk vječan za živoga, niti će živi biti vječno na dunjaluku.“

Njegov pisar reče: „Neka Allah popravi namjesnika, ovo nije ajet, već poezija.“

On ga upita: „Da li je ikome dunjaluk vječan?“

Pisar reče: „Na njemu niko neće ostati.“

Reče: „Naivčino jedna, nisam te ni za šta pitao!“

-Mesleme b. Abdul-Melik je rekao pjesniku Nesibu: „Jesi li pohvalio tog i tog (svog rođaka)?“

Nasib reče: „Da.“

Mesleme reče: „Zar ti je uskratio nagradu?“

Nasib: „Da, vladaru pravovjernih.“

Mesleme: „Zašto ga onda nisi pogrdno u stihovima spomenuo?“

Nasib: „Nisam to učinio, vladaru pravovjernih.“

Mesleme: „A zašto to nisi učinio kada ti je uskratio nagradu?“

Nasib: „Zato što sam ja bio preči da budem pogrđen, jer sam ga smatrao dostojnim pohvale.“

Mesleme se ovome zadivi i reče: „Traži od mene, Nasibe.“

Nasib reče: „Tvoja ruka je dobrostivija u davanju od mog jezika u pitanju, vladaru pravovjernih.“

Njegov ga je odgovor zadivio, pa naredi da mu se dadne obilna donacija.

-Hamza Šehate, Allah mu se smilovao, spjevao je:

*Odustah od brige i zalaganja
Zadovoljan postah s malim na dunjaluku
Počeh hvaliti zadovoljstvo
Nakon što najbolji konjanici pretekoše moga magarca
Kažem: Dadoh prednost spasu nad strastima prezrenog dunjaluka
I svoju nutrinu tako umirih
Ljubav prema dunjaluku ispunjava srce
A tvrdnje o skromnosti su opravdanje za nemar
Da i ja imam službeni turban k'o i drugi
Ne bih bio zadovoljan beduinskom kapom
Ali, oni koji svoje pozicije učiniše mjerilom iskrenosti
Moja ih tambura nije razveselila
Navalih na suparnike i svi su slabiji od mene
Malo je ljudi meni jednako
Uspjeh je mjerilo za odlikovanja i stjecanje bogatstva
To je naša vaga koja nam zamjenjuje realnu ocjenu
Po njoj lopovi obukoše odjeću bogobojažnih
I svoje zločine od kazne sačuvaše
Počeše se nadmetati sa velikanima
I kititi se njihovim perjem
Rekoše: Usavršio si poeziju i to je poruka velikanima
Nikako, o vi koji lažno svjedočite
Da je istina ono što rekoste, ne bi tmina obavila vaše prave pjesnike
A vi u svjetlosti uživali
Imetak je mjerilo života
I njime se otkupljuje ropstvo ljudi
Kipovi se za bogove otvoreno uzimaju
Ropstvo njima zemlja očisti
To je priča s kojom je nastala prevara
A njen scenarij počеше slijediti mase
Ako ljude o meni upitaš
O svome bratu ćeš samo čuti najgore
Stihove i prozu kakve želiš
Dosjetke i izljev suptilnosti
Znanje je najveća obmana
A možda i učenjaka zaslijepi
Pa vidi bogatstvo prezrenim
I odabere da živi luksuzno
Ja sam prekoren, a kada bih se ponašao kao i oni
Svoje bi džepove zlatom napunio
I sufijski raskol čija se vrijednost zaboravi između ljudi*

*Živio je poput Hunšura
A neko drugi je uzjahao El-Kedalika na vrućini
I znoj lije dahćući poput ženskaroša
Ne može zbog malih primanja
Da izbjegne autobus i sjedne u „kočiju“
Vidiš ga na zelenoj pijaci kako dijeli dvije kovanice
Između života i divljeg kupusa
Ponudili su mu sumnjive poslove
A on odbi i reče: O institucije, moje je vrijeme došlo!
On opruži svoj jezik u nekim pričama
Pa nakon zatvora ga još protjeraše
Kada njegova žena poželi
Svakih devet mjeseci i više
Počne talak tražiti
Od zajedljiva i nesmotrena čovjeka*

-El-E'ameš je imao komšiju koji bi mu često nudio svoju kuću i govorio: „Kada bi ušao i pojeo nešto hljeba i soli!“ El-E'ameš je to odbijao. Jednoga dana mu je to predložio, a El-E'ameš je bio gladan. Reče: „Povedi nas.“ El-E'ameš uđe u njegovu kuću i ovaj mu dade hljeba i soli, kada dođe i neki prosjak, pa mu vlasnik kuće reče:

„Nek si blagoslovljen.“ Prosjak ponovo zamoli, a vlasnik mu reče: „Neka si blagoslovljen.“ Prosjak ga upita treći put, a ovaj mu reče: „Idi, ili ću te natjerati štapom.“ El-E'ameš ga pozva i reče: „Teško ti se, idi! Nisam vidio nijednog čovjeka da bolje ispuní ono što obeća. Tako mi Allaha, on mi obećava već punu godinu da će mi dati hljeba i soli i ništa mi više od toga nije iznio.“

-Jedan čovjek je pričao: „Bio sam na putovanju i zalutao sam s puta. Potom vidjeh kuću u pustinji, priđoh joj, a u njoj bijaše beduinka. Kada me je ugledala upita me: „Ko si ti?“ Odgovorih: „Gost.“ Reče. „Dobro došao, gostu. Osjećaj se ugodno i lijepo.“ Od-sjeo sam, pa mi je ponudila hranu i vodu pa sam jeo i pio. Dok sam tako činio dođe domaćin i upita: „Ko je ovo?“ Rekla je: „Gost.“ Reče. „On nema dobrodošlice. Šta mi imamo s gostom?“ Kada sam čuo njegov govor odmah uzjahah jahalicu i krenuh. Sutradan

sam ponovo vidio kuću u pustinji. Kada joj priđoh ugledah beduinku koja me upita: „Ko si ti?“ „Gost“ – odgovorih. Reče: „Nema dobrodošlice gostima. Šta mi imamo s gostima.“ Dok je sa mnom tako pričala priđe domaćin i kada me ugleda upita: „Ko je to?“ Ona reče: „Gost.“ Domaćin reče: „Dobrodošao gostu“, a potom mi donese lijepu hranu koju pojedoh i vodu koju popih. Prisjetio sam se jučerašnjeg događaja, pa se nasmiješih. Domaćin me upita: „A zašto se smiješ?“ Ja mu ispričah šta mi se desilo sa tom beduinkom i njenim mužem, kao i ono što sam čuo od njega i njegove supruge. On mi reče: „Ne čudi se. Ta beduinka koju si vidio je moja sestra, a njen muž je brat moje žene, pa se svako ponaša onako kako se po prirodi ponaša njegova porodica.“

-Beduinu je rečeno: „Kod koga bi volio da bude tvoja hrana?“ Reče: „Kod majke koja doji dijete, kod udaljenog putnika, kod gladnog starca ili srodnika s kojim je u prekinutim odnosima.“

-Beduin je rekao: „Da nije tri stvari u životu: vode, sna i Ummu Amr ne bih se plašio tjeskobe u kaburu.“

-Neki beduin ču čovjeka koji uči suru Et-Tevbe, pa mu reče: „Ovo treba da je zadnji dio Kur’ana.“ Rečeno mu je: „A zašto?“ „Vidio sam kako se krše ugovori, odgovori on.“

-Između E’ameša i njegove žene nastala zahlađenja odnosa. On zamoli jednog svoga prijatelja pravnika da sa njom priča i pomiri ih.

Prijatelj uđe kod nje i reče: „Ebu Muhammed je stari šejh, neka te prema njemu ne čini skromnom slabost njegovih očiju, tankoća njegovih potkoljenica, slabost njegovih koljena, vonj njegovih pazuha, zaudaranje iz usta i krutost dlanova.“

El-E’ameš mu reče: „Allah te unakazio! Ustani! Ispričao si joj moje mahane koje nije znala.“

-Direktorica hitne pomoći upita jednu učenicu:

„Šta bi ti učinila kada bi tvoje dijete progutalo ključ kućnih vrata?“

Učenica je malo razmislila, pa reče:

„Ušla bih u kuću kroz kuhinjski prozor.“

-Jedna skupina dođe Karakušu koji je bio namjesnik Salahud-dina u Egiptu. Sa sobom su imali jednog ubijenog, vola, i sveza-na čovjeka. Rekoše: „Namjesniče, ovaj vo je napao ovoga čovjeka i ubio ga, a ovo je njegov vlasnik koji će isplatiti krvarinu.“

Namjesnik malo razmisli, a zatim naredi da objese vola, a da se pusti njegov vlasnik.

Rečeno mu je: „To nije Allahova presuda.“

Namjesnik reče: „Da se ovo dogodilo u doba Faraona ni on ne bi drugačije postupio. On je ubio i nije dozvoljeno ubiti osim ubicu.“

-M'an b. Zaide sa skupinom svojih odabranika krenuo je u lov. Pred njih istupi stado gazela, pa se oni razidoše u potjeri za njima. M'an se osami tjerajući jednu devu i tako ode od svojih prijatelja. Kada ju je pogodio priđe joj i prikla je. Potom ugleda jednog starca kako dolazi iz pustinje na magarcu, pa uzjaha svoga konja i dočeka ga i poselami. Reče. „Odakle si i gdje ideš?“

„Došao sam iz zemlje u kojoj je već dvadeset godina suša, ali ove godine je pala kiša, pa sam je ja zasijao tikvicama. Tikvice su došle van svoga vremena, pa sam sabrao od njih one koje su bile lijepe s namjerom da odem M'anu b. Zaidi zbog njegove plemenitosti i poznate vrijednosti, dobrote i nesebičnosti.“

Reče: „Koliko se nadaš da ćeš od njega dobiti?“

„Hiljadu dinara“ – odgovori. Reče: „A šta ako kaže da je to mnogo?“ Onda ću tražiti pet stotina“ - dodao je. Reče: „A ako kaže da je mnogo?“ „Onda tri stotine – odgovori. „A ako kaže da je mnogo?“ „Onda stotinu“ – odgovori ovaj. Neprestano je snižavao

iznos dok ovaj ne reče: „Neću manje od trideset.“ M'an mu reče: „A šta ako kaže da je to mnogo?“ „Pustit ću magarca da ga udari svojim nogama i vratiti se svojoj porodici bez ičega.“

M'an se nasmija i ode na svome konju do svojih prijatelja. Smjestio se u svoju kuću, a svome vrataru reče: „Kada ti dođe starac na magarcu sa tikvicama dovedi ga meni.“

Za kratko vrijeme dođe čovjek, ali ga nije prepoznao kada je ušao zbog strahopoštovanja, mnoštva svite i sluga koji su ga sa svih strana okruživali.

Kada ga je poselamio reče: „Šta te je dovelo, brate arapski?“

Reče: „Nadam se nagradi od namjesnika. Donio sam mu tikvice u vrijeme kada ne rađaju.“ Reče mu: „A koliko se nadaš od nas?“ Reče. „Hiljadu dinara.“ M'an reče: „To je mnogo“, a starac u sebi pomisli: „Tako mi Allaha, onaj čovjek mi je zlo slutio.“ Potom ponovno reče: „Petsto dinara.“ Ovaj reče: „Mnogo je.“ Neprestano je snižavao iznos sve dok nije spomenuo pedeset dinara.“ Reče mu: „Opet, mnogo je.“ Starac reče: „E ne manje od trideset“, a M'an se nasmija.

Tada je beduin shvatio da je to čovjek kojeg je prije susreo, pa reče: „Gospodine moj, ako ne pristaneš na trideset magarac čeka na vratima, a ovo je M'an koji sjedi.“

-Jedan beduinski starac iz Benu Nehšela, koji je imao nadimak Ebu El-Egarr odsjeo kod svoje sestrične iz plemena Kurejš u Basri i to u mjesecu ramazanu. Muškarci su otišli na svoje posjede, a žene su otišle u džamiju da klanjaju, a u kućama ostaše samo sluškinje. U kuću u kojoj je bio beduin uđe pas i vrata zaškripaše. Imam je čuo zvuk, pa pomisli da se radi o kradljivcu koji je ušao u kuću. Jedna od tih sluškinja ode do El-Egarra i o tome ga obavijesti, a on uze štap i stade pred vrata kuće i reče: „O ti, tako mi Allaha ja te znam. Jesi li ti od kradljivaca iz Benu Mazina? Popio si ukiseljenu rastopinu od hurmi pa ti se zavrtjelo u glavi i počeo si maštati. Rekao si: „Oдох u kuće Benu Amra, muškaraca nema, a žene klanjaju u džamiji, pa ću ih pokrasti. Loše je to za tebe. Tako mi Allaha, to ne čini slobodan čovjek. Loše je to što želiš. Izadi s oprostom ili

ću u protivnom ući da te kaznim. Tako mi Allaha, ili ćeš izaći ili ću tako glasno povikati pa će se iskupiti oba plemena Amr i Hanzale. Zejd će postati Zejd, a S'adovi će doći u broju koliko je kamenja. Ljudi će sa svih strana na tebe navaliti. Ako se budeš tako ponašao bit ćeš najnesretniji koji je ikada rođen u Benu Temimu.“

Kada je vidio da mu se ne odaziva počeo mu se blago obraćati. Reče. „Izađi, draži si mi i od oca i od majke. Izađi, pomognut i zaštićen. Tako mi Allaha vidim da me ne poznaješ, a da me znaš povjerovao bi u moj govor i u meni osjetio smiraj. Ja sam Ebu El-Egarr En-Nehševi. Ja sam daidža ovim ljudima. Ja sam na visokom stepenu kod njih, oni mi se ne suprotstavljaju. Ja sam garant za tebe i dajem ti puno utočište. Izađi pod mojim garancijama. Kod sebe imam dvije vrećice hurmi koje mi je darovao moj dobrotvori sestrčić. Uzmi jednu od njih halal ti bilo u ime Allaha.“

Kada je pas čuo ovaj govor povukao bi se, a kada bi ovaj ušutio krenuo bi da izađe. Ebu El-Egarr tiho reče: „O najgori čovječe, vidim ove noći kao da sam ja u jednoj dolini, a ti u drugoj, a ustvari si u mojoj kući. Kada ja navalim ti počneš vikati i povlačiti se, a kada ušutim ti skočiš i spremaš se da izađeš. Tako mi Allaha, ili ćeš izaći ili ću ja sigurno ući.“

Dok je tako dugo čekao dođe sluškinja i reče: „Ovaj beduin je lud. Tako mi Allaha, nikoga nema u kući“, pa ona otvori vrata, a pas brže-bolje izjuri. Ebu El-Egarr leđima pade na zemlju, pa mu rekoše: „Teško ti se, ustani. To je pas.“ A on reče: „Hvala Allahu koji ga je pretvorio u psa i sačuvao Arape od rata.“

-Jedan beduin držao govor povodom prihvatanja namjesništva, pa reče: „Allah je stvorio nebesa i zemlju za šest mjeseci.“ Rečeno mu je: „Za šest dana.“ On reče: „Tako mi Allaha, htio sam to reći, ali mi je izgledalo da je malo.“

-Jedan ministar je darovao Hasanu El-Alatiju cipele na bajram, a on mu poslao poruku u kojoj mu zahvaljuje i govori: „Svaki čovjek će na Sudnjem danu biti proživljen pod sjenom svoje sadake.“

-Ebu Džafer Muhammed b. Džafer El-Berti kaže: „Prođoh pored jednog prosjaka na mostu, a on govori: „Slijepome siromahu!“ Dadoh mu jedan komad i reko: „Zašto si ovo spomenuo u akuzativu?“ Reče: „Iskupio bih se za tebe, a skriveni glagol je „smiluj-te se““

-Rečeno je: „Neki beduin je svoju anegdotu proslijedio do El-Me'muna i upitao ga da mu dopusti da dođe kod njega kako bi je od njega i čuo. El-Me'mun mu je i dozvolio, pa je on ušao i poselamio ga. El-Me'mun mu reče: „Govori o svojoj potrebi.“

Reče. „Obavještavam vladara pravovjernih da su nedaće vremena čuda ovih dana, iskušenje ovog zemana navalili na mene i od mene uzeli ono što mi je dunjaluk dao. Nisam imao nikakvog posjeda a da nije propao, rijeke a da nije presušila, kuće a da nije srušena, imetka a da nije nestao. Osvanuh, a ne posjedujem ništa, a imam porodicu i djecu. Ja sam ostario, a meni se upućuju zahtjevi. Ne mogu da zarađujem, pa zato imam potrebu za vladarem pravovjernih i njegovom saosjećajnošću.“

Dok je tako beduin govorio iz njega izađe zvuk vjetra, pa reče: „I ovo je, vođo vjernika, čudo ovog vremena i iskušenja. Tako mi Allaha, ovo mi se nije nikada desilo osim na mjestu gdje treba da se desi.“ El-Me'mun svojoj sviti reče: „Nikada nisam vidio čovjeka jačeg srca, snažnijeg i psihički stabilnijeg od njega.“ Potom je naredio da mu se odmah isplati pedeset hiljada dirhema.

-Prenosi se od Ijasa b. Muavije da je rekao: „Nikada me nije niko nadvladao osim jednog čovjeka. Dok sam bio u sudijskom vijeću u Basri dođe mi jedan čovjek koji je posvjedočio da je određena bašča, spomenuvši njene granice, vlasništvo te i te osobe. Upitah ga: „A koliko u njoj ima drveća?“ Čovjek ušuti, a potom reče: „Koliko već naš gospodin kadija sudi ovdje?“ Reko: „Još od tada i tada.“ Upita: „A koliko ima greda na krovu?“ Reko mu: „Istina je na tvojoj strani“, i ja prihvatih njegovo svjedočenje.

-Neki beduin došao za sofru Sulejmana b. Abdul-Melika, pa poče ispred njega prolaziti. Vrtar mu reče: „Beduinu, ono što je ispred tebe jedi.“ Beduin reče: „Ko zapadne u oskudicu nastoji da traži dobro.“ To je Sulejmanu teško palo, pa reče vrtaru: „Kada ovaj ode, neka više ne dolazi.“

-Poslije ove sofre dođe drugi beduin i prođe ispred Sulejmana, pa mu vrtar reče: „Beduinu, jedi ono što je ispred tebe.“ Beduin reče: „Kada ima obilja, onda može i da se bira.“ Sulejmana je to zadivilo, pa ga je sebi približio, počastio i udovoljio njegovim potrebama.“

-Neki beduin došao na sofru Sulejmana b. Abdil-Melika. Kada se donese paluza krenu za njom hitro, pa Sulejman reče: „Beduinu, znaš li šta jedeš?“ Reče: „Svakako, vladaru pravovjernih. Osjećam prijatan okus i blagost ovog jela. Mislim da je to Pravi put kojeg Allah spominje u Svojoj Knjizi.“ Sulejman se nasmija i reče: „Dat ću ti ga još, beduinu, jer kažu da paluza uvećava mozak.“ Beduin reče: „Lažu ti, vladaru vjernika, jer da je tako tvoja bi glava bila poput glave mazge.“

-Neki čovjek kod kadije poveo parnicu protiv lijepe žene koja mu je dugovala, ali je kadija postao pristrasan ovoj ženi u presudi.

Čovjek reče: „Neka Allah popravi kadiju, moj dokaz je jasniji od ovog dana.“ Kadija mu reče: „Šuti, Allahov neprijatelju, sunce je jasnije od dana. Ustani, ona nema nikakve obaveze prema tebi.“ Žena reče: „Neka te Allah nagradi dobrim zbog moje slabosti, jer ti si je ojačao.“

Čovjek reče: „Neka te Allah ne nagradi za moju snagu koju si oslabila.“

-Er-Rejjaš kaže: „Ljudi u Basri izadoše da gledaju pojavu ramazanskog mladaka. Jedan od njih ga je ugledao. Stalno je na njega pokazivao tako da su ga i drugi po tome vidjeli. Kada se trebao po-

javiti mlađak za nastupanje bajrama, jedan od njih dođe tom čovjeku, pokuca na njegova vrata i reče mu: „Hajdemo sada da nas izvedeš iz onoga u što si nas uveo.“

-Jedan halifa pozvao egipatske pjesnike, pa ih presrete jedan siromašni pjesnik koji je u ruci imao prazan ćup idući ka moru da bi ga napunio vodom. Slijedio ih je sve dok nisu došli do halifine kuće. Halifa im ukaza veliku počast i dade im u obilju. Potom je ugledao tog čovjeka koji je preko ramena imao prebačen ćup i čija je odjeća bila ishabana, pa ga upita: „Ko si ti i kakvu potrebu imaš?“

Siromah reče:

*Kada vidim ljude da su krenuli na putovanje,
Ka tvome dubokom moru, i ja ponesem svoj ćup*

Halifa reče: „Napunite njegov ćup zlatom i srebrom.“ Neki prisutni mu pozavidješe i rekoše. „Ovaj siromah je lud i ne poznaje vrijednost ovog imetka. Možda će ga uništiti ili izgubiti.“

Halifa reče. „To je njegov imetak neka sa njim čini što hoće.“ Napunjeno mu je zlatom, pa je on otišao, a potom podijelio sav imetak. Ta vijest dođe do halife, pa ga on pozva i prekori za ono što je učinio. Siromah mu reče:

*Prema nama su dobrostivi, darežljivi
A mi njihov imetak drugima darujemo.*

Halifu je to zadivilo, pa je naredio da mu se vreća napuni još deset puta, rekavši: „Za jedno dobro djelo nagrada je deseterostruka.“

-Pričalo se da je El-Hadždžadž hodao jedne noći i naišao na tri pijana čovjeka. Upitao ih je: „Ko ste vi?“, pa je prvi odgovorio:

*Ja sam sin onoga čiji ugled vrijeme ne kvari,
A ako se spusti jednoga dana, otići će.
Vidiš ljude kako u skupinama dolaze, prilaze njegovoj vatri,
Neki oko nje stoje, a neki sjede.*

Drugi je odgovorio:

Ja sam sin onoga kome se drugi pokoravaju,

*Bilo da se radi o Mahzumijama ili Hašimijama.
Oni mu dolaze ponizno i on uzima njihove imetke i krvi.*

Treći odgovori:

*Ja sam sin onoga koji odlučno kroz redove prolazi,
I ispravlja ih svojom sabljom sve dok se u potpunosti ne poravnaju.
Njegove noge ne mogu bez njegovih koljena,
Kada konjica u nesretnom danu pobjegne.*

Potom ih je pustio, a kasnije se raspitao o njihovim očevima, pa je otac prvoga bio kuhar. Otac drugoga se bavio hidžamom, a otac trećega je bio tkalac. Rekao je: „Allah ih je nadahnuo.“ Hadždžadž ih je pustio zbog njihove rječitosti.

-Ebu Ishak el-Džehmi kaže: „Kada je El-Hadždžadž zavladao rekao je svome slugi: „Hajdemo se maskirati i pogledati šta ljudi o nama govore.“ Prikrili su svoja lica i krenuli. Dodoše do El-Muttaliba, sluga Ebu Leheba, pa rekoše. „O ti, šta imaš reći protiv El-Hadždžadža?“ Sluga reče: „Neka je na El-Hadždžadža Allahovo prokletstvo.“ Upitaše: „A kada će se pojaviti?“ Reče: „Neka mu Allah uzme dušu, ne znam.“ Hadždžadž upita: „A znaš li ko sam ja?“ „Ne“ – odgovori sluga. Reče: „Ja sam El-Hadždžadž b. Jusuf.“ El-Muttalib reče: „A znaš li ti mene?“ Reče: „Ne.“ Reče: „Ja sam El-Muttalib, sluga Ebu Leheba i poznat sam. Svakoga mjeseca imam padavicu tri dana, a danas je prvi dan.“ El-Hadždžadž ga ostavi i produži dalje.

-Beduin kupovao slugu pa rekoše prodavcu: „Da li on ima kakvu mahanu?“ prodavac odgovori: „Ne, osim što mokri u postelji.“ Beduin reče: „To nije mahana, jer ako nađe postelju neka se u njoj i pomokri.“

-Neki beduin prođe pored ljudi citirajući stihove o svome sinu. Rekoše mu: „Opiši nam ga.“ Reče: „Kao da je dinarčić.“ Rekoše: „To nismo vidjeli.“ Ne prođe mnogo vremena kada ponovo dođe beduin noseći na svome vratu kotrljana. Rekoše mu: „To je taj što si za njega rekao da je dinarčić?“ On odgovori: „I skočimiš je u oku svoje majke lijep.“

-Neki čovjek po imenu Ebu Alkame se vještačio u izgovoru i upotrebi čudnih i manje poznatih riječi. Jednom je došao kod ljekara i rekao: „Jeo sam meso golupčadi pa me uze indigestija. Zaboljelo me je od bedrenjače do krknog ligamenta, i bol je stalno napredovala, sve dok nije prešla na džigernu membranu, od čega me je počela boljeti ribna hrskavica. Pa da li imaš lijeka? Ljekar mu reče: „Uzmi poderanu potaru, pa je izgrohotaj, izčavrljaj, operi ballegnom vodom i popij je sa vodenom vodom.“

Ebu Alkame mu reče: „Ponovi mi, teško ti se, nisam ništa shvatio!“ Ljekar mu reče: „Allah te ubio, govori da te drugi razumiju, ni ja ništa nisam shvatio što mi reče.“

-Djevojčica potrča majci i reče:

„Majko, kako se zove rupa koja je ispred naše kuće?“

Majka odgovori: „Ja sam trenutno zauzeta kuhanjem. Idi i pitaj svoga oca.“ Djevojčica ode svome ocu i upita ga: „Oče, kako se zove rupa ispred naše kuće?“ Otac reče: „Sada čitam novine, idi i pitaj svoju sestru.“

Djevojčica ode sestri i upita je: „Kako se zove rupa ispred naše kuće?“

Sestra joj odgovori: „Zove se bunar.“ Djevojčica reče: „Požuri, naša mala sestra je pala u bunar.“

-Sjeo mladoženja sa mladom u spavaću sobu i počeo joj pričati o svojoj majci. Pošto je odužio priču, mlada zapade u tjeskobu i srdito reče:

„Možeš li i o čemu drugome pričati osim tvoje majke?!“

Mladoženja reče: „Svakako, kada završim pričati o njoj, onda ću ti pričati o svome ocu.“

-Skupina Kurejšija krenula na putovanje radi trgovine. Sa njima je krenuo neki beduin iz plemena Benu Gifar. Najedanput zapuha

jaka oluja tako da se zabrinuše za svoje živote. Odlučiše da svako od njih otpusti po jednog svog roba prije same smrti. Međutim, beduin nije imao roba, pa zastade i reče: „Allahu moj, ja nemam roba da otpustim, već radi Tvoga zadovoljstva, puštam ženu tri puta.“

-Neka žena se susrete sa čovjekom koji je na glavi imao turban i jahao je magarca. Sa sobom je imala pismo koje je željela da joj neko pročita, pa ga ona zaustavi i uruči mu pismo da joj ga pročita.

On joj se izvini rekavši: „Ja ne znam čitati.“

Žena se začudi i reče: „Nosiš turban a ne znaš čitati?!“

Šejh nije imao drugog izbora tada osim da turban stavi na glavu svoga magarca i kaže: „Izvoli magarče pročitaj pismo.“

-Ševki, oraspoložavajući svoga prijatelja dr. Mahdžuba Sabita, opisuje njegovu medicinsku ordinaciju u kvartu Sejjida Zejneb.

*Mahdžubove buhe nikada neću zaboraviti,
Niti ću zaboraviti ono što iz mojih usta pojedoste,
Svojim žaokama moje čarape probadaju,
I do mesa i kosti stižu.
Kada ljeto dođe ja sam hidžamu uzimao,
A kada jesen dođe nisam je uzimao.
Buhe dočekuju goste iznad puta,
Na vratima ordinacije i stepenicama.
Rasporedile su se po stepenicama,
Kao kada se po zemlji rasporede crveni mravi.
Plešu poput oštarih brijanja, po koži i bradavicama.
Izdanci se pojave prije zime i podižu zastave sezone.
Ako Ibn Sina izbaci šlajm, vidiš buhe u njemu.
Vidiš ih oko ulaznih vrata, na njegovim brkovima i oko usta.
Između njegovih od karijesa natruhlih zuba kako traže hranu.*

-Eš-Šafi je rekao: „Bili smo u Jemenu i postavili smo našu sofru da večeramo. Potom je nastupio akšam namaz, pa smo ustali da klanjamo, a potom da večeramo. Ostavili smo sofru na njenom mjestu i ustali da klanjamo. Na njoj su bile dvije pečene kokoši.

Potom je došla lisica i uzela jednu kokoš. Kada smo završili namaz ražalostili smo se i rekli: „Lišeni smo naše hrane.“

Dok smo bili u takvom stanju, opet dođe lisica noseći u svojim ustima nešto poput kokoši. Ona to ostavi, a mi pritrčasmo da uzmemo, misleći da je to kokoš koju je sada vratila. Međutim, kada ustadosmo ona priđe drugoj i uze je sa sofre, a mi uzesmo ono što je ona ostavila. Međutim, vidjesmo da je to bio smotuljak koji je ličio na kokoš.“

-Neka gospođa uđe kod svoje komšinice da joj izrazi sućut zbog smrti njenog muža i reče joj:

„Kako je umro tvoj muž?“ Komšinica reče: „Otišao je da kupi vrećicu makarona za kuhanje, pa ga je udarilo auto i odmah je umro.“ Izražavajući sućut ova reče: „Sirotice, a šta si ti uradila?“ Reče: „Šta bih uradila? Skuhala sam punjene tikvice.“

-Pričalo se: Neki beduin je viđen kako zaranja u more sa nekim konopcem. Kada god zaroni zaveže jedan čvor. Upitaše ga: „Šta to radiš?“ Reče: „Zimske džunupluke nadoknađujem ljeti.“

-Pričalo se: Neki beduin došao na sijelo gdje su se ljudi prisjećali noćnog ustajanja na namaz. Pitali su ga: „Ebu Umame, je li ti ustaješ noću?“ Reče: „Da.“ Upitaše: „Šta činiš?“ Reče: „Pomokrim se i vratim se spavati.“

-Neki mladić je jednoga dana pričao kod Eš-Š'abija. Eš-Š'abi mu reče: „To nismo čuli.“ Mladić mu reče: „Je li kod tebe sve znanje?“ Reče. „Ne.“ „Znaš li polovinu cjelokupnog znanja?“ Reče: „Ne.“ Reče mu: „Ovo što ne znaš stavi u onu polovinu za koju još nisi čuo.“ Eš-Š'abi osta začepljenih usta.

-Neka žena dođe pred kadiju, a on joj reče: „Dovedi svoje svjedoke“, a ona ušuti. Kadijin pisar reče: „Kadija ti kaže: „Jesu li tvoji

svjedoci došli s tobom?“ Ona reče: „Da. Zašto, kadijo, nisi upitao kao što je upitao tvoj pisar? Ti si ostario, pamet ti je pomanjkala. Nisam vidjela mimo tebe drugog mrtvaca da sudi živima.“

-Abdullah b. Džafer dođe do šatora neke beduinke koja je imala kokoš, a ona je prikla i donese mu je pečenu i reče: „Ebu Džafere, ovo je kokoš koju sam ja othranila svojom hranom i koju sam njegovala noću kao što bih njegovala svoju kćerku koja je došla iz moje nutrine, pa sam se zaklela Allahom da ću je ukopati na najčasnijem mjestu, a onda ne nađoh blagoslovljenijeg mjesta od tvoga trbuha i zato želim da je u njega ukopam.“ Abdullah b. Džafer se nasmija i naredi da joj se dadne pet stotina dirhema.

-Ebu Zejd je rekao: „Vidio sam beduina čiji je nos bio poput drške lonca, a on nas vidje kako mu se smijemo pa reče: „Zašto se smijete? Tako mi Allaha, kada dođem među određene ljude moj se nos spljošti.“

-Hafiz Ibrahim je poslao svome prijatelju i rođaku Hamidu Seriu na dan njegove svadbe poruku u kojoj traži da mu dadne nešto svadbene hrane i odjeće koju će obući:

*Hamide, kako ćeš me zaboraviti,
a između mene i tebe je komšijska veza?
Zar će Mustafa el-Havli da se zasiti,
A ja se patiti od gladi u svojoj kući.
Kuća mi je prazna u njoj ništa nema,osim mene,
A i ja sam u svojoj kući go.
Sav moj imetak je crna čizma,
Koju ću vam dati i obećavam vam da ću vam brzo doći.
Trenutno imam od prijatelja skupinu,
Koji kada jedu, jedu poput ljutih lavova,
Ako mi odmah ne pošalješ sofru na velikoj siniji,
I ne prekriješ je različitim kolačima,
I na sebi ne bude imala začina,
Znaj da sam ja pjesnik čijeg se jezika boje,
I sigurno ću ti pokazati loše posljedice moga prijezira.*

-S'ad Zaglul u svome ljetovalištvu je ugostio neke svoje prijatelje, a između njih su bili Hafiz Ibrahim i dr. Mahdžub Sabit. Jednog dana im je doktor ispričao san koji je usnio. S'ad ga je upitao o tom snu, a on reče: „Vidio sam kako neko jaše na velikoj devi, a iza nje ga veliki broj magaraca. Potom je došao neki čovjek, a sa sobom je imao pismo od neke velike osobe, te mi ga je predao.“

S'ad pogleda u Hafiza i reče mu: „Hafize, protumači nam ovaj san.“ Hafiz reče:

„Što se tiče deve koju jaše, to je stolica u parlamentu, a pismo označava prihvatanje dužnosti u Ministarstvu zdravstva, položaj koji je želio. A što se tiče magaraca, to su oni koji su ga izabrali da bude u parlamentu.“

-Prenosi se da je Hafiz b. Hadžer el-Askalani izašao sa jednom velikom povorkom lijepog izgleda i to na svojoj mazgi, a na njega napade jedan židov koji se bavio proizvodnjom ulja i čija je odjeća bila zamašćena i koji je sasvim ružno izgledao. Uhvatio je za mazgine uzde i reče: „O šejhul-islam, je li ti tvrdiš da je vaš Vjerovjesnik rekao: „Dunjaluk je zatvor za vjernika, a Džennet za nevjernika? U kojem si ti zatvoru, a u kojem sam ja Džennetu?“

Hafiz b. Hadžer reče: „Tačno. Tvoje prokletstvo i nesreća se smatraju Džennetom, u odnosu na kaznu i patnju poniženja koje te čekaju na Ahiretu. A ja, i pored ove raskoši, ukoliko me Allah uvede u Džennet, ovo moje stanje se smatra zatvorom u odnosu na ono što me čeka u Džennetu.“

-Došao neki beduin na sofru kod Jezida b. Mezida. Jezid svojim prijateljima reče: „Napravite mjesta vašem bratu.“ Beduin reče: „Ne trebate mi praviti mjesta, jer su moje ruke duge.“ Kada je pružio ruke pustio je vjetar, a Jezid se nasmija i reče: „Brate Arapa, mislim da je jedan tvoj ligament pukao.“

-El-Mensur je držao govor jednoj skupini u Šamu, pa je rekao:

„O ljudi, trebate zahvaljivati Allahu na onome što vam je podario, jer kako sam ja vama postao namjesnik, Allah je udaljio od vas kugu koja vas je vrebala.“

Jedan od slušalaca reče: „Allah je daleko plemenitiji da bi nam u jednom vremenu dao kugu i tebe.“

-Kada je umro Es-Sefah i naslijedio ga njegov brat El-Mensur kojeg je on mrzio i prezirao, Ebu Dulame je počeo u stihovima žaliti Sefaha, pa mu je El-Mensur na tome zamjerio.

Ebu Dulame mu reče: „Vladaru pravovjernih, on me je doveo iz pustinje, baš kao što je Allah ispričao o Jusufu, pa reci kao što je rekao Jusuf: „Danas vas neću koriti.“

El-Mensur mu reče: „Onda se spremi za pohod.“ Ebu Dulame reče: „Tako mi Allaha, nisam za to sposoban zato što je moj izgled zlokoban.“ El-Mensur reče:

„Teško ti se! Zar si toliko smion da optužuješ sebe za zlokobnost i da bi pobjegao iz borbe.“

Ebu Dulame reče: „Vladaru pravovjernih, ja znam sebe. Prisustvovao sam u devetnaest bitaka i sve su završile porazom i kobnim kolapsom, pa ako hoćeš da kušaš svoju sreću i da tvoja vojska bude dvadeseta, učini to.“

-Rečeno je beduinu: „U kojem vremenu bi želio da umreš?“ Reče: „Ako baš moram, neka to bude prvi dan mjeseca ramazana.“

- Ljekar ušao u sobu za preglede i ostavio supruga jedne žene ispred sobe u očaju.

Poslije dvije minute ljekar izlazi i traži veliki nož, a suprug se izvinu jer ga nema.

Ljekar ponovo uđe u sobu i izađe nakon pet minuta tražeći čekić sa odvijačem.

Suprug ode i brzo ih donese. Bio je u velikom strahu.

Ljekar ponovno uđe u sobu i vrati se za pet minuta govoreći: „Žao mi je, mislim da mi treba žaga.“ Suprug siromah reče: „Molim te Allahovim imenom, doktore, da li se moja žena može prebaciti u bolnicu ako je tako nešto opasno?“

Ljekar reče: „Ne treba. Ja sam samo htio da otvorim svoju torbu.“

-Neki čovjek dođe kod Kafura El-Ihšidija, namjesnika Egipta, i uputi dovu za njega, pa reče u svojoj dovi: „Neka Allah oduži dane (Ijjam) našeg zaštitnika.“

Prisutni mu zamjeriše na ovoj govornoj pogrešci u dovi. Dobro su ga izgrdili, pa ustade Ebu Ishak Ibrahim b. Abdullah, poznati lingvističar, između ostalih prisutnih, braneći ovu pogrešku i nastojeći da spasi situaciju koliko može:

Ne čudi što dovitelj pogriješi prema našem gospodinu

Ili se zagrcnu pljuvačkom od zadivljenosti i sjaja

To je strahopoštovanje čija se uzvišenost ispriječila

Između pjesnika i pravilnog izgovora

‘Ijjam’ je greška reći

Kada treba reći ‘ejjam’

Ali, nije to zbog neznanja

To mi je, ipak, unijelo optimizam u pogledu našeg gospodina

Optimizam smo naučili od predvodnika svih ljudi (Poslanika)

Jer njegovi ‘ejjami’ su ‘ijjami’

A njegova vremena su čista bez pomućenosti

Kafuri je rekao: „Nema smetnje. Ovim si pronicljivim odgovorom onemogućio jezike drugih.“

-Neki čovjek je upitao islamskog pravnika o vinu – da li je halal ili je haram.

Pravnik mu odgovori: „Haram.“

Čovjek reče: „A šta kažeš za grožđe, groždice i hurme, da li su halal ili haram?“ Pravnik reče: „Halal.“ Upita ga: „A šta kažeš za šećer, med i kandis (žuti šećer)?“ Reče: „Halal.“

Čovjek upita: „Kako je jedno dozvoljeno, a drugo zabranjeno?“

Pravnik reče: „Šta misliš kada bih uzeo šaku zemlje i bacim je na tvoje lice ili prsa, da li bi te boljelo?“

Reče: „Ne.“

Reče: „A kada bih uzeo šaku vode i bacio je u tvoje lice ili prsa, da li bi te boljelo?“

Reče: „Ne.“

Upita: „A kada bih uzeo prašine i bacio je u tvoje lice, prsa ili leđa, da li bi te boljelo?“

Reče: „Ne.“

Upita: „A kada bih uzeo zemlju, prašinu, vodu pa ih izmiješam i stavim na sunce danima, a potom te time udarim u lice, da li bi te boljelo?“

Odgovori: „Da.“

Pravnik reče: „Tako je kada se to sastavi i prođe određeno vrijeme, onda bude zabranjeno, kao kada se ovo sastavi i prođe određeno vrijeme pa se od njega osjeća bol.“

-Prenosi se da je šejh Mudžidduddin b. Dekik el-Id bio veoma dobrostiv prema svojim prijateljima. Činio bi im dobro prema njihovim zaslugama u sudstvu i pravednosti. Jedan od njegovih učenika mu dođe i požali mu se na neimaštinu. Ibn Dekik mu reče: „Napiši mi o svome stanju, a ja ću razgovarati sa ocem“, pa je učenik napisao: Rob taj i taj ljubi zemlju, siromah je u nuždi ('mazrur' umjesto 'madrur') i pomanjkanju sreće ('kalilul-haddi' umjesto 'kalilul-hazzi'). Pismo je predao šejhu, pa kada ga je on pročitao reče: „Subhanallah, siromahu, u nedaći živiš, a sreće nemaš.“

-Dvojica pjesnika Ez-Zehavi i Er-Resafi su sjeli da jedu poparu iznad koje je bila pečena kokoš. Nije prošlo dugo, a kokoš se nagela prema Ez-Zehaviju, pa on reče: „Dobro je prepoznala one kojima pripada“ i krenuo je da jede. Er-Resafi reče: „Mnogo je ispod nje potkopavao, pa je pala.“

-Halifa El-Mu'tesim je posjetio Hakkana u njegovoj bolesti, pa je halifa htio da iskuša svoga sina El-Fetha i ispita njegovu inteligenciju, te vidi da li su njegove godine uticale na njegov um. Reče: „Fethe, da li je moja kuća bolja ili kuća tvoga oca?“

El-Feth reče: „Dok je vladar pravovjernih u kući moga oca, ona je najbolja.“

Halifa reče: „Lijep li je tvoj brzi odgovor, Fethe.“

-Ovo je dio stihova Ibn Danijala u kojoj se žali na ženidbu i brak i u kojima opisuju stanje sebe i svoje žene:

*Tebi se žalim na ženu koja me je učinila odsutnim među prisutnima,
Odvela me je od samog sebe onim što me nahranila,
Ja svo vrijeme razmišljam očekujući.
Odsutan sam, pa kada bi mi i šamar udarili,
Rekao bih: Tako vam Allaha, nemojte udarati moga komšiju.
Moj dan je jednak mojoj noći, a i noć danu.
Okrenuh se od vrata moje kuće, tako vam Allaha,
Gospodo obavijestite me gdje je moja kuća.*

-Neki beduin je rekao El-Ahnefu: „Zašto te je tvoj narod ocrnio, Ahnefe, a ti niti imaš najljepšu kuću, ni najljepše lice, ni najljepše ponašanje?“

El-Ahnef reče: „Kod mog naroda me ocrnilo ono što ti nemaš, bratiću.“

Beduin reče: „A šta bi to moglo da bude kod tebe?“

El-Ahnef reče: „To je što sam ostavio po pitanju tebe ono što me se ne tiče, kao što si se ti po pitanju mene posvetio onome što te se ne tiče.“

-Dva pjesnika Ševki i Hafiz su zajedno išli jednom ulicom Ka-ira. Hafiz je htio da upotrijebi uvredljive riječi nakon što ih je upakovao u nevine riječi u vanjštini. Počeo je lukavo tražit pojašnjenje o stihu kojeg je spjevao o svome prijatelju.

*Kažu da je čežnja (ševk) vatra i plamen,
Pa šta je sa Ševkijem, danas je postao hladan?*

Ševki nije na ušutio na ovaj ponižavajući epitet, već je skrio u sebi osvetu. Kada su došli do kuće svoga prijatelja, Ševki ugleda dijete kako oblači nove cipele. Pozvao ga je, oraspoložio i toplo posavjetovao: „Čuvaj (hafiz) svoje cipele, sinko.“

-Nakon što je ljekar završio pregled supruge, priđe suprgu i tiho mu reče: „Izvinite, ali simptomi kod vaše žene su fiksijski, pa sam zato i propisao fiksijske lijekove.“

Tada muž reče: „Ako su simptomi fiksijski i lijekovi fiksijski, onda neka i tvoj trud bude fiksijski.“ Potom je izašao iz ordinacije.

-Od lijepih stihova koju su spjevani o mjesecu ramazanu su i stihovi pjesnika Alijja El-Dževahirija, sa naslovom: Ramazan i bankrot. Stihovi ove pjesme su došli improvizacijski, sa podrugljivim stilom i to u zimu 1930. god. Pjesma sadrži pronicljive i šaljive termine.

*Slušajte moj proglas, o ljudi i džinni,
Šta čovjek čini u ramazanu!
Ja i ostala stvorenja smo zbunjeni, u životu i vjeri.
Samo na sehuru se iftarim,
Pa šta misliš kada će mi sehur doći?
Tako mi Allaha, nisam vidio čevape,
Niti su moje oči vidjele kolače.
Nikada nisam čuo da se spominje piletina,
Jer to su samo riječi bez značenja.
A također, nisam kušao ni hranu lijepoga mirisa,
Niti je moj nos osjetio cijelo ovo vrijeme.
U noći Kadra u kojoj ima dosta hrane,
Čak i psi jedu ovčije meso.
A ja zanoćim prazna stomaka,
I od gladi pjevaju moja crijeva.*

-Zijad je naredio da se neki čovjek izbičuje, a čovjek reče: „Vodo, ja imam kod tebe jednu zapreku.“ Ovaj upita: „Koju?“ Reče.

„Moj otac je tvoj komšija u Basri.“ Zijad upita: „A ko ti je otac?“ Ovaj reče: „Gospodine, zaboravio sam svoje ime, pa kako ne bih zaboravio očevo ime.“ Zijad stavi svoj rukav na usta, nasmija se i pusti ga.

-Predvodnik svih pjesnika je rekao:

*Kada muštulugdžija dođe lavu,
Donoseći mu radosnu vijest o prvom djetetu,
Potrčaše životinje na zemlji i nebu,
Da mu zajedno izraze čestitku.
Izdat je proglas o pozivu na zemlji,
Onima koji su blizu i daleko.
Lonci i posude iz kuće se ispuniše jagnjetinom i piletinom.
Kada su se svi okupili, lav pozva iz mase i reče:
Da li ima ovdje vještog govornika,
Koji će moliti da se vođi život produži?
Ustade slon i reče što odgovara toj prigodi.
Iza njega dođe lisica pjevati stihove,
Pa je rečeno: Ona je veoma vješta.
Ustade majmun, pa je rečeno:
Dobro si postupio, Ebu Nuvase.
Magarac usplahireno pokaza,
Želeći da izrazi počast porodici.
Reče: „U ime Tvorca ječma
I onoga koji je poslao štapove za magarce,
Ovaj glas uznemiri prestolonasljednika,
Pa on umre od njegove gromkosti u kolijevci.
Svi navališe na magarca svojim zubima i kandžama.
Lisica dođe da izrazi saučešće,
I u prenesenom značenju reče:
Allah mu ne dao smiraja,
Živio je kao magarac i otišao kao magarac.*

-Neka žena je došla Karakošu i požalila se njemu na svoga sina, rekavši da joj je neposlušan, pa ga je on uhapsio i zakleo se da će ga pustiti tek nakon jedne godine.

Pošto je žena otišla kući teško joj palo to što se desilo s djetetom.

Jednoga dana dođe do zatvorske straže i upita da ga puste, te im dade nešto imetka.

Rekoše joj: „Napiši šta se desilo i spomeni da je prošla godina, mi ćemo te pomoći.“

Ona je to i učinila.

Kada je Karakoš pročitao njeno pismo reče: „Ti lažeš, ostao je još jedan dan od godine, a mi ćemo ga pustiti sutra, inšaAllah.“

Ona reče: „Mi se pokoravamo vašem naređenju“ i ode.

-Karakoš se natjecao u utrci konja sa nekim Kurdom, pa ga je Kurd pretekao.

On reče svome konjušaru, želeći kazniti konja: „Ne daj mu da išta jede ovu sedmicu.“

Konjušar mu reče: „Umrijet će.“ Karakoš mu drugi put reče: „Dobro, nahrani ga i nemoj mi govoriti da sam ti ja to rekao kako ne bi mislio da smo se mi lažno zakleli.“

-Zejd b. Alijj je došao Hišamu b. Abdul-Meliku u Er-Resafi, ali nije našao mjesta na koje bi sjeo. Shvatio je da se prema njemu tako namjerno postupilo.

Zejd reče: „Vladaru pravovjernih, boj se Allaha.“

Hišam reče: „Zar takav poput tebe naređuje meni da se bojim Allaha?“

Zejd reče: „Niko ne može biti veći od bogobojaznosti, niti manji od nje.“

Hišam reče: „Zejde, do mene je doprlo da ti sâm sa sobom pričaš da želiš hilafet a da njemu nisi dostojan zato što si sin ropkinje.“

Zejd reče: „Što se tiče tvrdnje da ja sa sobom pričam želeći hilafet, kažem da skriveno poznaje samo Allah. A što se tiče tvojih riječi da sam ja sin ropkinje, pa Ismail sin Ibrahimov, alejhisselam, je bio sin ropkinje, a iz njegove kičme je došao najbolji čovjek Mu-

hammed sallallahu alejhi ve sellem, a evo i Ishaka sina Harre, on nije sin ropkinje, a iz njegove kičme su nastali majmuni, svinje i obožavaoci šejtana.“

Hišam mu reče: „Ustani!“

Zejd reče: „Onda, vidjet ćeš me samo tamo gdje prezireš da me vidiš.“

-Od primjera raspoloživosti i prijaznosti je i ono što prenosi El-Husavi u svojoj knjizi „Džem’ul-dževahiri fil-melhi ven-nevadir“, zvana „Zejlü zehrîl adabî“. Kaže: „Hamada bint Alijj b. Abdillaha b. Abbas je umrla, a El-Mensur dođe na njen kabur čekajući njenu dženazu. Tu je bio i Ebu Dulame, pa reče:

„Ebu Dulame, šta si ti pripremio za ovu rupu?“

Reče: „Tetku vladara pravovjernih koja će sada biti donesena.“

-Er-Rešid je jahao, a s njegove lijeve strane je bio Džafer b. Jahja. Er-Rešid na putu susretu velike toware koji su nošeni, pa upita za njih.

Rekoše mu: „Ovo su pokloni iz Horosana od Alijja b. Isaa b. Mahana.“ Er-Rešid ga je postavio za namjesnika tamo poslije Fadla b. Jahjaa. Er-Rešid se okrenu Džaferu i upita ga: „Gdje su bili ovi pokloni, Džafere, dok je tvoj brat bio namjesnik?“ Džafer odgovori: „U kućama njihovih vlasnika, vladaru pravovjernih.“

-Pokazatelj oraspoložavajućeg odnosa koji ukazuje na izuzetnu inteligenciju i lijepo postupanje sa dva najžešća ženska neprijatelja, a to su inoče, bez imalo sumnje, je i anegdota koju prenosi pisac knjige El-Ezkija kada kaže:

„Pjesnik Nusajb se oženio drugom pored svoje prve žene Ummu Mihdžem. Zatim je htio da se one susretu kako bi ih izmirio. Rekao je Ummi Mihdžem: „Mrzim da moja nova žena na tebi vidi bijedu i siromaštvo, zato uzmi ovaj zlatnik i napravi za nju dobru hranu.“

Otišao je novoj ženi i rekao joj: „Ja ću te sastaviti sa Ummu Mihdžem i ona će te posebno počastiti. Mrzim da kod nje dođeš praznih ruku i da ona pomisli da si ti siromašna. Uzmi ovaj zlatnik i njoj nešto pokloni.“ Objema je naredio da ne govore o zlatniku.

Potom je rekao svome prijatelju: „Sutra ću sastaviti svoje žene, a ti dođi da me poselamiš, a ja ću te ostaviti na ručku, pa kada završiš upitaj me koja mi je od njih draža.“

Sutradan je nova žena posjetila Ummu Mihdžem, a došao je i njegov prijatelj. Kada su ručali prijatelj mu reče: „Želio bih znati koja ti je žena draža?“ Nusajb reče: „Subhanallah, zar me o tome pitaš dok one čuju?“ Gost mu reče: „Ja te zaklinjem Allahom da mi kažeš.“ Nusajb reče: „Najdraža mi je ona kojoj sam dao zlatnik. Tako mi Allaha, ništa ti više neću reći.“

Duše obje njih se ispuniše srećom, svaka od njih je mislila da je samo na nju mislio.

-Muhammed b. Imran je napravio visoku građevinu u blizini dvorca Abdullaha b. El-Me'muna. Protivnici mu pozavidješe i požuriše otići El-Me'munu i nahuškati ga protiv Muhammeda govoreći: „Vladaru pravovjernih, Muhammed je napravio dvorac kod tvoga dvorca izazivajući te i oponašajući te.“

Muhammed je doveden pred El-Me'muna i on mu reče: „Kakva je to smjelost, Muhammede? Zar me izazivaš gradnjom dvorca u mojoj blizini?“

Muhammed b. Imran reče: „Vladaru pravovjernih, ne zaboravi Allahove riječi: „O vi koji vjerujete, kada vam dođe kakav grješnik sa viješću provjerite, da ne bi druge ljude iz neznanja optužili, pa se pokajete za ono što ste činili.“ Tako mi Allaha, nisam izgradio svoju kuću da bih ti bio konkurencija, ili da bih te oponašao, vladaru pravovjernih, a niti radi isticanja i nadmetanja, već da ti svojim očima vidiš tragove tvoje blagodati i darežljivosti prema meni.“

-Pričalo se: Neki beduin je klanjao, pa ga ljudi počеше hvaliti i davati mu komplimente dobrote i bogobožnosti. Beduin prekinu svoj namaz i reče: „Povrh svega, ja još postim.“

-Muhammed b. Ismail b. Ebi Fudejk kaže: „Kod nas je bio neki čovjek sa nadimkom Ebu Nasr iz plemena Džuhejne koji je uvijek razmišljao o onome o čemu ljudi nisu razmišljali. Sjedio je sa stanovnicima trijema u zadnjem dijelu mesdžida Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, i došao sam mu jednog dana i upitao: „Šta je čast?“ Reče: „Podnijeti poteškoće koje su zadesile familiju, prihvatiti dobročinstvo onih koji ga čine i preći preko njihovih loših postupaka.“ Pitah ga: „A šta je dostojanstvo?“ Reče. „Nahriniti gladnog, širiti selam, čuvati se prljavština.“ Upitah: „A šta je darežljivost?“ Reče: „Da daješ kada malo imaš.“ Upitah: „A šta je škrtarenje?“, pa mi reče: „Uh“, pa okrenu svoju glavu od mene. Rekoh mu: „Odgovori mi.“ Reče. „Već sam ti odgovorio.“

-Neki čovjek se raspravljao sa skupinom ateista koji su govorili da je sve nastalo slučajno i koji su negirali postojanje Boga. Pošto se rasprava odužila pozvao ih je da se drugi put susretnu kako bi je završili pod uslovom da se na raspravi nađu i svjedoci koji će presuditi čija je pobjeda.

Kada je došlo vrijeme novoga susreta ovaj čovjek je zakasnio, a svi su čekali, pa su ga počeli koriti. Čovjek reče. „Pustite me da vam pojasnim zašto sam okasnio, pa ćete mi možda naći ispriku. Vi znate da ja stanujem na drugom dijelu grada i da nas dijeli rijeka. Kada sam došao do rijeke da je predem nisam našao lađu koja bi me prenijela, pa je to bio razlog moga kašnjenja.

Ateisti rekoše: „Kako si došao ako nisi našao lađu?“

Čovjek reče: „Došla mi je sreća i potrefila me slučajnost. Prošla je jedna daska ploveći po rijeci i stala je pred mene, a potom prođe još skupina dasaka koje se poredaše oko prve daske s četiri strane uspravno. Potom je rijeka izbacila jake konopce koji se umotaše s četiri strane uspravno oko dasaka. Potom je ponovno rijeka izbacila jake konopce koji se omotaše oko preostalih dasaka i učvrstiše ih. Neki ljudi baciše nešto tekućeg katrana koji uđe u šupljine i tako spriječiše ulazak vode. Tako se nađoh pred malom lađom koja me prevezla preko rijeke do vas.“

Ateisti rekoše: „Teško ti se, ti se sa nama ismijavaš. To je nemoguće!“

Čovjek reče: „Propali ste i posvjedočili protiv sebe. Vaši umovi ne mogu da prihvate da se slučajno napravila jedna mala lađa, a smatrate mogućim da je ovaj nadnaravni svijet slučajnošću stvoren, a daleko je komplikovaniji, savršeniji i veći od lađe.“

-Ahmed Salim Ba'atab je rekao:

*Rekla je: Sutra će me posjetiti moje komšinice,
Pa pazi da ne zaboraviš na moje potrebe.
Napravit ću sofru koja će odzvanjati,
I s kojom ću među ženama lično poznata ostati.
Taj datum će se spominjati
I najsladi trenutak moga života biti.
Napravit ću različite vrste jela,
A kada ih probaju prerezat će svoje ruke od pakosti.
Voljele bi da je vrijeme poput našega,
I da su svoje muževe troškovima izložile.
Rekoh: Šuti, povrijedila si moje osjećaje, i ostaše paralizovani.
Ušutkala si pjesmu sreće na mojim ustima,
I mojim pogledima zastrla svaku nadu.
Jučer si potpalila moju krv,
I napunila pun kamion otpadaka.
Ostavila si našu ulicu da jeca i žali se,
Na sve gmizavce koji se u njoj nakotiše.
Karavane komaraca probijaju sluh,
Svojim zujanjem u noćnim tminama.
Povorke muha udaraju u lice,
Žive u otpacima koje si bacila.
Žali se, a on je poput tebe
Ne shvataju njegove riječi
Gotovo da se udave tim riječima.
Rekla je: Ti si narušio svojim rahatlukom moju čast,
I nasrnuo na moje dostojanstvo.
Hoćeš li da budem izložena podsmijehu na ženskom sijelu,
I da se o meni među djevojkama dugo godina priča?
Hoćeš li da u kvartu budemo simbol zaostalosti,
I da se s nama žene u noćnim pričama naslađuju?
Zar želiš kada me vršnjakinje vide,
Da počnu namigivati i sašaptavati se?
Ostavi nas da idemo, a da se karavane ismijavaju,*

*Prolazeći putevima pored onih koji stoje.
Ja nisam roba koju ti lahko dobiješ,
Ja nisam ona koja je u kuću zatvorena.
Rekoh: Budi pametna, jer si sa upute zalutala,
A tvoj jezik poništi obilje tvojih dobrih djela.
Ja svoj imetak, teško ti se, nisam od kamate zaradio,
Kao ni od mita i korupcije.
Sve svoje dane potroših u borbi,
I svoje mišiće u njegovom postizanju umorih.
Provodim noći nesigurno i zbunjeno,
U zbunjenosti vrijeme provodim.
Kako da dođem do bogatstva, a moja plata je mala,
Kako da uvećam svoju ušteđevinu?
Ženo moja, gluma bogatstva je ponižavajuća,
Jer je ona vjesnik raspada.
Nemoj uzimati sa prljavog izvora,
Na čijim dubinama su klice prokletstva.*

-Ebu El-Ajnaa susrete neki njegov prijatelj u doba prije zore, pa se počeo čuditi njegovom ranjenju.

Ebu El-Ajna reče: „Vidim da činiš isto što i ja, a samo se meni čudiš.“

-Prenosi se da je El-Mutevekkil Ebu El-Ajnau rekao:

„Da ti nisi slijep mi bismo s tobom zajedno sjedili.“

On reče: „Ako nisam sposoban vidjeti mlađak i čitati natpise, valjda mogu da sjedim zajedno sa vama.“

-Eš'ab je znao otići kod pjevaljke koju je poznavao, pa je ona jedanput od njega zatražila dirhem, a on potom više nije dolazio. Napravila mu je neki lijek, a kasnije ga susrela. Upita je: „A šta je to?“ Reče: „Lijek koji sam ti napravila da ga popiješ zbog straha koji doživljavaš.“ Reče joj: „Ti ga popij za pohlepu, jer kada prestane tvoja pohlepa prestat će i moj strah.“

-Pjevač Džahza je došao sa skupinom ljudi, među kojima je bio i Alij b. Bessam. Svako od njih je uzeo jastuk. Džahza reče: „Zašto meni niste dali jastuk?“ Ibn Bessam mu reče: „Zapjevaj, pa će svi jastuci tebi poletjeti.“ (Kada ga budu gađali jastucima)

-Sufjan b. Ujejne je jednoga dana zaplakao, pa ga Jajha b. Eksem upita: „Šta te je rasplakalo, Ebu Muhammede?“

Sufjan reče: „Rasplakalo me je to što se poslije druženja sa ashabima Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, družim s tobom.“

Jahja b. Eksem mu reče: „Onda nedaća ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zbog druženja s tobom poslije Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je veća od tvoje nedaće zbog druženja sa mnoom poslije ashaba.“

Sufjan obori glavu i izreče stihove:

*Okreni se od strijelca
I u miru od njega pođi
Ali bježi od njega tražeći spasa.
Bolje je umrijeti od bolesti šutnje,
Nego od bolesti govora.
Spašen je onaj ko zauzda svoja usta.*

-Jedan glupak pogleda u ogledalo i reče. „Allahu, osvijetli lica naša na dan kada se budu lica svijetlila, a ocrni ih na dan kada su budu ocrnjivala.“

-Tri heretika vidjela jednoga starca kako spava ispod drveta, pa se dogovoriše da ga isprovociraju. Dogovorili su se da mu svako od njih postavi pitanje na koje ovaj neće moći odgovoriti i da kod njega potaknu sumnju. Priđoše mu i probudiše ga.

Prvi reče: „Ja ne vidim Allaha, pa kako da vjerujem u Njega.“

Drugi: „Kako mi je Allah propisao sudbinu, a zatim će me za nju obračunati i kazniti?“

Treći: „Zar džinni nisu stvoreni od vatre, pa kako će u njoj biti kažnjavani?“

Starac nije imao ništa drugo već da ih gađa zemljom, pa ga oni uzeše i odvedoše namjesniku.

Rekoše: „Pitali smo ovog čovjeka tri pitanja, a on nam nije odgovorio, već nas je gađao zemljom. Namjesnik: „Zašto si ih udario, a nisi im odgovorio na pitanje?“

Starac: „Odgovorio sam im. Prvi je rekao da ne vjeruje u postojanje Boga jer Ga ne vidi, pa sam ga udario.“

Prvi čovjek: „Da, još me i zaboljelo.“

Starac: „Ako sam ti nanio bol, gdje je tvoja bol? Jer dok bol ne vidiš onda je ne možeš ni osjetiti.“

Drugi: „A zašto si mene gađao zemljom?“

Starac: „Pitao si kako će te Allah obračunati za djela koja ti je propisao kao sudbinu, pa kada ti je Allah propisao da ću te udariti, zašto si me onda prijavio namjesniku?“

Potom je rekao: „Treći me je upitao kako će Allah džinne kazniti u vatri, a oni su stvoreni od vatre, pa sam i njega gađao zemljom.“

Treći reče. „Ti si me uznemirio.“

Starac odgovori: „Zar nisi stvoren od zemlje, pa kako te boli kada njome bivaš gađan? Tako će Allah kazniti džinne vatrom kao što ih je stvorio od vatre.“

-Pričalo se da je neki beduin došao Jezidu b. El-Mihlebu dok je on ležao u svojoj postelji, a oko njega je bilo mnogo ljudi. Upitao je: „Kako je namjesnik osvanuo?“ Jezid reče: „Kao što i voliš da bude.“ Beduin reče. „Da je onako kako volim, ti bi bio na mom, a ja na tvom mjestu.“

-El-Džahiz kaže: „Došao sam kod odgajatelja, a njegova glava je bila u krilu jednog djeteta, a o ušima mu je bila okačena krpa.

Odgajatelj je bio ćelav, a dijete je pisalo po njegovoj glavi i brisalo tom krpom. Zatim bi ponovo pisalo. Upitah ga: „Šta to dijete radi po tvojoj glavi?“ On mi reče: „Ovo dijete je siročić, pa nema table niti novca da je kupi. Ja mu zato dadnem svoju glavu da piše po njoj želeći nagradu od Allaha.“

-Muzebbid je darovao svojoj ženi košulju, a ona mu se požali da je košulja grubo satkana. On joj ljutito reče. „Zar misliš da je grublja od talaka (razvoda braka)?“

-Ibn Ebi Atik jednoga dana sjeo da jede sa svojom djecom, pa djeca počеше uzimati meso ispred njega, a on im reče:

„Djeco moja, Allah je preporučio da se dobro čini roditeljima „I nemoj im reći ni uh“, tako mi Allaha da mi kažete trideset puta uh draže mi je nego da uzmete meso ispred mene.“

-Jednoga dana sluškinja reče Ibn Ebi Atiku: „Neki tobože karija, me je presreo na putu i uznemirio me riječima „Ja te volim““

Ibn Ebi Atik joj reče. „Reci mu: I ja tebe volim“, a zatim se dogovori da se nađete u kući.“

Ova je to i učinila i uvela ga u kuću, a također je i on pozvao skupinu svojih prijatelja da se ismiju ovome čovjeku.

Sluškinja je ušla u kuću u kojoj je bio ovaj čovjek. On je pozva, ona se ispriča, a potom on na nju skoči i obori je na zemlju. Tada udoše Ibn Ebi Atik i njegovi prijatelji, a ovaj se postidi i ustade, pa im reče: „Grješnici jedni! Ovdje ste se okupili samo radi sumnjičenja!“

Ibn Ebi Atik i njegovi prijatelji rekoše: „Prekrij našu sramotu, Allah te sačuvao.“

-Pričalo se: Mutiu je pao zid, pa mu jedan njegov prijatelj reče: „Zahvali Allahu što ostade živ.“

On reče: „Zahvali ti Allahu, jer nije te užasn timer njegov pad, nije

te pogodila njegova prašina, niti ćeš snositi troškove njegove ponovne izgradnje.“

-Bišr b. Hudžr kaže: „Kod Ebu Alkame je došao jedan sluga koji ga je služio. Ebu Alkame je jedanput htio da porani radi neke svoje potrebe, pa reče: „Momče, jesu li zakukurikali atarifi?“ Sluga mu reče: „Zakfilin.“ Ebu Alkame upita: „A šta je zakfilin?“ Ovaj upita: „A šta su atarifi?“ Ovaj reče: „Pijetlovi.“ Sluga reče: „Ja sam rekao da se još nijedan od njih nije čuo.“

-Eš'ab priča o sebi: Jednog dana su ga djeca uznemirila, pa je htio da ih zaposli. Rekao im je: „Na tom i tom mjestu ima svadba, pa krenite.“ Kada su oni krenuli ja sam pomislio da je to istina, pa sam za njima otišao.“

-Prenosi se da je neki slijepac došao da se okupa na izvoru i ušao u vodu u svojoj odjeći. Neko mu reče. „Odjeća ti se smokрила.“ „Da se na meni smokri draže mi je nego da se na nekom drugom osuši“ – odgovori slijepac.

-Neki čovjek je pohvalio drugoga čovjeka po imenu Jesir (neznatan), pa je rekao: „Hvala Jesiru u ovoj zemlji je lahka.“ Rečeno mu je: „On ti neće ništa dati.“ On reče. „Ako mi ništa ne dadne ovako ću rukama pokazati“, pa je skupio svoje prste, misleći time na pomanjkanje.

-Neki beduin prođe pored Ebu El-Esveda ed-Duelija koji je stajao na svojim vratima, pa ga poselami.

Ebu El-Esved mu reče. „Šta je s tobom, beduinu?“

Beduin: „Dopusti da uđem u tvoju kuću.“

El-Esved: „Ono što je iza tebe je prostranije.“

Beduin: „Imaš li šta za jesti?“

Ebu El-Esved: „Da, ali je moja porodica preča toj hrani od tebe.“

Beduin reče: „Tako mi Allaha, nisam vidio škrtijeg od tebe.“

Ebu El-Esved: „Pa kako si na sebe zaboravio?“

-Jedan pripovjedač je pričao i rekao: „Na nebu ima jedan melek koji svakog dana kaže: „Pripremite se za smrt i gradite za propast.“ Jedan pronicljivi čovjek reče: „Taj čovjek se zove Ebu El-Atahije (Idiot).“

-El-Fadl b. Er-Rebia, koji je bio lijepog izgleda, je bio sa El-Feredžom Ez-Zahdžijem, koji je bio ružnog izgleda, i zajedno su jeli, a onda im pride lijepa beduinka i počne sa njima jesti.

El-Fadl je upita: „Imaš li ti koga sa sobom?“

Ona odgovori: „Ne.“

Upita je: „Imaš li ti prijatelja od pratilaca vladara pravovjernih“, pokazujući na El-Feredža?“

Reče: „Odgovorit ću ti kada završimo sa jelom.“ Kada je završila reče El-Fadlu: „Hoćeš proučiti šta iz Allahove Knjige?“

On reče: „Da.“

„A vjeruješ li u nju?“ – upita.

Reče: „Da.“

Ona reče. „Allah kaže: „Kome li je šejtan pratilac, ružan li mu je pratilac.“

-Neki čovjek pogleda u dva brata po ocu i majci. Jedan je bio lijep, a drugi ružan, pa reče: „Vaša majka je poput drveta koje jedne godine rađa banane, a druge otučke.“

-Jedan parazit prođe pored ljudi koji su jeli, pa pred njim zatvoriše vrata, a on se uspe na zid, pa reče: „Spriječili ste me da vam dođem sa zemlje, pa evo me sada s neba.“

-Abdul-Melik b. Mervan je sagradio ulaz za El-Mesdžidul-Ak-sa, a El-Hadždžadž također sagradi sličan ulaz. Jednog dana udari grom i spali Abdul-Melikova vrata, a El-Hadždžadžova ostadoše. Abdul-Melik se jako rasrdi i reče: „Zar su moja vrata spaljena, a El-Hadždžadžova ostala čitava!?” El-Hadždžadž napisa Abdul-Meliku sljedeće: „Došla mi je vijest da je vatra sišla s neba i spalila vrata vladara pravovjernih, a nisu se spalila El-Hadždžadžova vrata. Naš primjer je kao primjer dvojice sinova Ademovih „Kada su oni svoje žrtve približili, pa je od jednoga primljena, a od drugoga nije primljena.“

Abdul-Meliku je odmah bilo lakše zbog ovoga što je čuo.

-U Kufi je bio neki čovjek po imenu Muslih, pa je do njega došla informacija da u Basri ima neki čovjek iz porodice Musliha na visokoj poziciji. Kufljanin ode za Basru, pa kada mu dođe upita ga: „Ko si ti?” Reče: „Ja sam Muslih i došao sam ti iz Kufe kada sam dobio informaciju o tebi.“ Potom mu je ovaj izrazio dobrodošlicu i uveo ga kod sebe, a onda izašao da mu kupi nešto za jelo čime će ga počastiti. Došao je trgovcu sirem i rekao mu: „Imaš li sira?”

Reče mu: „Imam sir poput masla.“ Ovaj u sebi reče: „Zašto ne bih kupio maslo, kada se ono već uzima za najbolji primjer.“ Potom je otišao trgovcu maslom i rekao: „Imaš li masla?” Trgovac mu reče: „Imam masla koje je poput ulja.“ Ovaj u sebi reče: „Zašto ne bih kupio ulje kad se ono uzima za najbolji primjer.“ Potom je otišao trgovcu uljem i upitao ga: „Imaš li ulja?” Trgovac reče: „Imam ulja i tako je čisto poput vode.“ Ovaj u sebi reče: „Zašto ne bih kupio vode kada se ona uzima kao najbolji primjer.“ Potom se vratio kući i uze posudu i napuni je vodom, te je stavi pred gosta zajedno sa suhim komadićima hljeba. Potom ga je upoznao sa onim što mu se desilo na pijaci. Kufljanin mu reče: „Svjedočim da si ti za ispravku (islah) preči od stanovnika Kufe.“

-Neki čovjek opali šamar El-Ahnefi b. Kajsu, a on mu reče: „Zašto si to učinio?” Ovaj odgovori: „Data mi je nagrada da ošamarim predvodnika Benu Temima.“ El-Ahnef mu reče: „Ništa nisi uradio,

jer onda trebaš ošamariti Harisa b. Kudamu, jer je on predvodnik Benu Temima.“ Ovaj ode do Harisa i ošamari ga, a Haris mu odsiječe ruku – to je El-Ahnaf i želio.

-El-Džahiz je rekao: „Prošao sam pored učitelja koji je imao dugi i kratki štap, palicu, loptu, bubanj i trubu. Upitao sam ga: „Šta ti je to?“, a on reče: „Ja učim ološ od djece. Jednom od njih kažem: „Čitaj sa svoje tablice“, a on meni zvizne i onda ga udarim kratkim štapom. Potom se on izmakne, pa ga udarim dugim štapom. Potom počne bježati od mene, a onda stavim loptu na palicu i udarim ga po glavi i napravim mu ranu. Potom sva ostala djeca na mene počnu bacati tablice, a onda bubanj stavim o svoj vrat i trubu u svoja usta udarajući po bubnju i pušući u trubu. To prolaznici čuju, pa mi pritrče da me od njih spase.“

-Prenosi se da je Busejna došla Abdul-Meliku b. Mervanu, a on uperi pogled u nju. Reče joj: „O Busejna, šta je na tebi Džemil vidio kada je već o tebi spjevao ono što je spjevao?“ Ona mu odgovori: „Vladaru pravovjernih, a šta su u tebi ljudi vidjeli kada su te postavili za halifu?“ Abdul-Melik se nasmija tako da mu se ugleda crni zub koji je inače skrivao. Svakoj potrebi koju je imala toga dana on je udovoljio.

-Neki pjesnik je došao Beššaru b. Berdu i spjevao mu slabe stihove. Upita ga: „Šta misliš o ovoj poeziji?“ Beššar reče. „Dobro je da je izašla iz tvojih prsa, jer da si je ostavio dobio bi od nje paralizu.“

-Neki beduin počeo da bježi iz rata.

Umer b. Ebi Hubejra mu reče: „O ti, bori se i uzmi opskrbu!“

Beduin reče: „Ja se ne borim da bi mi se dala opskrba.“

Umer reče: „Ja ti neću dati opskrbu sve dok se ne budeš borio.“

Beduin reče: „Čudno je to Umere! Kako da se borim dok gledam smrt koja će mi brzo doći i nadu u opskrbu koja će mi odgođeno doći.“

-Susrela se dva stara prijatelja. Jedan od njih je završio medicinu, a drugi se bavio ribolovom.

Jednoga dana ovaj ljekar je htio da pređe rijeku i prijatelj ribolovac ga uze u svoj čamac. Ljekar ga upita: „Znaš li išta o hirurgiji i liječenju?“

Ribar reče: „Ništa.“

Ljekar mu reče. „Tebi je prošlo pola života.“

Poslije toga zapuha jak vjetar, pa oni počеше govoriti sljedeće:

Ribar: „Da li znaš plivati?“

Ljekar: „Nikako.“

Ribar: „Tebi je onda prošao čitav život.“

-Neki čovjek reče Harunu er-Rešidu: „Ja mogu da učinim nešto što ne može niko od ljudi.“ Er-Rešid mu reče. „Daj da vidimo šta je to.“ On izvadi kutiju punu igli i jednu zabi u zemlju, a potom počе bacati sljedeće igle tako da je svaka igla pogađala vrh prve igle. Kada je ovaj završio sa bacanjem igala stade ponosan na svoje djelo očekujući da mu se dadne dobra nagrada. Ali, Er-Rešid naredi da se ovaj izbičuje s stotinu bičeva i dadne mu se stotinu dinara. Kada je Er-Rešid upita zašto je tako postupio reče: „Dao sam mu stotinu dinara kao nagradu za njegovo umijeće i vještinu a naredio sam da se izbičuje sa stotinu bičeva jer on svoju pamet troši u beskorisne stvari.

-Poveo se sljedeći istinit dijalog:

Bolesnik: „Ja osjećam teškoću u svome želucu, doktore.“

Doktor: „Nemoj jesti mnogo.“

Bolesnik: Da li jelo zamara moj želudac? Naši djedovi su jeli mnogo, njihovi želuci su bili poput željeza.“

Doktor: „Svi naši djedovi su pomrli.“

-Jedan apotekar objavio vijest da posjeduje lijek koji vraća mladost, pa ljudi navališe da ga kupuju. Potom mu dođe neki čovjek tražeći od njega staklenu bocu sa tim preparatom, ali je apotekar pogriješio i dao mu preparat koji izaziva proljev.

Nije mnogo prošlo, a čovjek popi sav sadržaj te boce.

Na putu do kuće osjetio je bol u želucu i proljev tako da se nije mogao obuzdati pa je zaprljao svoj unutrašnji veš. Potom dođe pred kuću i žena ga vidje, pa ga upita šta je bilo, a on joj reče:

„Apotekar mi je dao lijek koji obnavlja mladost, međutim, izgleda da je lijek tako jak da me vratio u doba dojenja.“

-Neki čovjek je došao El-Hatii dok je on bio među svojim stadom, pa mu reče:

„O vlasniče stada!“

El-Hatie podiže svoj štap i reče: „One su debele.“ Čovjek reče. „Ja sam gost.“ El-Hatie reče: „Pripremio sam ih za dva gosta.“

-Ovo je pjesma Mustafe Hamama kojom replicira na pjesmu Ševkija koja počinje:

*Prijekor prijateljima bolje pristaje,
A ljubav uz prijekor može biti iskrena.*

Mustafa Hamam je odgovorio:

*Novci prijateljima bolje pristaju,
Jer su novci bliži srcu.
U mom džepu ne osta ništa osim bijedne pare,
Allah daje i opskrbljuje koga hoće.
Kada sam krenuo u banku da tražim pozajmicu.
Rekli su: Idi, jer banka sadaku ne daje.
Ima li darežljivog koji će mi pomoći u mojoj nedaći,
Otvorenih ruku, koji ka plemenitim osobinama pretječe?
Zaustavih taksi da u njega uđem,
A on počeo skakati i rikati poput magarca.
Taksisti skužiše moju neimaštinu,
Pa mi neće stati, a ja pokazujem i vičem.*

-El-Mutevekkil jednoga dana reče svojim prijateljima: „Znate li zašto su se muslimani urotili protiv Osmana? Radi nekoliko stvari, a one su: Ebu Bekr je stajao na minberu Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, niže za dvije stepenice. Zatim se Omer popeo za jednu stepenicu, a Osman se popeo na vrh minbera.“ Ubade reče: „Niko nije blagodarniji prema tebi bio, vladaru pravovjernih, od Osmana.“ On upita: „A kako?“ Reče. „Zato što se popeo na vrh minbera jer kada bi se svaki halifa spuštao za stepenicu u odnosu na svoje prethodnike, ti bi nam držao hutbu iz dubokog bunara.“ El-Mutevekkil se nasmija, a i oni oko njega.“

-El-Asmei reče: „Rečeno je Tuvejsu: „Koliki je tvoj pesimizam?“ Reče: „Rođen sam na dan kada je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, umro. Počeo sam uzimati hranu poslije dojenja kada je umro Ebu Bekr. Osunećen sam kada je umro Omer, stupio u pubertet kada je ubijen Osman.“

Oženio se kada je ubijen Alijj i rodilo mi se dijete na dan kada je ubijen El-Husejn.“

-Dok su neki ljudi sjedili kod jednog čovjeka iz Medine i jeli ribu, Eš'ab im zatraži dozvolu za ulazak. Neko reče. „Eš'ab po običaju pruža ruku ka najboljoj hrani.“ Potom su velike ribe učinili van njegovog domašaja kako bi jeo one male. Kada Eš'ab uđe rekoše mu: „Šta misliš o ribama?“ On reče. „Ja sam na njih veoma ogorčen, jer mi je otac umro na moru i ribe su ga pojele.“ Rekoše mu: „Hajde sada osveti im se.“ On sjede i pruži ruku ka maloj ribi, a potom je stavi kod svoga uha i poče gledati u posudu u kojoj su bile velike ribe, pa reče:

„Znate li šta kaže ova mala riba?“

Rekoše: „Ne.“ Reče: „Ona kaže da ona nije prisustvovala smrti mog oca, niti ju je doživjela, jer je daleko mlađa. Reče mi: „Uzmi te velike ribe sa sofre, one su živjele u doba tvoga oca i pojele ga.“

-Jedan je spjevao stihove o glupavim:

*Čuvaj se druženja sa glupim,
Jer je luđak poput trošne odjeće.
Kad god se njen dio podere,
Vjetar je od njene slabosti još više rascijepi.
Ili je poput hrđe na velikom ogledalu,
Pa da li misliš da se hrđa može popraviti?
Ili je poput magarca na pijaci,
Kojeg kada nahraniš ljude udara,
A kada ogladni, počne rikati.
Ili poput lošeg sluga, kada ga izgladniš krađe od ljudi,
A kada se zasiti, razvratu se oda.
Ako ga prekoriš da bi sebi došao,
On pokvari si jelo svojom osornošću.*

-Jedan hirurg prenosi sljedeću anegdotu:

Jednoga dana dođe mu bolesnik, pa ga hirurg upita da li je prije išao kod drugog ljekara.

Bolesnik mu odgovori: „Nisam, već sam išao apotekaru.“

Hirurg mu reče: „Kakvo ti je glupo mišljenje taj dao?“

Bolesnik reče: „Posavjetovao me da dođem u tvoju ordinaciju.“

-Neki židov zateče muslimana kako u danu mjeseca ramazana jede pečeno meso, pa zatraži da i njemu dadne. Musliman mu reče: „Naše meso nije dozvoljeno židovima.“ Židov mu reče. „Ja sam kod židova isto što si ti kod muslimana.“

-El-Džahiz kaže: „Ludi Džuaifiran je išao s jednim prijateljem, pa ovaj čovjek gurnu Džuaifirana na jednog psa i reče mu: „Šta radiš?“ Ovaj odgovori: „Želim da te s njime sprijateljim.“ Džuaifiran reče: „Pa s kime sam ja još od jutros?“

-Nekom čovjeku koji je bio poznat po škrtosti je rečeno:

„Zašto ne pozoveš ljude na sofru, jer ti si poznat po učtivosti pri jelu?“

Reče: „Sprječava me da to učinim činjenica da nisam jeo ni sa jednim čovjekom, a da nisam vidio određene mahane koje nosi.

Guta pileću džigericu, uzima samo za sebe janjeći bubreg, davi se gušćijim batkom, navaljuje na pileća prsa. Zato je usamljenost za mene bolja od druženja sa čovjekom koji ne zna lijepo jesti.“

-Ebu Hereme je bio najškrtiji čovjek, a tvrdio je da je najdarežljiviji u svojim stihovima. Jednoga dana mu dođe skupina, pa on upita: „Šta vas je dovelo?“ Rekoše: „Tvoji stihovi u kojima kažeš:

*Put prekrivam širinom svoga šatora,
I u svoje šatore uvodim ljude,
Ja sam čovjek koji je svoju kuću,
Na putu postavio čvrsto,
I nedam da u njoj prezren svoje pravo nađe.*

Potom je u nas pogledao i rekao: „Nema na zemlji gluplje skupine od vas. Zar niste čuli govor Uzvišenog Allaha koji kaže: „I oni govore ono što ne čine.“ Tako mi Allaha, ja govorim ono što ne činim, a vi želite da činim ono što govorim. Tako mi Allaha, neću svome Gospodaru biti nepokoran radi vašeg zadovoljstva.“

-Pričalo se da je jednom starijem čovjeku svakoga dana na sofru stavljana kokoš, ali je nije jeo, već bi bila odnesena, pa bi se podgrijala za sljedeći dan, pa bi mu ponovo bila iznesena, a on bi je ostavio onakvom kakva jeste. Jedan od prisutnih reče: „Ova naša kokoš je iz faraonove svite, izlaže se vatri jutrom i večeri.“

-Pričalo se da je jedan škrtac rekao svome slugi: „Daj hranu i zatvori vrata.“ Sluga reče: „Gospodine, to je greška. Prvo reci: „Zatvori vrata, a zatim daj hranu.“ Škrtac reče: „Idi sada, slobodan si, jer dobro poznaješ razloge pronicljivosti.“

-Jednoga dana El-Hadždžadž se odvojio od svoje vojske i susreo beduina. El-Hadždžadž ga upita: „Ugledniče Arapa, šta kažeš o El-Hadždžadžu?“ Ovaj reče. „Nepravedni tiranin.“ Upita: „Zašto se ne požališ na njega Abdul-Meliku?“ Ovaj reče. „Allah ga prokleo, on je još nepravedniji i veći je tiranin.“ Potom beduina okruži vojska. El-Hadždžadž reče: „Stavite beduina na jahalicu“, pa su ga stavili. Beduin upita o njemu, pa rekoše: „To je El-Hadždžadž.“ Beduin potrči za konjem i reče: „O Hadždžadže!“ Ovaj upita: „Šta ti je?“ Beduin reče: „Neka niko ne sazna za tajne između tebe i mene.“ El-Hadždžadž se nasmija i pusti ga.

-Neki beduin čuo učaća kako uči Kur'an, pa kada dođe do riječi Uzvišenog: „Beduini su najžešći po nevjerstvu i licemjerstvu“, reče: „Po ružnom nas je spomenuo.“ Potom ga je čuo kako uči riječi: „A ima beduina koji vjeruju u Allaha i Sudnji dan.“

Beduin reče: „Nema smetnje što nas je spomenuo po ružnom, a potom nas pohvalio, kao što naš pjesnik kaže:

*Uvrijedio si Zuhejra, a zatim sam ga ja pohvalio,
A velikodostojnici bivaju i kuđeni i hvaljeni.*

-Mukatil b. Sulejman jednog dana sjede, a uzeo ga je ponos u znanju. Onima koji su bili oko njega reče: „Hajde, pitajte me o svemu što je ispod Arša do ispod zemlje.“

Iz skupine ustade čovjek i reče mu: „Mi te nećemo o tome ništa pitati, već te pitamo o onome što je s tobom na zemlji.“

Mukatil reče: „Dobrodošli, dobrodošli! Pitajte što želite.“

Čovjek upita: „Obavijesti me o boji psa ljudi koji su bili u pećini.“

Mukatil reče. „Tako mi Allaha, ostavio si me bez riječi.“

-Neka gospođa reče ljekaru: „Doktore, problem moga sina je veoma težak, jer stalno zamišlja da je kokoš.“

Doktor reče: „Koliko već vremena se osjeća u takvom stanju?

Žena reče. „Ima godina dana.“

Doktor reče začuđeno: „Godina dana, a niste razmišljali o njegovom liječenju sve do sada!?”

Žena stidljivo reče. „Doktore, ti znaš da smo mi zato sirotinja. Mislili smo da će čekanje donijeti svoj rezultat, posebno zato što su jaja skupa.“

-Jedan pronicljivi čovjek pogleda u čovjeka koji je gađao metu, a strelice su mu išle lijevo - desno od mete. Potom ovaj sjede na samu metu, pa ga upitaše zašto je to uradio, a on reče. „Nisam vidio sigurnijeg mjesta.“

-Nekom čovjeku je rečeno: „Pamtiš li Kur'an?" On reče. „Da.“ Upitaše: „Kako ide početak sure Ed-Duhan (dim)?" Ovaj reče: „Si-rovo granje.“

-Kaže Ibn er-Rumi:

„Neki čovjek je otišao na selo, pa ga ugosti tamošnji imam kod kojeg je ostao jedan dan. Imam reče: „Ja još od tada i tada predvodim ljude u namazu. Neki dijelovi Kur'ana su mi problematični.“ Ovaj upita: „Reci koji su.“ Reče: „Jedan problem mi je u Fatihi: Ijjake na'budu ve ijjake ... a šta je tis'in (devedeset), ili je seb'ine (sedamdeset). To mi je problematično. Ja ipak učim (tis'ine) iz predostrožnosti.“

-Kradljivci udoše u kuću Ebu Seida i uzeše sve što je u njoj bilo. Pošto su izašli Ebu Seid ih počeo pratiti noseći nešto što su ostavili. Upitaše ga: „Čovječe, gdje ćeš, šta želiš?“ Ebu Seid reče: „Ništa mi niste ostavili u kući, pa sam krenuo za vama da boravim u vašoj kući.“ Oni mu se nasmijaše i vratiše mu njegove stvari.

-Neki čovjek reče tvrdici: „Zašto me ne pozivaš kod sebe na hranu?“ Reče: „Zato što ti dobro žvačeš i brzo gutaš. Čim jedan zalogaj pripremiš odmah si spreman za drugi.“ Ovaj mu reče. „Bra-

te, zar želiš da kada kod tebe jedem da klanjam dva rekata između svaka dva zalogaja?“

-Halifa El-Mehdi je izašao u lov i udaljio se od svojih prijatelja sve dok ne dođe do šatora jednog beduina. Reče mu: „Beduinu, ima li bujruma?“ Beduin reče: „Da“, pa mu izvadi hljeb koji je jeo i mlijeko koje je pio. Kada se El-Mehdi napi upita ga: „Znaš li ko sam ja?“ Reče: „Ne, tako mi Allaha.“ Mehdi reče: „Ja sam jedan iz svite halife.“ Beduin reče: „Allah tvoju poziciju blagoslovio“, a potom mu dade drugu posudu. Kada se El-Mehdi napi, upita ga: „Znaš li ko sam ja?“ Beduin reče: „Tvrdiš da si iz halifine svite.“ El-Mehdi reče: „Ne, ja sam jedan od zapovjednika vladara pravovjernih.“ Beduin reče: „Neka tvoja zemlja bude široka, neka ti opskrba bude lijepa i svaka želja ispunjena.“ Potom mu dade treću posudu, pa je El-Mehdi popi i reče: „Beduinu, znaš li ko sam ja?“ Reče: „Tvrdiš da si jedan od zapovjednika vladara pravovjernih.“ El-Mehdi reče: „Ne, nego sam ja vladar pravovjernih.“ Beduin uze piće i udalji ga od njega, pa reče: „Ako popiješ četvrtu posudu tvrdit ćeš da si Allahov poslanik.“ El-Mehdi se nasmija, a zatim ih okruži konjica. Prasnja siđe i krenuše ka El-Mehdiju sa punim poštovanjem. Beduin se tada uvjeri da je on halifa i samo što mu srce od straha ne poletje. El-Mehdi reče: „Ništa se ne boj“, pa naredi da mu se dadne poklon. Beduin reče: „Ja svjedočim da si ti iskren, jer da si tvrdio da si nešto četvrto i to bih potvrdio.“

-El-Hadždžadž jednoga dana je puštao krv hidžamom kada čovjek koji mu je radio hidžamu stavi kupice na njegov vrat, reče mu: „Namjesniče, volio bih da me obavijestiš šta znaš od Ibn El-Eš'asu i kako ti je nepokoran bio.“ Reče mu: „Za tu priču treba drugo vrijeme, pa kada završiš svoj posao ispričat ću ti.“

Čovjek ga je nekoliko puta pitao ponavljajući to, a El-Hadždžadž mu je obećavao i zaklinjao se da će to ispuniti. Kada je završio, skinuo kupice i oprao krv, reče mu: „Obećali smo ti da ćemo ti ispričati priču o Ibn El-Eš'asu zajedno i zakleli smo ti se, a sada ćemo ti ispričati.“ Potom El-Hadždžadž viknu: „Slugo, daj bič!“

Bič je donesen, a El-Hadždžadž naredi da se skine do pasa i poče ga bičevati. Potom El-Hadždžadž pride i poče mu pričati anegdotu o Ibn El-Eš'asu što je duže mogao. Kada je završio priču, ovaj čovjek je primio pet stotina bičeva i gotovo da nije podlegao.

Potom je El-Hadždžadž prestao sa bičevanjem i rekao: „Mi smo ispunili obećanje. Kada god želiš da nas o drugima pitaš mimo Ibn El-Eš'asa pod ovim uslovima, mi ćemo ti se odazvati.“

-Slijepac sjede zajedno sa čovjekom koji je imao vid da jedu hurme u tamnoj noći. Slijepac reče: „Ja ne vidim, ali neka Allah prokune onoga ko jede po dvije.“ Kada je hurmi nestalo, više košpica se nađe kod slijepoga nego kod onoga koji je vidio. On reče: „Kako ti imaš više košpica nego ja?“ Slijepac reče: „Zato što sam jeo po tri.“ „A zar nisi rekao: „Neka Allah prokune onoga ko je jeo dvije po dvije? – upita onaj koji je vidio. „Svakako, ali ja sam jeo po tri – odgovori slijepac.

-Neki čovjek dođe vjerovjesniku Sulejmanu, alejhisselam, i reče mu: „Allahov Vjerovjesniče, imam komšije koje mi krađu guske.“ Sulejman pozva: „Zajednički namaz!“ Svi se okupiše, a on im poče držati govor u kojem reče:

„Neko od vas krađe guske svoga komšije, a zatim dolazi u mesdžid, a perje mu je na glavi.“ Jedan čovjek se potra po glavi, a Sulejman reče: „Uhvatite ga, on je kradljivac!“

-Jedan halifa upitao svoje dijete koje je u ruci imalo misvak: „Koja je množina od 'misvak'?“ Dijete reče: „Ona (mesavik) je u suprotnosti sa tvojim lijepim osobinama, vladaru pravovjernih“

-Jedan čovjek se mnogo svađao sa ženom, a imao je komšiju koji ga je zbog toga kritikovao. Kada su se jedne noći žestoko posvađali i kada je suprug udari, dođe komšija i reče:

„O ti, postupaj prema njoj kao što Allah kaže: **Ili ih zadržite...**“, kako ono ide...?, „**Ili ih pustite**“ – ne znam dalje.“

-Jedan čovjek u doba El-Mehdija se proglasio poslanikom, pa El-Mehdi naredi da ga dovedu. Kada je stavljen pred njega reče mu:

„Ti si vjerovjesnik?“

„Da“ – odgovori on.

„A kada si poslan?“

„Šta će ti datum“ – odgovori.

El-Mehdi upita: „Na kojem mjestu ti je došlo poslanstvo?“

„Tako mi Allaha, vjerovjesnici se o tome ne raspravljaju. Ako hoćeš da mi povjeruješ čini sve ono što ti kažem, ako hoćeš da me porekneš, onda me ostavi i ja ću tebe ostaviti.

El-Mehdi reče. „To nije dozvoljeno, jer će tako vjera biti upropaštena“.

Čovjek se naljuti i reče: „Čudno! Čudno je to! Srdiš se radi propasti svoje vjere, a ja se ne srdim radi propasti moje vjere. Tako mi Allaha, samo si jak zato što imaš Mana b. Zaida, El-Hasena b. Kah-tabu i njima slične.“

El-Mehdi se nasmija i reče Šurejku b. Kadiju: „Šta kažeš o njemu?“

Čovjek reče: „S njime se savjetuješ o meni, a ne pitaš mene za mišljenje.“

El-Mehdi reče. „Hajde da vidimo šta imaš.“

Čovjek upita: „Jesam li ja za tebe vjernik ili nevjernik?“

El-Mehdi reče: „Nevjernik.“

Čovjek reče: „Allah kaže: „Nemoj se pokoravati nevjernicima i licemjerima, i nemoj ih uznemiravati, a na Allaha se osloni.“ Zato, niti mi se pokoravaj niti me uznemiravaj i pusti me da odem slabšim siromasima jer oni slijede vjerovjesnike, a ostavit ću kraljeve i silnike, jer su oni gorivo za džehennem.“

El-Mehdi se nasmija i pusti ga.

-Od Ibn Šihaba se prenosi da je rekao: „Došao neki čovjek kod Omera b. El-Hattaba radijallahu anhu, i rekao: „Esselamu alejke, ja Eba Gafre, hafesallahu leke (umjesto : O Ebu Hafse, gaferallahu leke – Allah ti oprostio).“

Omer radijallahu anhu, reče: „Je li pod tim misliš na: Ja Eba Hafse, gaferallahu leke?“

Čovjek reče: „Asleatni furkatuke (očelavio me strah od tebe)“, umjesto da je rekao efrekatni sal'atuke (zastrašila me je tvoja gordost).

-Ebu El-Hasen b. Hilal bi naredio, ukoliko njegov konj pogriješi, da mu se uskrati hrana kao vid preodgoja. Kada bi mu se na to prigovorilo, on bi rekao: „Vi ga nahranite, ali mu ne govorite da ja za to znam.“

-Er-Rejjaš kaže: „El-Velid je srušio jednu crkvu, pa mu bizantijski car posla protestno pismo u kome kaže: „Ti si srušio crkvu koju je tvoj otac s pronicljivošću ostavio. Ako smatraš da je ispravno kako si postupio, onda je tvoj otac pogriješio, a ako je pogriješio, šta je tvoje opravdanje?“

El-Velid mu odgovori ajetom: **„I spomeni Davuda i Sulejmana, kada su sudili o usjevu što su ga noću ovce nečije opasle, i Mi smo bili svjedoci suđenju njihovu, i učinismo da Sulejman pronikne u to, a obojici smo mudrost i znanje dali.“**

-Neki čovjek se požali ljekaru da ga boli stomak. Upitao ga je. „A šta si jeo?“ Reče. „Jeo sam izgoren hljeb.“ Potom ga je doktor htio namazati surmom. Čovjek reče. „Mene boli stomak, a ne oko.“ Ljekar mu reče. „Znam, ali hoću da te namažem surmom, pa da ubuduće vidiš izgoren hljeb i da ga ne jedeš.“

-Ebu El-Haris Husejn je iskazivao veliku ljubav jednoj djevojci. Ona ga je pozvala, ali mu nije iznijela hranu, tako da on osjeti tegobu i reče:

„Gospođice, zašto ne čujem da se ručak spominje?“

Ona reče: „Subhanallah, zar ti nije dovoljan pogled u mene i tvoja želja za mnom u odnosu na to što govoriš?“

Ebu El-Haris reče: „Gospođice moja, kada bi Džemil i Busejna sjedili od jutra od ovoga vremena, a ne bi pojeli ništa, jedno bi drugo ispljuvali.“

-El-Mutevekkilu je pokazana djevojka pjesnikinja, pa on naredi pjesniku Ebu El-Ajnau da je ispita, a inače je Ebu El-Ajna bio slijep.

Ebu El-Ajna reče djevojci: „Da li citiraš poeziju onako kako već o tebi govore?“

Djevojka reče: „Da. Dobro je citiram.“

Ebu El-Ajna reče: „Dat ću ti jedan dio rečenice, a ti ga dovrši: „el-hamdulillahi kesira (Mnoga zahvala pripada Allahu).“

Djevojka reče: „Hajsu enšeeke dariran (Kada te je slijepa stvorio).

-Jedan čovjek se proglasio poslanikom i doveden je pred hali-fu, pa mu reče: „Ko si ti?“

Čovjek odgovori: „Ja sam vjerovjesnik.“

Halifa ga upita: „A koja je tvoja mudžiza?“

Čovjek reče: „Traži šta hoćeš.“

Ispred njega je bio katanac, pa mu reče: „Uzmi ovaj katanac pa ga otvori.“ Čovjek reče: „Allah te popravio, ja nisam rekao da sam bravar, već vjerovjesnik.“ Halifa se nasmija i zatraži od njega da se pokaje.

-El-Mensuru je doveden jedan haridžija koji se protiv njega borio a zatim je pao u zarobljeništvo.

El-Mensur mu reče: „Obavijesti me ko je od mojih prijatelja najžešći bio u dvoboju s tobom?“

Haridžija reče: „Vladaru pravovjernih, ja ne znam da su tvoji prijatelji ikada naprijed s licem u lice išli prema meni, već jedino prepoznajem njihova tjemena kada su u bijegu, zato im reci da se sada okrenu pa da ti kažem koji je od njih najbrže bježao.“

-Muhammed b. El-Hadždžadž je spjevao stihove o Beššaru b. Burdu kojem je umro magarac. Beššar je rekao: „Vidio sam sinoć u snu svoga magarca, pa mu rekoh: „Teško ti se, zašto umrije?“ Magarac reče. „Ti si me uzjahao tog i tog dana, pa smo prošli pored ulaza El-Asbehanija, a ja ugledah magaricu kraj njegovih vrata, pa se zaljubih i umrih.“

Potom je spjevao:

*Gospodine moj, uzmi za mene sigurnost,
Od magarice El-Asbahanija.
Na ulazu je bila magarica od koje bolje nema,
Usmrtila me je na dan kada smo otišli,
Svojim prelijepim sjekutićima.
Svojom ljepotom i nježnošću,
Pitaj o tome moje tijelo.
Ona ima prelijepe obraze,
Poput obraza šenferanija,
Zbog nje umrih, a da sam živio,
Moje bi poniženje potrajalo.*

Neki ga čovjek upita: „Ebu Muaz, a šta je šenferani?“ Reče. „To je nešto o čemu pričaju magarci, pa kada susretnesh nekog magarca, upitaj ga o tome.“

-Prenosi se od Damura b. Ševzeba da je rekao: „Neki čovjek je imao sluškinju s kojom je u tajnosti imao odnos. Potom je rekao svojoj ženi: „Merjem se kupala u ovoj noći, pa se i vi okupajte.“ Potom su se okupali i on i njegova žena.

-Mahmud Gunejn se šalio sa svojim prijateljem pjesnikom, kojem je ukraden novčanik, sljedećim riječima:

Neka ti je lahko i neka ti nije golemo,

*Allah neće sastaviti poeziju i imetak.
Odakle si dobio imetak pa da ti bude ukraden?
Ti si meni najbliži po neimaštini,
Kako je ta vrećica iz tvoga džepa otišla,
A ti si najpotrebnije stvorenje za dinarom?
Čuvaj svoj novac i oko njega čvorove dobre napravi,
Da se ne mogu odvezati.
Rekoše: Sve njegovo mu iz ruke ode.
Rekoh: I njegova je glava od pameti prazna.
Šta ćeš sada da uradiš,
Hoćeš li postiti do sljedećeg mjeseca?*

-Neki čovjek upitao Ebu El-Gusna: „Ebu Gusne, šta je bolje: Ići ispred dženaze ili iza?“

Reče: „Uglavnom nemoj biti na tabutu, a idi kuda hoćeš.“

-Obolio štićenik Seida b. El-Asa, a nije imao onoga ko bi mu služio i pomagao mu. Potom je poslao po Seida b. El-Asa, pa kada mu dođe reče. „Ja nemam drugog nasljednika osim tebe, a ovdje imam trideset hiljada dirhema koji su zakopani. Kada umrem ti ih uzmi.“ Kada je izašao od njega Seid reče: „Vidim da smo pogriješili prema našem štićeniku i bili nemarni prema njegovoj posjeti.“ Potom ga je posjećivao i zadužio onoga ko će mu služiti. Kada je umro kupio mu je kefine od tri stotine dirhema i prisustvovao njegovoj dženazi. Potom se vratio kući i čitavu je prekopao, ali nije ništa našao. Potom je došao čovjek od kojeg je kupio kefine tražeći novac. Seid reče: „Htio sam iskopati njegov kabur i uzeti mu kefine.“

-Neki beduin čuo gramatičara Ebu El-Meknuna kako u dovi za kišu govori: „Allahu, obaspi nas obilnom, rodnom, velikom, nepresušnom, nabujalom kišom, korisnom za naš obični narod, a neka ne bude štetna za naše odabrane.“

Beduin reče. „O nasljedniče Nuha, to je potop, tako mi Gospodara Ka'be! Pusti me da se sklonim u brda koja će me sačuvati od tog mora.“

-Beduinu je rečeno: „Kako si osvanuo?“ Reče. „Dobro.“

Neko ga drugi upita: „Kako si osvanuo?“

Reče: „Onako kako sam ovoga obavijestio.“

-Ujela lisica beduina i on ode narodnom ljekaru da ga izliječi, pa ga on upita: „Šta te je ujelo?“ On reče: „Divlja životinja“, stideći se da kaže lisica. Kada je ovaj počeo s liječenjem, beduin mu reče: „Pomiješaj malo lijeka protiv lisičijeg ujeda“

-Jedan beduin je rekao: „Staviš hurmu u svoja usta, a njenu slast osjetiš do nožnih članaka.“

-Neki beduin je govorio: „Allahu, jedinome mi oprosti.“ Rekoše mu: „Zašto nisi općenito spomenuo sve ljude u svojoj dovi, jer Allah obilno prašta?“

On reče: „Ne volim da opterećujem svoga Gospodara.“

-Majka vjernika Aiša radijallahu anha, je rekla: „Rekla sam: „Allahov Poslaniče, kada bi došao u dolinu u kojoj ima drvo sa kojeg su uzimani plodovi, a nađeš i drveće sa koga nisu uzimani plodovi, kod kojeg bi drveta ostavio svoju devu da slobodno pase i uživa?“

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: „Kod onog drveta kod kojeg niko nije uživao i ostavljao devu da pase (ovim je Aiša aludirala da nije ženio nijednu djevicu osim nje).“

-El-Attabi je jeo na putu pred ulazom u Šam. Jedan prijatelj mu reče: „Teško ti se, zar se ne stidiš?“ El-Attabi mu reče. „Šta misliš kada bi bili u kući u kojoj su sve goveda, bi li se stidio i ustručavao da jedeš, a ona te gledaju?“ Čovjek reče: „Ne.“ El-Attabi reče. „Strpi se sve dok ti ne pokažem da su oni goveda.“ Potom je ustao i počeo pričati, pripovijedati i pozivati sve dok se ne iskupi oko

njega veća masa. Potom reče. „Više nam je ljudi prenijelo da onaj čiji jezik dodirne vrh nosa neće ući u vatru.“ Potom je svaki od njih isplazio svoj jezik pokušavajući da dodirne vrh nosa i procijeniti da li ga može dodirnuti ili ne. Kada su se razišli El-Attabi reče. „Zar te nisam obavijestio da su oni goveda.“

-El-Hamduni, opisujući škrtost Ebu Zurare, kaže:

*Vidio sam Ebu Zuraru kako jednoga dana,
Svome vrataru, koji je imao sablju u ruci, kaže:
Ako se sofru postavi, pa se neko pojavi,
Ja ću ti glavu odsjeći i selam ti reći
Reče: Osim tvoga oca, jer je on prezreni starac,
Kojeg riječi ne mogu odvratiti.
On usta i reče: Ko mu bude pakostio u kući
Neće više u njoj biti
Moj otac, dva brata i pas su kod mene
Poput onoga kome dođe hrana i kaže mu se:
Pokaži mi, pasiji sine, je li moj hljeb čitav i krnjav?
Kada hrana dođe onda prestaju prava mojih roditelja
Na zemlji nema gore sofre
Na kojoj je hljeb oko kojeg se guraju*

-Pjesnik Kušadžim prenosi detaljno anegdotu sa svojim prijateljem škrcem koji ga je pozvao na ručak, a onda je Kušadžim osjetio kao da jede „domaćinova rebra“, a ne hranu:

*Naš prijatelj je sve ljude nadmašio u škrtosti
On je najbolji od njih, ali nije dobar
Pozvao me je k'o prijatelj prijatelja
I dođoh mu kao što treba doći
Kada sjedismo da jedemo, primijetih
Kao da njegove organe jedem
Nekada se rasrdi i izgrdi svoga slugu
A znam da je srdit i da ga grdi zbog mene
Pođoh polahko uzimati hranu sa strahom
I vidjeh da me njegove oči pomno prate
Tajno pružam svoju ruku da ukradem zalogaj
Pa me presječe krajem oka i počnem se baviti povrćem
Sve dok moja ruka ne poćini smrtni grijeh*

*Jer mi glad pamet oduze
Primakoh tada sebi kokošiji batak
I osjetih kao da sam povučen za svoju nogu
Poslije jela mi je ponudio slatko
Pa nisam mogao osjetiti ni slast ni gorčinu
I ustadoh, a da sam namjeru za post u noći donio
Nagradu bih zaradio.*

-Jedan naivnjak imao magarca koji je obolio, pa se zavjetovao ukoliko magarac ozdravi da će postiti deset dana. Magarac je ozdravio, pa je ovaj ispostio. Pošto je ispostio, magarac je umro.

Reče: „Ovo je, tako mi Allaha, neprihvatljivo, oduzet ću ovo od ramazana.

Ali ramazan već nastupa. Tako mi Allaha, neću postiti propuštenih deset dana.

-El-Muttalib b. Muhammed je bio kadija u Mekki i imao je ženu kojoj je prethodno umrlo pet muževa. El-Muttalib teško oboli, a ona sjede kod njegove glave i poče plakati i upita ga: „Kome me ostavljaš?“ On reče. „Šestome nesretniku.“

-Neka žena tužila svoje dijete kod kadije. Požalila se na veliku neposlušnost. Kadija mu reče: „Sinko, zar nisi čuo Allahove riječi: „Nikada im ni „uh“ ne reci“? Tada je sin ošamari i reče: „Kada sam ti rekao „uh“?“

-Neko je rekao Ebu El-Ajnau: „Majmune“, a on reče: „Naveo je nama primjer, a zaboravio je svoje stvaranje.“

-Neka žena svojoj sluškinji dade dirhem i reče: „Kupi za njega peciva.“ Ona se vrati i reče: „Gospođo, dirhem se izgubio.“ Reče joj: „Nevaljalice jedna, zar mi se obraćaš punih usta i govoriš: Dirhem se izgubio?“ Sluškinja svojom rukom prekri pola usta, a drugom polovinom reče: „Puče kora.“

-Neki čovjek sluškinji, koju je htio kupiti, reče: „Koliko su platili za tebe?“ Ona reče: „Vojske tvoga Gospodara poznaje samo On.“

-Ebu Sedždžade, pravnik, u svojim stihovima kaže:

*Od nas ima vezira, a i emira,
Od nas ima savjetnika, a od nas sam i ja.*

-Pripovjedač Ebu Dihje je rekao: „Vuk koji je pojeo Jusufa zvao se Hemladž.“ Rekoše mu: „Ali, Jusufa nije pojeo vuk.“ On reče. „Pa to je ime vuka koji nije pojeo Jusufa.“

-Hafiz Ibrahim je upitao Muhammeda Imama El-Abda (koji je bio crne kože): „Zašto se ne oženiš?“, a on mu u stihovima reče:

*O prijatelju, a ti si najbolji prijatelj,
Nemoj koriti monaha bez dokaza.
Ja sam mrk k'o noć, a svaka ljepotica je poput sunca.
Zato je nemoguće da se sastanu noć i dan.*

-Neki čovjek zanoćio kod nekih ljudi, a domaćin se usred noći probudi i začu kako se ovaj čovjek smije u sobi. On povika: „O, ti!“ Ovaj mu reče: „Odazivam ti se.“ Reče mu: „Bio si na donjem spratu, pa šta te odvede na gornji sprat?“ Reče: „Odvaljao sam se.“ Domaćin mu reče: „Ljudi se odvaljaju odozgo ka dolje, kako si se ti odvaljao gore?“

Reče: „Pa tome se i smijem.“

-Sabuur je bio ministar Behau Devleta koji je postavljao i skidao ljude sa pozicija. Jednog čovjeka je postavio za namjesnika Akbere, a on ga upita: „Ministre, šta misliš da iznajmim lađu uzvodno i nizvodno?“ Ministar se nasmija i reče: „Pođi šuteći.“

-Neko je rekao: „Jedne noći sam izašao iz naselja radi svoje potrebe i nađoh se pred slijepcem koji je držao ćup na ramenu, a u

ruci svjetiljku. Išao je sve dok ne dođe do rijeke, a potom napuni čup vodom i vrati se. Rekoh mu: „Ti si slijep, a noć i dan su isti za tebe. Zašto će ti svjetiljka?“ Reče mu: „Previše se zanimaš za tuđe stvari. Ponio sam je za one koji su slijepih srca poput tebe da osvijetle sebi kako ne bi posrnuli u mraku, a onda padne na mene i razbije moj čup.“

-Pjesnik Ahmed Kindil kaže: „Omer b. Ebi Rebia je bio nadahnut od Allaha u strpljenju i tješenju. Njegova voljena Hind je od njega posudila jedan saudijski rijal. Poslala je svoga slugu S'ada kao izaslanika da izvrši taj zadatak, pa kada joj je dao ono što je tražila, onda joj se počeo dodvoravati ovom pjesmom: - Onaj ko ne zna ovo reći, ništa ne zna.

*Da Hind hoće uraditi ono što obećava,
I naše duše od bola izliječiti.
Došla nam je onako kako je i odnijela moj rijal,
A moje je srce u velikoj tuzi.
Poslala je S'ada nama tražeći posudbu,
Kuju će za jedan dan vratiti,
Dadoh mu ono što je tražila,
A suze mi tekoše niz obraze poput grašaka.
On otrča u strahu da mu to ne uzmem,
Prođe dan, a još jedan dan poslije njega,
A i još jedan dan, a sutra je nedjelja.
A moj rijal, o Hindo, kao što si ti lijepa,
Prešao je u ljepoti svaku granicu.
Njegovo naličje je poput sunca svijetlo,
Zvekeće od svoje čvrstine
Ja ga iz šale zakotrljah
I on ode poput potjerane gazele
Na svakom kraju on ima palmu
Sa granama i plodovima
On je za mene poput zlatne funte
Volim ga kao što ga i Hind voli, pa i više
Ah, kada bi se vratio, poljubio bih ga
Stotinu puta sa svake strane
Vezao sam ga za srce
Iznad prsa, a zatim čvorove dobro učvrstio*

*Kada ćeš mi ga, Hindo, vratiti
Moja čežnja je duga
Kada god kažem: Kada je rok?
Hind se nasmije i kaže: „Prekosutra.“*

-Neki čovjek reče Ibn Šubrumi: „Od nas je znanje došlo vama.“
Ibn Šubrume mu reče: „Da, ali vam se nije više vratilo!“

-El-Avam b. Havšeb je rekao: „Rekao mi je Isa b. Musa: „Ko ti je bila dojlja?“ Rekoh: „Niko me nikada nije dojió osim moje majke.“ Ovaj reče: „Tako mi Allaha, to sam znao. Na tom ružnom licu se može strpiti samo tvoja majka.“

-Kalifornijski pjesnik Dru Henderson je svoju posljednju knjigu poklonio supruzi uz sljedeću poruku: „Mojoj dragoj supruzi, jer da nije njenog odsustva, ne bih imao prilike da napišem ovu knjigu.“

-Pisac B. Dž. Vud Havsu je darovao jednu svoju zbirku napisavši u njoj: „Cijenjenoj kćerci, bez čije stalne pažnje i pomoći pisanje ove zbirke se ne bi odužilo za više od duplo vremena nego što je potrebno.“

-Neki beduin došao u Kufu i otišao do trgovca hurmama, te mu rekao:

*Vidio sam te u snu kako mi daješ jučer košaricu hurmi,
Rekoh svojoj djeci: Radujte se snu, jer sam ga kao dobrog usnio.
Doći će vam košarica ujutro, a ako ne, onda navečer,
Srca majke i djece ih poželješe,
Rečeno mi je (u snu): „Da“, one su slatke,
A ne reci „Ne“, da ne budu slane.*

On mu dade hurme i reče mu: „Nemoj više da sanjaš takve snove.“

-Jedan književnik dao svoje cipele obućaru da ih popravi, a obućar je otegao sa njihovom popravkom. Književnik je pored njega prolazio svaki dan da bi uzeo obuću. Kada ga obućar ugleda izdaleka da ide, uzme cipele i zamoči ih u vodu kako bi zavarao čovjeka da ih popravlja. Književnik mu reče jednoga dana: „Ja sam ti dao cipele da ih popraviš, a ne da ih naučiš plivanju.“

-El-E'ameš je sjedio u jednom kraju, a druga skupina u drugom kraju. Na tom mjestu je bila jedna lokva vode. Dođe neki čovjek u crnoj odjeći i kada ugleda El-E'ameša sa oskudnim ogrtačem reče mu: „Ustani i prenesi me preko lokve.“ On ga uze za ruku i stavi na svoja leđa, a čovjek reče: „Slavljen i Uzvišen neka je Onaj Koji nam je ovo potčinio, mi to sami ne bismo mogli postići.“ El-E'ameš ga donese do polovine lokve, a zatim ga baci i reče: „I reci: Gospodaru moj, ti me spusti u blagoslovljeno stanište, jer Ti si najbolji koji daješ stanište.“ Potom izađe iz lokve i ostavi ovoga čovjeka da se u njoj valja.

-Pričalo se: Neka stara žena je oboljela, pa joj sin dovede ljekara. Ljekar primijeti kako se ona ukasila šarenom odjećom i shvati šta joj je, pa reče: „Ona je u potrebi za mužem.“ Sin upita: „Zar starice imaju potrebe za muževima?“ Starica reče: „Teško ti se! U svakom slučaju, ljekar zna bolje od tebe.“

-Stanovnik Basre došao kod stanovnika Medine koji mu je bio prijatelj, te je odužio svoj boravak kod njega. Beduin reče svojoj ženi: „Sutra ću upitati našeg gosta koliko podlaktica možeš da skočiš“, a zatim ću ja skočiti, pa kada on skoči onda zatvori vrata.“ Sutradan Medinlija gostu reče: „O ti, kako skačeš?“ Ovaj reče: „Dobro“, pa mu je ponudio da zajedno skaču i ovaj to prihvati. Medinlija iskoči iz svoje kuće za nekoliko podlaktica i reče gostu: „Skoči sada i ti.“ Gost skoči nekoliko podlaktica prema unutrašnjosti kuće. Domaćin mu reče: „Skočio sam van kuće za podlakticu, a ti u unutrašnjost kuće za dvije podlaktice. Gost reče: „Dvije podlaktice u kući su bolje nego podlaktica van nje.“

-Jedan čovjek je pričao: „Prenoćio sam kod jednog bogatog čovjeka iz Kufe. Njegova djeca su spavala i primijetih kako on noću ustaje i preokreće ih sa boka na bok. Kada osvanusmo upitah ga o tome, a on reče: „Ova djeca jedu i spavaju na lijevoj strani, pa hrana na toj strani ostane i osvanu gladni. Zato ih ja prevrćem sa lijeve na desnu stranu kako je ne bi brzo probavili.“

-Neke sluge i robovi su opisani pronicljivošću i snalažljivošću u situacijama koje to zahtijevaju. Seid b. Jahja el-Umevi od svoga oca prenosi da je rekao: „Momci iz Kurejša su gađali strijelama. Jedan od njih je bio od potomaka Ebu Bekra i Talhe, pa je gađao i pogodio cilj. Reče: „Ja sam sin velikana dva grada (Mekke i Medine).“ Potom je gađao jedan od potomaka Osmana, pa je pogodio cilj i rekao: „Ja sam sin šehida Osmana b. Affana.“ Zatim je gađao jedan od sluga, pa je pogodio cilj, a onda reče: „Ja sam sin onoga kome su se meleki poklonili.“ Upitaše ga: „A ko je on?“ Reče: „Adem.“

-Neko je pozvao slijepca u svoju kuću, a kada sofru bijaše podignuta od njega i donese se voće i slatko, kada opruše ruke, slijepac je želio da krene. Domaćin mu tada reče: „Prouči nam nešto od Kur’ana“, a on odgovori: „Tako mi Allaha, ništa ne pamtim od Kur’ana osim Fatihe, a možda i u njoj griješim.“ Rekoše: „Citiraj nam koji hadis.“ Reče: „Ništa ni od hadisa ne pamtim.“

Domaćin upita: „Hoćeš nam citirati nešto od arapske poezije?“, a slijepac reče: „Od poezije ni stih ne pamtim.“ Domaćin reče: „Čudno je to, jer znam da ljudi govore: „Slijepci su riznice znanja.“

Slijepac reče: „Ne treba se čuditi. Zar nisi vidio i prazne riznice?“

-Neki čovjek u doba El-Me’muna proglasio se poslanikom i tvrdio da je Ibrahim, alejhisselam. El-Me’mun mu reče: „Ibrahim je imao mudžize i jasne dokaze.“ Ovaj upita: „A koji su njegovi jasni dokazi?“ El-Me’mun reče: „Vatra je potpaljena za njega, u nju je bačen, a onda je postala hladna i spasonosna. Zato ćemo i mi tebi potpaliti vatru i baciti te u nju, pa ako ta vatra bude takva kao što je

bila za njega, mi ćemo ti povjerovati.“ Ovaj reče. „Želim nešto lakše od toga.“ El-Me'mun upita: „Da nećeš Musaove dokaze?“ Reče. „A koji su njegovi dokazi?“ El-Me'mun kaza: „Bacio je svoj štap, pa se on pretvorio u zmiju koja se pokretala, njime je udario po moru pa se ono rascijepilo, svoju ruku je stavio pod pazuh, pa je ona postala providna.“ Čovjek reče: „Ovo je teže od prvog.“ El-Me'mun ga upita: „Hoćeš li Isaove dokaze?“ „A koji su“ – ponovo će čovjek. El-Me'mun reče. „Oživljavanje mrtvih.“ Čovjek reče. „Ostani na svom mjestu, došli smo do cilja. Ja ću odsjeći glavu kadiji Jahji b. Eksemu i odmah ga proživjeti.“ Kadija Jahja koji je tu bio prisutan reče: „Ja sam prvi koji je u tebe povjerovao i ono što govoriš potvrdio.“

-Timurlenk je bio sakat, pa kada je izvojevao pobjedu nad turskim sultanom Bajazitom koji je bio ćorav u jedno oko, porobio ga je i doveo pred sebe. Kada ga Timurlenk ugleda, uhvati ga žestok smijeh. Sultan ga izgrdi zbog ponižavanja i potcjenjivanja, a Timurlenk mu reče: „Ja se ne ismijavam tvojoj nesreći, ali se nisam mogao suzdržati od smijeha kada sam pomislio kako Allah upravlja sudbinom ljudi i predaje vlast nad carevinama sakatim i ćoravim.“

-Halid b. Safvan je ušao u javno kupatilo u kojem je bio neki čovjek i sa njim sin. Taj čovjek je htio od Halida da čuje njegovu rječitost i gramatiku. Svom sinu reče: „Sinko, kreni od ruka i noga.“ Halid mu se okrenu i reče: „O Ebu Safvane, nema ljudi koji tako govore.“ Halid mu odgovori: „Za ovakav govor Allah nije stvorio ljude.“

-Dva čovjeka dođoše Karakušu, a jedan je drugoga optuživao da ga je ujeo za uho.

Karakuš ga upita o tome, a on odgovori:

„On je sam sebe ujeo za uho.“

Sultan ustade i ode u svoje odaje, sjede na stolicu i poče pokušavati da se ujede za uho, ali nije uspio. Potom se stolica zaljulja od njegovog silnog okretanja i pokušaja da se ujede, pa se prevrnu

i slomi. On u ovakvom stanju ponovo dođe i naredi da se izbičuje optuženi, pa reče: „Ti si ovoga čovjeka ujeo za uho i uz to još slomio moju ruku.“

-Ovaj pjesnik je imao prijatelja po imenu Alij, a nadimak mu je bio Ebu Fejjad. Imao je dva vola Hamisa i Zejtuna, te malo tele po imenu Anter. Kada je En-Nedžib jednoga dana obaviješten o smrti Hamisa, poslao mu je ove stihove u vidu saučešća:

*Kamo sreće da je stoka u gradu i selu,
Bila iskup za Hamisa predvodnika svih goveda.
To je bik koji je od osobina dobra imao najljepše,
I po njima mnoge ljude nadmašio.
Nijednoga dana nije zalutao sa livade,
Niti je ikoga udario u vratnu žilu ili prsa.
Nikada se u obradi zemlje nije lijenio,
Niti se oholio niti gegao od mrzovolje.
Niko se vlasnicima njegovim nije žalio,
Da je usjevima štetu nanio.
U proljeće ga nije pozivao nagon oholosti, a za bodenjem drugih.
Još kada je bio tele, ukazali su se na njemu znakovi hrabrosti,
A hrabrost vola nije skrivena još od njegove mladalačke dobi.
Pošto je dugo živio, nije bio nemoćan,
Niti se među ostalom stokom pokazivala njegova oholost.
Šta će opravdati Zejtuna ako sa suzama krv ne poteče,
Zbog gubitka Hamisa tokom preostalog života.
Nije njemu slična i vrednijeg bika na zemlji vidio,
U oranju zemlje teške.
Ebu Fejade, ako te je pogodio rastanak sa njim,
Budi zadovoljan Allahovom presudom i određenjem.
Reci Fejadu, ako mu oči suze iz žalosti za njim,
Da ostavi tugovanje i da strpljiv bude.
Sinko, nema dobra u dunjaluku i životu na njemu,
Jer ovo je svijet brige i pomutnje.
Neka Zejtun ostane u dobru i zdravlju, a i Anter
Sve dok ptice na granama pjevaju.*

-Er-Resafi u svojoj kasidi kaže:

O ljudi, ne govorite, jer je zabranjeno govoriti,

*Spavajte, a ne budite se jer će uspjeti samo spavalice.
Izostavite sve ono s čime ćete napredovati,
Razum ostavite po strani, jer je dobro da ne shvatate.
Učvrstite se u vašem neznanju, jer je zlo da učite.
Politiku ostavite zauvijek, u protivnom, pokajat ćete se.
Tajne politike samo da znate je začarana,
Kada budete nešto dozvoljeno govorili, onda zapetljajte,
Pravdu nemojte tražiti, a protiv nepravde se boriti.
Ko od vas želi da živi danas dostojanstveno,
Neka zakonači bez sluha i vida, a i usta,
Jer počast zalužuju samo gluhi i nijemi.
Ostavite sreću, jer je sreća u životu privid.
Život je blagoslovljen kao što je i pokuđen
Budite zadovoljni sa presudbom vremena,
Bez obzira gdje vas vodilo.
Kada vam se nepravda počini smijite se od sreće,
I nemojte se na nepravdu žaliti.
Kada se kaže: Ovo je saće gorko,
Recite: Poput gorke tikvice.
Kada se kaže: Vaš dan je noć,
Recite: On je još mrkiji.
Kada vam se kaže: U vašoj dolini je bujica.
Recite: Sve je poplavila.
Ako vam se kaže: Ljudi, vaša država će se podijeliti,
Onda zahvalite, a potom se zanesite i umilno zapjevajte.*

-Dvojica beduina kružila oko Ka'be, pa jedan od njih reče:
„Allahu moj, podari mi od Svoje milosti i oprosti mi, jer ćeš naći
druge mimo mene koje ćeš kazniti, a ja ne nalazim tuđe milosti
osim Tvoje.“

Drugi reče: „Moli za svoju potrebu i nemoj vrijeđati druge ljude.“

-Mahmud Gunejm opisuje svoga prijatelja Muhammeda El-
Esmera i optužuje ga za tvrdičluk:

*Posti kada ti gost dođe,
I svome gostu iznesi večeru.
Svoga gosta zaodjeni ogrtačem,
A neka tebi krov bude pokrivač.*

*Ne čuvaj svoju opskrbu u okovima
Niti vodu na zvijezdama,
Prijatelju, mi smo te ispitali,
I utvrdili da je škrtost tvoja bolest.
Uzmi piće darežljivosti,
I popij ga, pa će ti ono biti lijek.
Bolestan si od škrtosti,
Molimo Allaha da te izliječi.*

Kada je Muhammed El-Esmer čuo za ove uvredljive stihove i optužbu za škrtost odgovorio mu je sljedeće:

*Prijatelju moj, ti nisi dorastao pjesništvu,
O plemeniti, kako su tvoje tvrdnje lijepe u havi,
Zadrži svoje stihove, jer je šejtan iza tebe,
Znamo te još odmalena,
I uvjerali smo se u tvoju darežljivost.
Zahvali Allahu što ti krijem mahane,
I ne otkrivaj svoj pokrivač.
Postao si hvaljen nanovo,
Nakon što si izliječio svoju bolest.
Neka te Allah poživi u govornoj darežljivosti.*

-Beduinu je rečeno: „Došao je mjesec ramazan.“ On reče: „Tako mi Allaha, rasturit ću ga putovanjem.“

-Fahri El-Barudi je otišao u Bejrut 1952.g. kao što prenosi u svojoj zbirci pjesama pod naslovom „Srce koje govori“. Odsjeo je u hotelu „Mešhur“, bio je umoran i želio je spavati. Međutim, iz obližnje kafane čula se muzika od koje nije mogao spavati. Kada se muzika utišala nekoliko sati poslije ponoći, jedan veliki žohar počeo pjevati. Kada ustane iz kreveta i počne ga tražiti, on ušuti, a kada se vrati u krevet, žohar ponovo počne pjevati. Ujutro je spjevao ove stihove:

*O teška noći u Bejrutu
Kuju provedoh u nesanici i mrzovolji
Ni muhe, ni vaši, ni buhe nisu me uznemirile
Već me pjesma žohara rastuži
San mi ode i moji kapci ga ostaše lišeni*

*S početka noć me „džez“ budnim ostavi
A srce mi u prsima bijaše potišteno
Samo što udari bubnja ušutiše
O žalosti, onda nastupi škripanje
U sobu mi dođe žohar i ponovo me rastuži
Moje tijelo od njegovog otrovnog glasa osta otrovano
On pjeva, a kad skočim da ga uhvatim, ušuti
A ako počnem spavati, on opet muzicira
Ako se vratim, ponovo bez prestanka pjeva
Kao da mu se pjevanje od srdžbe u ritam pretvorilo
O noći, u kojoj slast ni malog sna ne osjetih
Provedoh je srdžbom ispunjen*

-El-Mugire b. Šu'be kaže: „Nikada me nije niko nadmudrio osim mladića iz plemena Benu el-Haris b. K'ab kada sam ponudio zaruke jednoj ženi iz Benu el-Harisa, a sa mnom je bio jedan njihov mladić. Poslušao me je, a onda rekao: „Namjesniče, u njoj za tebe nema dobra.“ Upitah: „Bratiću, šta joj je?“ Reče: „Vidio sam nekog čovjeka kako je ljubi.“ Reče: „Odustao sam od nje, pa je kasnije do mene došla vijest da ju je on oženio. Poslao sam mu poruku u kojoj sam mu rekao: Zar me nisi obavijestio da si vidio čovjeka kako je ljubi.“ Reče: „Da. Vidio sam njenog oca kako ju je poljubio.“

-Laže Eš'ab: „Jedna sluškinja mi je došla sa dinarom i rekla: „Ovo ti ostavljam na emanet.“ Ja sam ga sakrio u postelju, a ona poslije nekoliko dana dođe i reče: „Preči si mi od oca, daj mi dinar.“

Rekoh: „Podigni postelju i uzmi njegovo dijete, jer je dinar rodio.“

Pored njega sam ostavio dirhem, pa ona uze dirhem, a ostavi dinar. Došla je poslije nekoliko dana ponovo i opet pored dinara našla dirhem i uzela ga, a tako i treći put, a kada dođe četvrti put ugleda me kako plačem. Upita me: „Šta te rasplakalo?“

Rekoh: „Tvoj dinar je umro u nifasu.“

Ona upita: „A kako dinar može biti u nifasu?“

Rekoh: „Nevaljalice jedna, vjeruješ da može roditi, a ne vjeruješ da može biti u nifasu.“

-Beduinu je ponuđena banana, pa je počeo prevrtati i govori ti: „Ne znam kome da se čudim, onome koji ju je skrojio, ili onome ko ju je napunio.“

-Pleme Muzejne je zarobilo Sabita b. El-Munzira el-Hazred-žija oca Hassana b. Sabita. Rekli su: „Nećemo uzeti drugi otkup osim jarca“, želeći time da ga omalovaže. Njegovo se pleme rasrdi i rekoše: „To nećemo učiniti.“ Sabit im posla poruku da Muzejni dadnu ono što traže. Kada su im doveli jarca Sabit reče: „Dajte im njihovoga brata, a vi uzmite svog brata.“ Potom su dobili naziv „Jarčeva Muzejna“.

-Amr b. Mejmun kaže: „Jednoga dana sam ručao kod El-Kindija, pa mu dođe čovjek koji je bio moj komšija i prijatelj, ali mu on nije ponudio hranu, a mi smo jeli. Postidio sam se njega i rekao sam: „Subhanallah! Hoćeš li se približiti i nešto uzeti sa nama?“ Čovjek reče. „Ne, već sam jeo.“ El-Kindi reče: „Ništa poslije Allaha.“ Reče: „Tako mi Allaha, svezao mu je ruke na pleća.“

-Muavija b. Mervan b. Hakem je stajao u Damasku čekajući Abdullaha, svoga brata pred vratima jednog mlinara čiji je magarac pokretao mlinarski kamen. Na svom vratu je imao praporac. Upitao je mlinara: „Zašto si o vrat ovoga magarca stavio praporac?“

Reče: „Možda me obuzme san ili dosada, pa ako ne čujem glas praporca znam da je magarac stao, pa onda povičem na njega da ponovo krene.“ Muavija ga upita: „A šta misliš kada stane, a onda počne mrdati glavom tamo-vamo, desno-lijevo, kako ćeš onda znati da je stao?“

Mlinar reče: „Ko će mi naći magarca koji je pametan poput našeg namjesnika.“

-Neka žena je tvrdila da je poslanik u doba Me'muna. Dovedena je pred njega, pa je on upita: „Ko si ti?“ Ona reče: „Ja sam vjero-

vjesnica Fatima.“ El-Me'mun je upita: „A vjeruješ li u ono s čime je došao Muhammed sallallahu alejhi ve sellem,?“

Ona reče: „Da. Sve ono s čime je došao je istina“, a El-Me'mun joj reče: „Muhammed sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „Nema vjerovjesnika poslije mene.“

Ona reče: „Istinu je rekao sallallahu alejhi ve sellem, ali nije rekao: Nema vjerovjesnice poslije mene. El-Me'mun reče prisutnima: „Što se mene tiče, ostao sam bez riječi, pa ko ima kakav dokaz neka ga iznese,“ a zatim se El-Me'mun nasmijao tako da je od smijeha prekrio svoje lice.

-Jedan obmanjeni službenik opisuje svoje stanje napornoga rada danju i noću, ali ne ostvaruje svoje potpuno pravo. Žena mu je živjela van tegoba koje je on doživljavao i занимalo ju je samo da u vanjštini živi životom bogataša. On kaže:

*U džepovima nema para,
Pauci su u njemu gnijezda napravili,
Skupoća je zavládala,
I zapadoh u dugove do vrata.
Službenik se požali i poče pomoć tražiti,
Ali ne nađe prijatelja.
Tražio je povećanje za životne potrebe,
Pa mu još više plaću umanjíše.
Život mu postade osoran,
I zapade u više teškoća.
Muža brige ubíše,
A žena mu tjera po svome.
Ne čudi se onome što vidiš,
Jer živimo u vremenu čudesa.*

-Rebia Er-Re'j je jednoga dana mnogo govorio, pa kao da ga je obuzela zadivljenost. Neki beduin je bio u njegovoj blizini, a Rebi'a mu priđe i reče: „Šta ubrajaš u rječitost?“

Reče: „Malo govora i sažetu ispravnost.“ Upita ga: „Šta ubrajaš u nesposobnost?“ Reče: „Nisam je do danas vidio.“

Kao da mu je beduin začepio usta kamenom.

-Pričalo se da je neki dječak susreo Ebu El-Alaa el-Muarrija, pa ga upita: „Ko si ti, starče?“ Reče: „Taj i taj.“

Reče: „Ti si onaj koji u svojim stihovima kaže:

*Iako sam posljednji iz svoje generacije,
Činim ono što ne mogu prvaci.*

Reče: „Da.“

Reče mu: „Amidža, prvaci su poredali dvadeset osam harfova arapske abecede, a možeš li ti dodati jedan novi harf?“

El-Muarri bi iznenađen ovim pitanjem i reče: „Ovaj dječak neće dugo živjeti“-Ebu El-Ambes popeo se na jedan taifski minber, zahvalio Allahu i iznio Njegove pohvalne osobine a zatim rekao: „Potom...“ Potom se na njemu prodrmao i rekao: „Znate li šta vam želim reći?“ Rekoše: „Ne.“ Reče: „Od kakve će vam biti koristi da vam kažem?“ Potom je sišao sa minbera.

Sljedeće džume se ponovo popeo na minber i rekao: „Zatim“, pa se prodrmao na njemu i rekao: „Znate li šta hoću da vam kažem?“ Rekoše: „Da.“ Reče: „Onda nemate potrebe da vam govorim kada već znate.“ Potom je išao.

Kada je došla treća džuma, ponovo im reče: „A zatim“ i prodrma se na minberu. Kaza: „Znate li šta vam želim reći?“ Rekoše: „Neki znaju, a neki ne znaju.“ Reče: „Neka oni koji znaju obavijeste one koji ne znaju“, a potom je sišao.

-Ebu Nuvas je izlazio iz sjedišta hilafeta, a pratio ga je pjesnik Er-Rekaši koji mu reče: „O Ebu Alijj, raduj se, sada ti je halifa dao namjesništvo.“

Ebu Nuvas reče: „A kakvo namjesništvo, teško ti se?“ Er-Rekaši reče: „Namjesništvo nad majmunima i svinjama.“ Ebu Nuvas reče: „Onda me slušaj i pokoravaj se.“

-Jednoga dan seoski pjesnik Rešid Selim el-Huri je upitan o motivu brijanja svojih brkova, pa je odgovorio ovim smiješnim stihovima:

*Rekoše: Brkove si obrijao,
A koje li propasti za brkove!
Ja im rekoh: Ružni li su,
A moje oči ružnije ne vidješe.
Obuzimaju me, smetaju me,
Spušteni su, strše.
A kada pustim njihove krajeve,
Budu poput dva akrepa.
Ako se spuste, usta mi zauzdaju,
A ako se podignu, očima mi smetaju.
Ako se opuste, brži su na sofri od mojih ruku,
Kada želim jesti, dijelim hranu između sebe i njih,
Kada želim piti, piju piće poput spužve.
Stanu pred moj nozdrve,
To su dva najnesretnija roba,
Koja od kralja naplaćuju dug.*

-El-Asbehani je pogledao u Ebu Heffana koji je razgovarao s nekim čovjekom u tajnosti. El-Asbehani reče: „Oko čega lažete?“ Ebu Heffan reče: „Oko tvoje pohvale.“

-Jedan savremeni pjesnik je jednoga dana krenuo u svoje selo sa skupinom prijatelja ali ih na putu presretoše lopovi da ih opljačkaju, pa su sve pokrali od njegovih saputnika. Kada su htjeli da prekopaju njegove džepove nisu našli ništa drugo nego nekoliko listića na kojima je bilo nešto stihova. On je opisao ovaj događaj rekavši:

*Lopovi mi prepriječise put,
A prije je njihova vlada moje puteve prepriječila.
I vlada i lopovi su moji neprijatelji,
Koji potežu oružje u borbi protiv svakog književnika.
Jedan mi maskiran lopov priđe, veoma jak i strašan,
Poče me pretraživati, a ja se smijući šalih,
U mojim džepovima bijaše samo pjesma,
Dugo je tragao po mojim džepovima, ali ništa ne nađe.
Ostavi me sa srditim pogledom,
A ja ga se postidjeh kada reče svojoj družini:
Kako je lopov isti kao i opljačkani.*

-Ibn El-Džessas dođe jednoga dana kod ministra Ibn Farata el-Hakanija. U svojoj ruci je imao lubenicu, pa je htio da je dadne ministru i da pljune u rijeku Tigris, ali je pljunuo u lice ministra i bacio lubenicu u Tigris. Ministar se rasrdi, a Ibn Džessas se prepade i osta zbunjen, pa reče:

„Tako mi Allaha, pogriješio sam. Htio sam da pljunem u tvoje lice i bacim lubenicu u Tigris.“ Ministar mu reče: „Neznalico, pa tako si i uradio.“

-Jednoga dana sluga Ibn El-Džessasa mu donese pile i reče:

„Pogledajte u ovo pile kako je slično svojoj majci.“ Potom reče: „Je li mu majka muško ili žensko?“

-Ibn Halef kaže: „Neki pripovjedač je pričao u Medini i rekao: „Ebu Hurejre je na svojoj kćerci vidio zlatni prsten, pa je rekao: „Kćerkice, ne stavlaj zlatni prsten, jer je on vatra.“ Dok im je tako pričao, na njegovoj ruci se ukaza zlatni prsten, pa mu rekoše: „Zabranjuješ nam da stavljamo prsten, a ti ga stavljaš.“

Reče: „Ja nisam Ebu Hurejrina kćerka.“

-Pjesnik Ni'ameh Kazzan je poklonio pjesniku Tevfiku Safvanu cipele u elegantnoj kutiji, pa je na njoj napisao ova dva stiha:

*Tevfiku sam poklonio cipele,
Pa zavidnici rekoše: Zašto mu ih dade?
Zar arapski mladić jednoga dana ne reče:
Ono što je slično, drugoga privlači.
Tevfik mu je odgovorio sa sljedeća dva stiha:
Da se čovjeku poklanja onoliko koliko je vrijedan,
Tražio bih od tebe dunjaluk i sve što je na njemu,
Ali ja prihvatih ove cipele od tebe,
Jer se pokloni mjere prema onima koji ih daju.*

-Neki glupavac je rekao Ša'biju:

„Šta kažeš, Allah te sačuvao, o čovjeku koji me izvrijeđa prvog dana ramazana, da li će imati nagradu?“

Eš-Š'abi reče. „Ako ti je rekao: „O glupavče“, nadam se da će imati nagradu.“

-Studenti Fakulteta arapskog jezika su igrali utakmicu sa timom Instituta, pa je tim Instituta zbog nemara i umišljenosti doživio katastrofalan poraz. Pjesnik Hašim er-Rifai, Allah mu se smilovao, je spjevao ovu pjesmu kao znak sjećanja na ovaj poraz i ismijavanja tima Instituta, i to 1953.g.

*O gubitka koji se vaga tonama
Dođe nam danju poput mrkle noći
Odoh do kluba, pa me dočeka jedan
Smrknuta lica i mrzovoljna srca
Plače i nariče jer izgubiše na igralištu
Igrali su utakmicu poput slabića
Svaki „dugonja“, Allah ga odužio
Mogao bi biti vuča za kočije
Ovu nedaću niste očekivali
O vi, napravite tim od „pravih igrača“
Šta imaju glupi sa igranjem fudbala
Kamo sreće da su vas postrojili
Allah vas ponizio došli ste na naš Institut
Sramota nek vas je mladići, koji ste poput kipova
Niste igrali meč
Ali ste na narandže navalili poput žaga
Da sam znao da je poraz vama dodijeljen
U spisima sudbine
Došao bih vam sa bubnjarem da vas obraduje
I počeo bih pjevati poput fruli
„Ne treba koriti gorostase, s tijelima mazgi i mozgovima vrabaca!“*

-Prosjak stao na vrata i reče: „Dajte mi sadaku, jer sam gladan.“
Rekoše: „Još nismo ispekli hljeb.“ Reče: „Dajte mi šaku popare.“
Rekoše: „Nemamo popare.“ Reče: „Dajte mi gutljaj vode, jer sam žedan.“
Rekoše: „Napoj nam još nije došao.“ Reče: „Dajte mi bar malo

ulja da ga stavim na glavu.“ Rekoše: „Odakle nam ulje?“ On reče: „Zašto onda sjedite, hajdete sa mnom prositi.“

-Neki čovjeku je rekao drndaru: „Kada bi jednu svoju nogu stavio na brdo Hira, a drugu na Turi Sina, a zatim uzmeš luk kojim ćeš mlatiti oblake pamuka, u džepovima meleka, opet nisi ništa drugo nego drndar.“

-Neki židov došao kod beduina i umro. Beduin ustade da klanja i reče: „Allahu moj, ovo je gost, a ti znaš koje je pravo gosta. Daj nam roka dok ne isplatimo njegove dugove, a zatim ti raspravi s psom.“

-Beduin prosio na vratima, pa mu dijete iz unutrašnjosti reče: „Neka si blagoslovljen.“ On reče: „Neka Allah pogrdi ova usta. Naučio je zlo kao malen.“

-Prijatelji Muhammeda b. El-Džehma su mu jednog dana rekli: „Bojim se da kod tebe ne sjedimo više nego što želiš. Kada bi nam dao kakav znak po kojem bi znali da ti želiš da odemo.“ On reče: „Znak za to jeste da kažem: „Dijete, daj ručak.“

-Pjesnik Es'ad Rustum opisuje stanje zaljubljenih prije i poslije braka. Ova pjesma je uistinu izvanredna i potvrđuje ono o čemu govori. Završio ju je na najljepši način.

*Čovjek prije ženidbe izgara,
Za onom za koju se srce veže,
U srce mu je ulivena potpaljena vatra,
I za njom pada od slabosti.
Kada bi se prema njoj brdo isprijecilo,
Stvarno bi ga pokušao skloniti,
Kada god zatvore vrata kroz koja prolazi,
On nastoji da ih otvori.
Vidiš kako troši imetak,*

*Koji je već prije znojem stekao,
Ostavlja porodicu i sve prijatelje,
Da bi za nju ljubavlju bio vezan.
Dani mu prolaze, a nema drugoga posla,
Nego da je se sjeća i noći u nesanici provodi.
Samo što ne umre od ljubavi,
Koliko je pogođen samo zato što ga nije pogledala.
Kada bi od njega nešto zatražila
Poput bujice bi potrčao ili bi se poput strijele ispalio.
Koliko se samo puta sretno nasmijao,
Kada se pojavi.
Koliko je iz čežnje za njom uzdahnuo i izdahnuo.
Ljubomoran je prema njoj ako se drugome okrene,
I zato zanoći zabrinut.
Kupuje joj svaku dragocjenost,
Narukvice, lančiće i prstenje.
A kada mu ona svoje srce pokloni i postane joj muž,
I na zajedništvo se obavežu,
Odmah je manje počne voljeti,
I ljubav se u mržnju pretvori,
A više nema spomena onome što je prije bilo.
Kao da nikada prema njoj nije ništa osjećao,
Niti mu je srce za njom čeznulo.
Kao da mu se više ne sviđa,
Kao da se nikada nisu sastali, niti voljeli.
Počinje je grditi nepravedno i udarati,
A možda u naletu srdžbe i glavu joj odrubi.
I najmanji događaj od nje ga uznemiri,
Pa ako mu se usprotivi, onda je još više zamrzi.
Želi da mu spravi hranu,
A ako okasni ijedan trenutak u njeno lice pljune,
Kao da je njegova ropkinja,
A robova u ovome vremenu nema.
Noću ga nema kod kuće i ostavlja je samo,
Da pati u samoći i nesreći.
Ako ga upita gdje je bio moj otac,
Odgovori joj štap potežući.
Kaže: Ustani pasja kćeri,
I zakrpi mi poderane pantalone.
Očisti, skuhaj, pometi, nosi dijete,
Jer će uznemiriti komšije ako bude plakalo.*

*Tako njihovo stanje traje,
A možda se poslije ovoga i rastanu.
Ružna li braka u kojem nema sloge,
A i ostanak u braku bez ljubavi,
Ne računa se pravim ostankom.
Muškarac traži ono što ne posjeduje,
A kada ga dobije onda nije zadovoljan.*

-Neki čovjek prihvatio islam i postao ministar. Ebu El-Ajna dođe pred njegova vrata, pa mu je rečeno: „Klanja.“ Ebu El-Ajna reče: „On ima opravdanje, jer sve novo u sebi nosi slast.“

-Jednoga dana Ebu El-Ajna prošao pored kuće svoga neprijatelja i upita: „Kako je Ebu Muhammed?“ Rekoše: „Kao što bi ti volio.“

Ebu El-Ajna reče: „Šta mi je onda pa ne čujem vikanje i jaukavanje?“

-Neki mladić reče djeci: „Hoćete li da danas ne prisustvujete nastavi?“ Rekoše: „Da.“ Reče: „Dođite da pred učiteljem svi posvjedočimo da je on bolestan.“ Dođe jedan od njih i reče: „Vidim da si veoma slab, mislim da ćeš dobiti groznicu. Bilo bi dobro da odeš svojoj kući i odmoriš se.“ Učitelj drugome reče: „O ti, ovaj tvrdi da sam bolestan.“ Ovaj drugi reče: „Tako mi Allaha, istinu je rekao. Ovo vide sva djeca i ako ih pitaš tako će ti i reći.“ On ih upita i oni posvjedočiše. Reče im: „Idite kući danas i dođite sutra.“

-Neko je rekao: „Došao sam jednoga dana kod Kusejjira koji je bio u skupini Kurejšija. Kusejjira su ismijavali zbog njegove glupavosti. Rekosmo mu: „Kako si, Sahre?“, a bio je bolestan. Reče: „Dobro sam. Jeste li čuli da ljudi išta govore?“

Rekoh: „Da, čuo sam ih kako govore da si ti Dedždžal.“ On reče: „Tako mi Allaha, ovo jedno oko mi je slabo već više dana.“

-Imam El-Abd je krenuo da klanja namaz. Koža mu je bila crna, pa je skinuo svoj ogrtač. Potom mu je jedan šaljivdžija prišao u njegovoj nesmotrenosti i na ogrtaču mu nacrtao magarca. Kada je završio namaz i htio ponovo obući ogrtač, ugledao je magarčevu glavu, a zatim pred drugima povikao: „Ko je otrljao svoju glavu o moj ogrtač?“

Na kraju kažemo: Slava neka je Tebi Allahu, i hvala. Svjedočimo da nema drugog boga osim Tebe, od Tebe tražimo oprosta i kajemo Ti se.

Neka je hvala Allahu na početku i na kraju.

UVOD	9
ZAŠTO OVA KNJIGA?	11
JEZIČKI IZRAZI ZA SMIJEH I OSMIJEH, HUMOR	15
RIJEČI KOJE OBUHVATAJU ZNAČENJE SMIJEHA NJEGOVE STEPENE I NJEGOVE MOGUĆNOSTI	17
NASMIJEŠI SE	19
NASMIJEŠENI POSLANIK, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM	27
DOSJETKE I DOSJETLJIVI	31
